

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Quartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

Qui Filij sint legitimi. Tit. XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](#)

De Matrimonio contracto, &c. Tit. VI. 567

quicunque respondeat satis esse ad valorem Matrimonij, vel sponsalium, quod verò forum externum minime sufficiere, nisi parentes, aut tutores sint, tenent. Vinald. in candel. p. 1. de Sacram. tit. de Matrim. n. 39. Angl. in flor. Theolog. p. 1. quæst. de essent. Matrim. art. 2. dub. 3. Petr. de Ledelma de Matrim. q. 45. art. 2. dub. 3. Vega lib. 3. summ. c. 1. 52. Henr. in sum. lib. 11. c. 2. n. 6. iunct. comment. lit. P. Ceterum probabilis est speciale esse in parentibus, unde si alij respondeant, desiderabit aliud signum consensum internum exprimens ut valeant sponsalia, vel Matrimonium, ita Gregor. I. 10. verbo *no las pueed*, tit. 1. p. 4. Couar. de sponsal. p. 2. c. 4. in initio, n. 4. Matien. in rubr. tit. 1. gloss. 5. n. 26. lib. 5. noue recip. Gutier. de Matrim. c. 13. n. 2. Sanch. cod. tract. lib. 1. disp. 2. 3. n. 7. vbl. n. 1. 5. respondet in hoc text. ad finit. ex preflusum consensum, vel ultra taciturnitatem interfusile alia signa tacita consensum experimentia.

Mandamus quatenus, &c.] Notatur ad hoc, quod quamvis causa interdicendi Matrimonium sit temporalis, & Matrimonium contra prohibitionem initum sit validum, quando iudicis prohibito fuit legitima, separandi sunt coniuges ad tempus in peccatum delicti, ne peccare immunitate præceptum iudicis iustum contempnent audeant: non obstat text. in c. 2. infr. loc. tit. vbi huiusmodi Matrimonium minime separandum esse decernitur, quia intelligunt de perpetua separatio- ne: ita docent Couar. de sponsal. p. 2. c. 6. in initio, n. 6. Ludon. Lopez in instruc. conf. p. 2. de Matrim. c. 46. vers. porro aduertendum. Perez gloss. 1. pag. 493. tit. 2. lib. 8. Ordinam. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 2. n. 14. vbi etiam aduertit, quamvis in hoc text. affigetur vincus mensis, tempus hoc esse arbitrarium, & mensem illam ponit hic gratia exempli, & non ad arctandam iudicis facultatem.

S V M M A R I V M.

- 1 Sponsalia de futuro cum una etiam contra interdictum Ecclesie contracta, non dirimunt Matrimonium posse contrahendum cum alia.
- 2 Matrimonium non est irritum si contra prohibitionem temporalem Pontificiam ineatur.
- 3 Index à quo generaliter potest intentare illa, que tendunt in faciliorem exitum causa appellationis, non tamen cognoscendo de eius viribus.
- 4 Contrahentes cum aliqua contra prohibitionem à superiori Ecclesiastico insta de causa sibi facta peccat mortaliter.
- 5 Index à quo est appellation in causa matrimoniali inhibendo partibus ne interim lite pendente alteri nubant, non dicitur attentare.

C A P. Ex literis. II.

- 1 Sponsalia de futuro contrahendi cum uno si interdicatur ne ad alium transeat, & spretō interdicto contrahit de praesenti cum alio, tenet secundum Matrimonium, sed peccitantiam de excessu agere debet. Colligit ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andri. Hoff. Buttr. Anchiar. Panorm. Praepof. Alex. de Neno, Canis. Cujac. Viu. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 97. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 593. remissiue Ximen. in concord. p. 1. hic text. est pars cap. de muliere, sup. de sponsalibus, quæ refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. sub illi tit. de sponsalib. c. 5. §. illos, & est post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 6. c. 19. §. illos.
- 2 Collige ex text. non esse irritum Matrimonium si contra prohibitionem temporalem Pontificiam illud ineatur, vt per Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 2. Barbos. Collect. Tom. II.

num. 4. Valer. Reginald. in praxi fori paenit. lib. 31. num. 189.

Eidem sub excommunicationis interminatione, &c.] Notatur ad hoc, quod index à quo generaliter potest intentare illa, que tendunt in faciliorum exitum causa appellationis, non tamen cognoscendo de viribus appellationis; vt per Duen. reg. 42. limit. 27. Corfer. sing. appellatio, liceat index, Couar. præf. c. 23. n. 1. vers. prima.

Allia tamen paenitentia eis, &c.] Adverte mortaliter peccare contrahentes cum aliqua quando interuenit prohibitus à superiori Ecclesiastico ei facta, iusta de causa, ne cum illa contrahat, fecus si certò sciat nullum subesse impedimentum, ita Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 189. ver. tertio.

In gloss. *Interminatione*, ibi, *communio tantum fit non sententia*. Vide Tiraq. in l. si *vnguam*, C. de renunc. donat. verbo reuertatur, n. 255. Sayi. in clavi Regia, lib. 3. c. 8. n. 19.

In gloss. *Distributio*. Notatur ad hoc, quod index à quo est appellatum in causa matrimoniali inhibendo partibus ne interim lite pendente nubant, non dicitur attentare, vt per Malcard. de probat. conclus. 148. num. 22.

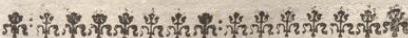
S V M M A R I V M.

- 1 Consanguinei vulgo dicti si contraherunt contra præceptum iudicis, debent separari donec de causa cognoscatur.
- 2 Contrahentes contra præceptionem à superiori factam sunt separandi.

C A P. De muliere. III. & fin.

Contrahere volentes; quibus Ecclesia eo quod i confanguinei vulgo dicebantur, præcipit, seu interdit contrahant, donec cognoscatur de consanguinitate, & ipsi hoc non obstarite contrahunt, sunt separandi sub pena excommunicationis donec plene constet de causa. Colligit ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andri. Hoff. Buttr. Anchiar. Panorm. Praepof. Alex. de Neno, Canis. Cujac. Viu. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 97. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 593. remissiue Ximen. in concord. p. 1. hic text. est pars cap. de muliere, sup. de sponsalibus, quæ refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. sub illi tit. de sponsalib. c. 5. §. illos, & est post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 6. c. 19. §. illos.

Probat hic text. contrahentes contra præceptionem à superiori factam esse separandos, & sub pena excommunicationis ne cohabitent quovisque cognoscatur legitimè an eorum Matrimonium possit, & debet iure stare, vt per Valer. Reginald. in praxi fori paenit. lib. 31. n. 189. ver. tertio.

Qui Filii sint legitimi.

TIT. XVII.

S V M M A R I V M.

- 1 Doctores scribentes super hanc rubr. referuntur.
- 2 Filius unde dicatur, offenditur.
- 3 Filii definitio traditur.

B B B 2 4 Decla

568 Collectanea Doct. in lib. IV. Decretal.

- 4 Declaratur text. in l. filium definitius, ff. de his, qui sunt sui.
 5 Filii, liberi, mati inter se maxime differunt.
 6 Filii hi propriè quos ipsi genuimus.
 7 Liberorum nomen licet ad filios referatur, latiorenam tamen habet significationem, quia ad nepotes virinos porrigitur.
 8 Nati an de filiis primi gradus propriè dicantur, ostenditur.
 9 Liberorum nominis illud proprium est ut de solis liberis personis propriè dicatur, naturam vero non etiam de seruis, & brutis.
 10 Filii appellatione in numero singulari fœminatum non continetur ex vi verbi, nec ex communis loquendi usu, sed per interpretationem extensum.
 11 Filiorum nomine in plurali ex communis loquendi usu filia comprehenduntur.
 12 Legitimi tantum filii sunt adoptivi, quia à sola legge, non à natura probati sunt.
 13 Legitimi & naturales simul dicuntur, qui à natura & lege simil approbantur.
 14 Illegitimi sunt, qui non ex iñsis nuptiis vere, vel putatiū nati sunt.
 15 Nothi qui dicantur, & que inter eos & spurios sit differentia, ostenditur.
 16 Illegitimorum varie differentiae traduntur.
 17 Spurij qui, & quorūplex dicuntur, ostenditur.

VPER hanc rubr. scripsierunt Zabarel. Ioa. Andr. Anchar. Batt. Panorm. Praepos. Alex. de Neuo. Durand. in breviario arieo iuris Canon. & in speculo iuris, sub hoc tit. lib. 4. Steph. Ranchin. in continuat. tit. Decretal. Ioa. de Londis in breviario Sanctorum Canon. Petr. de Rauenna in compend. iuris Canon. Mart. Mefnart. in epitome Decret. Dan. Venat. in analysi methodica iuris Pontificij, à pag. 565. Goffred. & Holt. in summa. huius tit. Alex. Caslan. & Anafal. German. in paratillis ad quinque libros Decret. Barthol. Carthag. in expofit. tit. iuris Canon. Zypa. in analytica poftrem iuris Ecclesiast. pag. 370. Canis. in summa. iuris Canonici, nouissimè Ioa. Honor. lib. 4 sum. in Decret. omnes sub hoc tit.

2 Filii. 1 De huius nominis etymologia non satis apud Doctores constat, vt videre est apud Alciat. in l. filii, ff. de verbis significat. Tiraq. in l. si vnguam in prefat. 1. ad fin. C. de renovand. donat. Petr. Gregor. Synag. iuris, lib. 10. c. 3. n. 4. Sed frequenter nomen filius à eis, id est, amor, deriuari tradunt gloss. verbo appellantur, in §. vlt. Inſtit. qui int. dari poff. Conan. lib. 1. c. comment. iuris Cinalis, c. 1. c. 2. Rojas in epit. succ. c. 2. n. 5. cuius etymologie ratio posita est naturali parentum amore in filios, quo nullus maior reperitur, l. vlt. in princ. C. de furtis, l. liberorum, ad fin. ff. de verb. signific.

3 Propriam filii diffinitionem vulgo Doctores existimant tradi à Iurecons. Vlpiani in l. filiorum, ff. de his, qui sunt sui, vel alieni. dum inquit, filium cum definitius qui ex viro & vxore nascitur, & ibi Pet. Caltald. & Aeguinat. Baro adnotarunt, atque etiam Bald. & Angel. & alij communiter, vt refert Ias. in l. hac consultissima, §. ex imperfecto, n. 4. C. de testam. notant etiam nouiores omnes, vt confitit ex Corral. miscel. lib. 1. c. 7. Petr. Gregor. d. lib. 10. c. 2. num. 6. Paleoch. de nostris & spur. c. 27. & princ. Rojas succ. c. 2. num. 4. Verum hæc Vlpiani decisio non videtur contineat absolutam filii definitionem, cum filiorum nomen attenta sua origine, & proprietate tam de legitimis, quam de illegitimis propriè dicatur, nam in legis

dispositionibus appellatione filiorum continet natiales probat text. in l. parentes, ff. de in ius vocandi, & in paenit. l. hos accusare, §. omnis, ff. de accus. & facere deficere conditionem notant Doctores communiter per text. ibi, in l. ex facto, §. si quis regatus, il. 1. ff. ad Trebet. l. Lucius 99. §. fin. in fin. ff. de legat. 2. & ex his confunditur dictum quorundam dicentium & existimantium, filiorum nomen solam legitimum, liberorum omnibus conuenire, vt voluit Dec. in cap. in presentia, n. 4. ad fin. de probat. Sed methodo reprobat Costa in l. Gallus, §. & quid si tantum, p. 1. à num. 7. 4, tum quiz filiorum appellatione naturali est, l. tutelas, in fine princ. ff. de capit. dñm. subinde magis naturalibus competit, quam nomen liberorum, tum quia in l. 1. ff. solta. Maritim. Doctores communiter notant nomen liberis, magis al. legitimos referri, vt docet ibi Ripa. num. 18. tum deinde ex l. huius, ff. de vulgar., vbi Alciat. num. 10. unde etiam magis ad verum accedere videbant reflexio Panorm. in dict. cap. in presentia, c. x. 22. dñm ait filiorum nomine naturales, liberorum vero appellatione solos legitimos continet; sed merito enim hanc differentiam improbat Paleoch. de nostris & spuriis, c. 10. num. 9. promiscue enim filiorum & liberorum nomine videntur Iureconsulti, vt obserat Cujac. lib. 3. obseruat. 37. Ego vero in hæc materia que latissima est, non immemor, quia late de eas in meo tract. de appellatione verborum verisq. significat. appellat. 99. vbi ostendo appellatione filiorum qui veniant, & præcipue ex n. 1. 3. an & quando filium nomine comprehenduntur legitimi, naturales, & spuri.

Non obstat text. in d. l. filium definitius, ibi, ex 1. & vxore, nam respondent multi eam definitionem referendam esse ad solos filios naturales, & legitimos simul, vt sentit Bart. & explicat Bero. ibi, sed vt apparat ex litera, verius est in tota illa decisio voluntis Iureconsulti. tradere veram filii distinctionem, seu quandam regulam, aut generali determinationem, quod scilicet filius illius qui esse presumitur, ex cuius uxore insimil cum eo cohabitante nascitur, nec nouum est vtroque hæc verbum definitius accipi pro decernimus, aut præsumimus, & definitionem pro regula, vt in l. suo quaque, & p. 1. ibi ad generali definitionem, ff. de hered. iñfir. & in iuria, ff. de vñr. iuncta explicatione Corral. lib. 1. misce. cap. 6.

Tria sunt nomina filii, liberi, mati, qui licet inter se maximam habere similitudinem, & sese synonyma esse videantur, nihilominus cum origine hæcum etiam secundum communem loquendi inter se maxime differunt. Filii enim hi proprie dicuntur, quos ipsi genuimus, & solent vñpati post à nepotibus, & aliis vñterioribus gradibus distinguuntur, vt deducitur ex l. quod si nepotes, ff. de testam. & ex §. vltim. Inſtit. qui testam. mator. dari poff. Liberorum vero nomen licet etiam ad filios referant, vt in toto tit. ff. de liberis, & posthum. latiorenam habet significationem, nam ad nepotes vicinios pertinet d. liberorum 22. ff. de verbis. signif. d. l. quod si nepotes.

De natorum vero nomine magna est inter reseniores pugna; nam ad nepotes etiam extendi potest, vt docet Modestin. in l. natorum 104. ff. de verbis significat, sed male ex Graco verbum sibi postue quam verti debuisse, d. liberorum, scribit ibi, Alciat. atque etiam Curt. Burg. coniit. lib. 1. c. 50. concedentes neatos de filiis filii primi gradus propriè dici. Sed contrarium, imd natorum, & liberorum appellatione quod hoc nō differre, benèque verbum esse Modestin.

Qui Filij sint legitimi , Tit. XVII. 569

num contendit Conan. comment. iuris Civilis, lib. 10. c. 1. num. 1. Nota nihilominus huius nominis liberorum illud esse proprium, ut propriè de solis liberis personis dicatur; natorum vero nomina etiam defensuris, atque etiam de brutis, ex Colum. dum inquit, *equus amore natorum, nisi fiat partus, noxam trahere.*

Opportunit in præsenti occurrit investigare quare de solis filiis in masculino genere hac rubr. concipiatur, cùm tamen per totum titulum promiscue Pontifices non solum de legitimitate filiorum, sed etiam filiarum agant, vt in c. 1. & in cap. casiam que 4. & in cap. peruenit 11. infra hoc tit. Aliqui respondent hoc factum fuisse, quia filiorum appellatione filiae continentur, quarum memini d. tract. de appellat. verborum virtusque iuris signific. appellat. 99. ex num. 48. confirmantes quia generaliter receperunt eft masculinum concipere femininum. Sed magis aridet resolutio qua placuit Cost. in cap. si pater, verbo vtrunque, num. 1. de testam. in 6. & tentit Valafc. de iremphyt. q. 41. num. 3. versic. idem, dum autem appellatione filij in numero singulari femininum non contineri ex vi verbis, nec etiam ex communi loquendi vsu, sed aliquando per interpretationem extensiam, vt bene probat text. in l. iusta 201. ff. de verborum significat. & in l. Herennius 122. ff. eod. tit. sic procedunt text. in l. 1. §. sed est incertum, ff. de venture in posse, mit. vbi exhortato vno filio non videtur filia exhortata, & in l. libertum, §. fin. ff. de ritu nupt. vnde ad text. in l. sed est, §. ob Senatus consult. ff. ad Macedon. dum probat Macedonianum loquens de filio continere filiam, respondet ex ratione procedere, quia ratio Senatusconsulti fortius in filiabus vigebat, vt bene explicat Conan. comment. lib. 7. c. 2. num. 5. Per contrarium autem filiorum nomen in plurali licet non ex verbi proprietate, vt contendit Cost. d. num. 1. saltē ex communi vsu loquendi filias etiam comprehendit, vt satis probatur ex l. se ista scriptum 46. ff. de legat. 2. & l. si quis ita 16. ff. de testam. intel. & hic colligitur intellectus ad text. difficultem in l. quibus 116. ff. de verbis. signific. vbi Modestinus reprobat Labonis sententiam negotis in ea loquutione, *quisquis mibi filius, filiive, filiam contineri, & Proculum affirmantem sequitur, & merito, non ex proprietate verborum, vt ipse Modestinus significat, ibi, Labo videtur verborum figuram segni, sed ex communi vsu, iuxta quem mens restantis sub ea forma videtur quoque filias comprehendere, ex modò dictis. Retenta igitur hac distinctione facile refutari proposita difficultas, cùm enim in plurali numero concipiatur hæc rubr. qui filij sint legit. necessariorum non fuit addere, quæve filiae, licet per discursum tituli de vtrisque Pontifices agant promiscue.*

Legitimi.] Filij in duplice sunt differentia, alij legitimi, alij illegitimi dicuntur. Legitimi vel sunt legitimi tantum, vel legitimi ac naturales simul: legitimi tantum sunt adoptivi, quia à sola lege, non à natura probati sunt, qui tamen an & quando veniant appellatione filiorum, dixi in d. tract. de appellativa verborum virtusque iuris signific. appellat. 99. n. 75. cum seqq. & ibi citatis addo optimam decisionem in Burgi S. Domini iurispatronatus 6. Marti 1625. coram bonæ mem. Vbaldo. Legitimi & naturales simul dicuntur qui natura & lege simul approbantur, id est, qui ex iustis nuptiis secundum patria morem veris, vel patrinius sunt procreati, princip. Instit. de patria potest. I. filium definitus, ff. de his, qui sunt sui, text. optimus in auct. quibus modis naturales efficiantur sui, §. natura, versic. legitimis, collat. 7. nota Petri. Gregor. fiz. Barbo. Collect. Tom. II.

ragm. iuris, lib. 10. c. 3. num. 6. Paleoth. de nothis, & spur. cap. 3. ex num. 3. Rojas in epit. success. cap. 1. à num. 8.

Illegitimi per contrarium tantum sunt, qui non ex iustis nuptiis verè, vel putatè nati sunt, vt probat text. in d. auth. §. quod verò, notat Paleoth. d. c. 3. hi namque Græco nomine nothi dicebantur, quamvis enim Quintil. dicat nullum nomen Latinum posse pro illo Græco ponī, & alij modis explicent, quos refert Paleoth. d. 173. vbi nothos naturales esse magis probat, quod etiam tenet Conar. de flos fabibus, p. 2. c. 8. §. 5. a prime melius tamen alij resolunt nothos Græce appellari omnes eos, qui non ex iustis nuptiis nascuntur, & ideo tam ad spurious, quam ad naturales referuntur in discurso illius. Auth. neque ita explicant Curt. Burgenf. coniecit, lib. 3. c. 8. Ferrand. in iuris part., lib. 2. c. 98. Conan. commentar. iuris, lib. 2. c. 16. num. 2. Petri. Gregor. d. c. 3. num. 19. sic intelligentes differentiat Pontificis in cap. nisi, de renuntiat. inter nothos & spurious, hi enim ad naturales nunquam pertinent, illi verò etiam ad hos propriè referuntur, quicquid gloss. ibi verbo Manzares, (quam inaduertite sequuntur alij, vt per Rojas d. cap. 1. num. 15. & 18.) in ipsis versibus explicare nitarunt, Manzares etiam de omnibus illegitimis dici.

Illegitimorum varias differentias adnotarunt Doctores, ex eo quia, vt supra diximus, illegitimi sunt qui non ex iustis nuptiis, seu extra Matrimonium nascuntur, constat namque varios esse modos, quibus extra Matrimonium nasci poterant, scilicet, vel quia de facto Matrimonium contractum non est inter eos, qui contrahere poterunt: vel quia nec contraxerunt, nec poterunt contrahere: vel quia cùm de iure non possent, de facto contraxerunt; igitur merito varie species illegitimorum distinguuntur; sed ad duas præcipue rediguntur, ad naturales scilicet, & spurious; iij verò ad diuersos gradus, naturales aliter secundum ins. Ciunile, aliter secundum Pontificium iudicando resoluit communis, nam irre. Ciunile attento, inquit, eos solos esse, qui ex soluto & unica concubina æquè vxoris loco habita domi semper eo affectu retenta, cum qua neque stuprum, neque incestus cadere poterint, procreati fuerint; vt colligitur ex l. 1. & per tot. ff. de concubin. I. Masnitus, vbi recentiores, ff. de verbis. signific. Attento verò iure Canonico, ait eadem communis naturales esse omnes illos, qui nascuntur ex his, inter quos potuit esse Matrimonium, ita gloss. verbo conjugata, vbi post Ioan. Andri. notat Abb. à num. 17. in cap. immunit, de elect. & est recepta sententia, & distinguit secundum Paleoth. de nothis & spur. c. 12. Conar. de sponsalib. p. 2. cap. 8. §. 4. num. 3. Lara in l. si quis à liberis, in princ. num. 89. Rojas c. 10. a prince. Cald. Pereira de nominat. emphat. q. 21. ex n. 4. Valafc. cons. 34. à num. 5. Molin. de instit. tract. 2. diss. 165. Quis autem differentia inter vtrumque ius fundamentum ex eo deducitur, quia licet vtroque iure naturales per subsequens Matrimonium legitimi efficiantur, iure tamen ciuili sibi ad hunc effectum dicuntur naturales, qui ex concubina prædicto modo domi retenta suscipiuntur, §. vt. Instit. de nupt. at verò attento iure Canonico sufficit quod suscepit sint ex soluta & soluto, inter quos potuit esse Matrimonium, cap. tanta, infra hoc tit. vbi dicam. Verum multi & melius negant hanc inter vtrumque ius differentiam, referentes eam ad communem vslim, ita Ioan. Andri. & Abb. dictis locis, & latè prosequit argumentis communis satisfaciens Lara in d. princ. à n. 82. Sarin. lib. 1. select. c. 7. a princ. Ceruantes l. 1. Tauri, à n. 123.

B B 3

ROSSA
s Can.
F.

570 Collectanea Doct. in lib. IV. Decretal.

& iuxta hanc sententiam notantur. Autores gravissimi
hodie raros esse, vel nullos filios naturales, cum
enim concubinatus, ex quo iuxta predicta naturae
naturales, lege Canonica sit improbus capitulo 32.
¶ 4. Concil. Trid. sess. 24 de reform. c. 8 inf. runciam ho-
die naturales proprietate non rep. ritu, quod docuit Ol-
drad. conf. 156. & Cojic. lib. 5. observ. 6. in fine.

17 Spurius vero per contrarium censendi sunt omnes,
qui ex illis nascuntur, qui Matrimonium non potue-
runt contrahere, ut eleganter docet text. in l. vulgo
concepti, ff. de his qui sum sui, ibi, vulgo concepti di-
cuntur qui patrem demonstrare non possunt quidem sed
cum habent quem habere non licet, qui & spurius appellan-
tur. Quibus verbis aperte luce consultos duos diligenti-
guis spuriorum modos, dicos scilicet, qui patrem cer-
tum non habent, vt sunt natu e meretricibus, vel alii
cum quibus multi habent consueudinem, qui pro-
pter ea omisiliis, variis etymologiis, de quibus Rojas
e. 1. m. 11. & c. 19. m. 1. & duabus literis S. P. quibus a Ro-
manis significabantur, quasi sine patre filii diceban-
tur, ut docet Iustin. in s. se aduersus. Instit. de mpt. &
ex multis explicatur. Conar. de fonsal. p. 2. c. 3. §. 5. &
prime. Paleoth. c. 16. n. 4. Rojas d. c. 19. n. 6. Cervantes
l. 9. Tauri. n. 19. Solozan de paricid. lib. 2. c. 3. Alij
vero sunt spurius, qui patrem certum habent, sed quem
legibus habere non licet, vt sunt natu ex his quos Ma-
trimonium contrahere lex vetat, veluti ex consanguineis,
aut vxoratis, vel voto solemni adstricis. Sed hi
in duplice sunt differentia, vel enim sunt spurius sim-
pliciter, vel ex damnato coitu procreati; illi dicun-
tur omnes, qui nascuntur ex coniunctione quam leges
humana nulla exteriori pena coercent, hi vero
quando lex humana aliquam penam prescribit, & in
prædictis exemplis de natu ex consanguinea, vxorata,
vel Moniali, de quibus agit text. in auth. quibus mo-
dis naturales efficiuntur sui, §. vlti. Exemplum vero spuri-
orum simpliciter Doctores adducunt de filio nato
ex vxorato, & solura, nulla enim pena hic coitus
punitur, l. 1. C. ad leg. Iul. de adulter. & ideo Doctores
magis communiter inferunt filios sic natos ex damna-
to coitu procreatos non esse, ut ex Calt. Alex. & aliis
ostendit Con. d. §. 5. n. 16. & post Ant. Gom. l. 9. Tauri.
n. 14. receptione testantur Valasc. conf. 29. m. 6. & 13. quic-
quid dubitet Molin de Instit. truct. 1. diff. 1. 67. concil. 4.
Ex hac autem differentia inter alios notabilis ille effe-
ctus refutat, quia filii simpliciter spurius matre non illu-
stri sunt successibiles, & è contra l. si spurius. l. hac
parte, ff. unde cogneti. l. si qua illius, C. de Orfician
non ita si ex damnato coitu sint procreati, ut norant
Doctores per text. ibi in Auth. ex complexu, C. de incep-
tis mpt. Conar. vbi proxime, Valasc. d. conf. 29. m. 9.
Duen. reg. 366. linit. 3.

S V M M A R I V M .

- 1 Naturalis ex soluto genitus & soluta, legitimatur per subsequens parentum coniugium etiam quod hereditatem.
- 2 Maritus ex vxoris legitimitate in iudicio agere posse sine mandato.
- 3 Comunitas personæ excepto patre sine mandato ea agere non possunt, que speciale mandatum requirunt.
- 4 Vxor pro marito agere non potest.
- 5 Diffamans ab aliquo de illegitimitate potest petere in iudicio ut legitimus declaretur, &c.

C A P. Conquestus. I.

Alex. III.

Ilegitimus naturalis natus ex soluto, & soluta per
hubilequem Matrimonium legitimatur etiam quod
hereditatem, & si pater volt cum ob hanc causam
hereditate priuare, est excommunicandus. Colligunt
ex Ordin. Abb. antiq. Colleget. Zabar. Ioan. Andr. Hoff.
Bprt. Anchar. Panorm. Praepof. Alex. de Nevo. Canif.
Cujac. Viuian. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 97.
Alagon. in compend. iuris Canon. pag. 593. remissive Ximen.
men. in concord. p. 1. refutatur ab Ant. August. collat. 1.
Decret. lib. 4. tit. 18. c. 1. & est post Concil. Lateran. sub
Alex. III. p. 33. c. 2.

Conquestus est nobis H. &c. Notatur ad hoc, quod
maritus de vxori legitimitate in iudicio agere posse
sine mandato, consonant text. in cap. confessi. sup.
de procur. & in cap. vlt. de confessi, docent Hoff. Ioan.
Andr. utr. Anchar. Zabar. Praepof. in presenti. & alijs
de quibus Alphan. collect. 648. quibus adde Tiraque
retract. tit. 1. 5. 10. gloss. v. à princ. qui omnes adiacent
similarem text. in l. maritus. C. de procurat. & in l. vlt.
§. Sancitius. C. de patris comment. ac proinde rationem illam,
qua negari non potest vxorem esse persona
coniunctam viro suo, tum ex reg. l. 1. ff. de iuris nat.
tum etiam ex reg. text. in cap. debitan. de bigam. Vale
tanquam persona coniuncta debet maritus admiri,
quamvis vxoris mandatum non habeat, ex reg. l. 1. ff.
& hac, ff. de procur. & l. exhibend. C. ad. etiam in iust.
& terribus sit vxor ex noua constitutione d. marita.

Licit autem coniuncta persona excepto parte l.
ne mandato ea agere non possint, que speciale man-
datum requirunt. Con. lib. 1. var. c. 6. n. 5. Tira. dist. 1.
§. 1. gloss. 1. 5. n. 34. Garc. reg. 21. linit. 7. Cald. Pereirav.
si curatorem, verbo implorandum, n. 8. com. legg. Marita
tamen haec omnia agere potest sine aliquo vxori
mandato, tum quia liberam habet facultatem, l. pro-
curator, cui generaliter 57. ff. de procur. & cap. qui ad
agendum, in fine, eod. tit. 6. tum etiam ex ratione text.
que in omnibus partibus concludit. Si etiam similiter
licet receptum sit coniunctam personam pro coniuncta
In causa spiritualibus sine mandato admittendam
non esse, gloss. 1. verbo sed credo, in cap. coram 34. supra
offic. deleg. recepta per citatos ibi, in marito tamen ho-
locum non habet, hic enim etiam in spiritualibus de-
bet admitti sine vxoris mandato ex libera potestate ei
à lege concessa, quia etiam extendunt ad ea, quia spe-
cialie mandatum requirunt, tum quia de aliis communi-
cis ad maritum non inferunt consequentia, tum de-
nique ex text. in presenti, vbi nisi diminendo supplicat
maritum vxoris, sine eo admissus est maritus de
eius legitimitate agens.

Quare autem maritus liberam habet potestatem
agendi causas vxoris absentes, & inuite, ex supra di-
ctis, vxor tamen non ita pro marito agere potest, ut
probat l. qui absente, C. de procurat. curiosus in ergo
aliquis. Ratio facilis est, quoniam enim vxor marito
suo à quæ sit coniuncta, ut ipse maritus vxori in vio-
tamen non solùm deficit, verum etiam in contractu
militat ratio propter quam marito libera illa potest
conceditur, ne faciliter formina in coniunctam mar-
italis pudoris irreuerenter irritant contentionem in iudi-
cia, quæ si exigit ut maritus admittatur in causis vxo-
ris contradicentis, fortius concludit vxorem ipsam
pro marito admittendam non esse sine mandato,
ut latè prosequitur Tiraquell. de legisbus conniv. l. 10.
num. 31.

R. patrum

Qui Filii sint legitimi, Tit. XVII. 571

5 R. patrum mulieris ipsam exhibere, &c.] Notatur ad hoc, quod si, qui ab altero diffamatur, quod sit illegitimus, potest petere in iudicio, ut legitimus declaretur, & adverarius non agenti, ex excipiēt perpe- tum silentium super illegitimitatem, & hæreditate imponatur, nisi illegitimitatem probauerit, ut per Menoch. consl. 3.66. n.5. nam diffamatio & iactatio, seu verbalis molefitia non sufficit ut quia in iudicio audiatur co- gens aduersarium agere de iure, quod extra iudicium dicit, seu iactat ad le pertinet, excepto speciali cau- l. diffamari, C. de ingen. & manumiss. quando felicit quis diffamatur de ita personae ingenuitatem, fer- nitatem, aut similem qualitatem recipiente. Ita Ordin. Regia Lusitanorum lib. 3. tit. 11. §. 4. Anton. Gomez. tom. 3. varior. c. 1. n. 18. Sarmient. select lib. 1. c. 2.

S V M M A R I V M .

- 1 Matrimonium in facie Ecclesie contractum si sepa- retur, filii geniti, vel concepti ante sententiam sunt legitimi.
- 2 Legitimi sunt filii concepti ante sententiam diuinitatis a parentibus, qui bona fide contraxerunt, licet inter eos existat impedimentum propter quod postea Matrimonium iudicio Ecclesie sunt separatum.
- 3 Legitimi sunt censendi filii suscepti ex Matrimonio, quod iusto factu, vel iuri errore parentes nulliter contraxerunt, & n.17.
- 4 Filii suscepti a parentibus qui, publice & bona fide contraxerunt vere, & proprie sunt legitimi.
- 5 Filii ex bona fide parentum legitimi ad Ordines sa- eros, & ad Episcopatus sunt admittendi.
- 6 Ecclesiasticam emphyticas oblinere possunt filii ex bona fide parentum legitimi.
- 7 Legitimi per bonam fidem parentum admittuntur ad fensis, & maioratus successionem.
- 8 Legitimi per bonam fidem parentum, an succedant in maioratus feudo, emphyticas, aut fideicommissio, si adfici clausula, ut succedant y filii, qui ex legitimo Matrimonio procreati fuerint, ostenditur.
- 9 Filii ex Matrimonio putatio quoad utramque pa- rentem legitimi sunt, si unus ex parentibus fuerit in bona fide, quoniam alter habeat malam fidem.
- 10 Parentes qui habeant malam fidem impedimenti, non gaudent iure legitimi parentis.
- 11 Matrimonium clandestinum dicitur quod pœnas, cui defuit denuntiationes.
- 12 Filii suscepti a parentibus Matrimonium clandestinum contrabentibus, indistincte sunt illegitimi.
- 13 Legitimi sunt filii nati post item contestatam super Matrimonio publice contrato, quod per senten- tiam postea nullum fuit declaratum.
- 14 Successionis filiorum in bonis parentum origo, & ne- cessitas eis ex iure ciuii prouenit, in iure natura debitam esse defenditur.
- 15 Legitima non potest lege, vel statuto auferri.
- 16 Mater sola non alit filium, qui fuit concepus in Ma- trimonio putatio, quod exinde fuit dissolutorum.
- 17 Legitima ex simili filii suscepti a parentibus, qui de va- liditate Matrimonii dubij erant, ostenditur.
- 18 Coniuges quando de Matrimonio validitate dubitant, huiusmodi dubium speculatuum est, ac per conse- quens non inducit malam fidem.
- 19 Matrimonium etiam publice contractum coram Pa- rocho, & testibus, omisso tamen denuntiationibus, censetur clandestinum quod in istitiam, & alios effectus.
- 20 Matrimonium publicum non dicitur, quod coram

magna hominum frequencia convocatis etiam ami- cis, vicinia contradictione finit.

22 Illegitimi sunt filii, etiam in conscientia foro, qui ex Matrimonio clandestino, & stante impedimento dirimente suscepiti sunt, quoniam parentes in rei veritate illud ignoraverunt.

23 Respondetur fundamentis contraria opinione.

24 Filii legitimi non sunt, si Matrimonium clandestine sine denuntiationibus celebretur in mortis articulo cum muliere, ex qua ergotans prolem suscep- perat.

25 Datur differentia ratio quare in l. vlt. C. de liberali causa, filii nati pendente lite super statu matris sequuntur conditionem, qua de matre indicab- tur, filii vero nati lite pendente super validitatem Matrimonii legitimi iudicentur, quoniam contra Matrimonium severior sententia illud invalidum pronuntiatur.

26 Alimenta ut filio lite pendente, quem pater filium esse negat, assignet index, debet summi ariani pre- mittere informationem, & si presumptio aliqua sit pro filio, debet interim per indicem pronun- tiari ut alatur.

27 Cautione de reddendis alimentis, si in causa filius sue- cumbat, an ab eo sit exigenda, remissio.

C A P . Cūm inter. II.

Quando duo publice, & sine contradictione Ecclesiae contrahunt, & postea canonice per senten- tiam sic diuinitatis, filii qui nati, vel concepti sunt ante sententiam, habentur legitimi, & succedunt hæreditatio inre in bona paterna, & sunt nutriti. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zibar. Joan. Andre. Host. Butr. Anchar. Panorm. Propos. Canis. Cojac. Alex. de Neu. Viu. in varior. lib. 4. iuris Ponif. pag. 98. Alagoa in compend. iuris Canon. pag. 593. remissio Calaf. in annos. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. referunt ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 4. sit. 18. cap. 1. & est post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 33. c. 5.

Collige ex text. legitimos esse filios conceptrios ante sententiam diuinitatis a parentibus, qui publice bona si- de contraxerunt, licet inter eos existat impedimentum propter quod postea Matrimonium iudicio Ecclesiae fuit separatum, ut per Conar. de sponsal. part. 2. c. 8. s. 1. Gail. lib. 2. obser. 48. n. 6. Paleot. de notis. & filiis. cap. 9. Gabr. lib. 6. commun. tri. de legitimat. conclus. 4. Sernan. ad 1.6. Tauri. num. 1. 1. chm seqg. Peregr. de fideico. part. 2. n. 67. Menoch. de presumpt. lib. 4. presumpt. 77. Baptista Cola de defacti scientia. & ignor. centur. 2. inspect. 38. n. 3. cum seqq. Castil. quond. questionum. lib. 2. c. 1. n. 2. & 7. Basili. Pont. de Sacram. Matrim. lib. 1. c. 8. ex 2. 1. Nam legitimi sunt censendi filii suscepti ex Matrimonio, quod iusto factu vel iuri errore parentes nulliter contraxerunt, ut per Conar. de 8. s. 1. n. 9. Paleot. de 5. n. 9. ad fin. Peregr. d. art. 6. 4. m. 69. vbi n. 6. 8. adnertit ad hunc effectum sufficere Matrimonium putatum ex errore iniusto, quia titulus putatus quoniam ex errore iniusto proueniens bonam fidem causat.

Filius eorum non debent exinde sustinere iacturam. Ego filii suscepti a parentibus, qui publice bona fide Con- traxerunt, vere, & propriè legitimi sunt, ut docet Cou. §. 1. n. 1. Paleot. d. 6. 9. m. 14. Gabriel. d. concl. 4. m. 14. Azor. inst. moral. p. 2. lib. 2. c. 16. q. 5. Menoch. de presumpt. lib. 4. presumpt. 77. a. n. 3. & alijs, quos copiofissimè refert Castil. quond. questionum. lib. 2. c. 1. n. 3. & 6. Arellano de na- tur. & iur. imper. 5. m. 4. Barcinacat. in. naturales. si de feudo defunctor. contraria. usibus feudor. q. 9. n. 9. I. ai. id. in tract. de legitimat. per subsequens matrim. n. 169. vbi n. 168. subdit quod in dubio requirita bona fides praifi-

B B b 4 huius

GO SA
s Can
P.

572 Collectanea Doct. in lib. IV. Decretal.

enit, itav si illi instituantur heredes à testatore, qui credebat eos esse natos ex iusto Matrimonio, adhuc institutio non corruit, quandoquidem ij filij quod suum-commodam censemur verè & proprie legitimi, & dicuntur sui heredes, & in potestate patris, Menoch. de presumpt. lib. 4, presumpt. 24. n. 9.

3 Vnde ad sacros Ordines huiusmodi filios ex bona fide parentum legitimos admittendos esse ultra sapientias, resolvunt Soat. tom. 5. de censur. disput. 5. sect. 1. n. 6. cum seqq. Sayt. eod. tract. lib. 6. c. 10. à n. 31. Aul. eod. tract. p. 7. dis. 3. dub. 6. Bellet. disquis. cleric. part. 1. tit. de discipl. cleric. §. 3. n. 23. Et ad Episcopatum, vt per multos, quos refert & sequitur Castil. d. 6. 1. n. 19. atque etiam ad Ecclesiasticae emphyteum, vt post Dec. resolutio Cald. Pereira de nominatione emphyt. quas. 2. 5. n. 38. Sic etiam licet legitimati à feudi successione repellantur c. 1. §. naturales, si de feudo fuerit controversia inter dominum, & agnatos, admittuntur tamen legitimati per bonam fidem parentum, communis ex Sonsbech. de fidelis. p. 9. n. 37. Gabr. d. concil. 4. n. 4. Sic denique licet bastardi non admittantur ad maioratus successiōnē, mituntur tamen illegitimis ex bona fide, vt probat Molin. de primog. lib. 13. c. 1. n. 12. & reliqui omnes verani esse fententiam sine difficultate admittentes quando maioratus simpliciter est institutus, vel emphyteus simpliciter concessa.

8 Ardua tamen est inter scribebant controversia, si idem sit resoluendum quando in maioratu, feudo, emphyteus, aut fideicomissio adiecta est clausula, vt succedant ij fili, qui ex legitimo Matrimonio procreati fuerint? Partem enim affirmacionem, quod adhuc stante ea clausula, legitimati ex bona fide parentum sint admittendi, resoluto Dec. conf. 5. 3. quem multis late tueri Soc. iun. conf. 39. vol. 3. & sine dubio est magis recepta, ex Couar. d. p. 2. c. 8. §. 1. n. 5. Molin. d. c. 1. n. 15. Menoch. de presumpt. lib. 4, presumpt. 77. n. 6. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 8. n. 24. Castil. d. cap. 11. n. 12. & 17. Peregr. d. art. 25. à n. 72. Contraria negatiam partem quod in his terminis stante clausula predicta nequeant succedere legitimati ex bona fide parentum, tueri Curt. iun. conf. 6. 4. n. 8. vol. 1. sequitur Fuln. Pac. de probat. lib. 2. c. 1. 6. n. 69. vers. ex quo inferatur, & in puncto iuris veriorem esse conclusit Cald. Pereira d. q. 21. n. 44. & de ea dubitans cogitandum relinquit Carol. Ruina in l. Gallus, §. 3. n. 23. in fin. Fata. d. trah. num. 175.

9 Cum parentes corrum. Quamvis text. in presenti, parentum in numero plurali faciat mentionem, quasi videatur exigere ad legitimatem bonam fidem virumque parentis, cum tamen referatur verbum illud ad publicitatem, iuxta resolutionem communem DD. quod filij ex Matrimonio putatio quoad virumque parentem legitimati sunt, si virus ex parentibus fuerit in bona fide, quamvis alter habeat malam fidem, vt docent gloss. verbo ambo, in c. c. i. inhibito, de clandest. de spons. Duen. reg. 150. limit. 2. vers. circa, Gabr. d. concil. 4. num. 4. Peregr. d. art. 24. n. 66. Costa in c. se pater, de testam. lib. 9. verbo vxorem, num. 4. Seruan. d. l. 6. Tauri, num. 1. 3. Azor. d. cap. 16. q. 3. Matiens. in rubr. tit. 1. gloss. 1. n. 116. lib. 3. noua recop. Sanch. de Maritim. lib. 8. dis. 3. 4. n. 46. Guier. eod. tract. c. 71. Rota decif. 4. 5. 4. n. 3. inter impress. Farin. post lib. 2. Seraph. decif. 1. 99. num. 1. Sanctarel. variar. quas. 20. num. 4. me citato in hoc loco, Faiard. ubi supra, num. 16. 9. que quidem resolutio vera est respectu filij, & in eius favorem, & respectu parentis, qui in bona fide fuit, non vero respectu parentis, qui malam fidem habuit, hunc enim non gaudere iure legitimati parentis, resolvunt Costa d. verbo vxorem, n. 1. cum seqq. Seruan. d. l. 6. n. 16. D. Barbola in l. si sum do-rem, §. fin. n. 1. ff. sol. maritim. Sanch. d. dis. 4. 4. num. 46.

vide plures alios, quos citant ad c. ex tenore, verbo ign. ram, inf. hoc tit.

Publicè contraxisse.] Id est, præmissis denuntiationibus; Sanch. de Maritim. lib. 3. dis. 1. n. 12. Matrimonium enim clandestinum dicitur quoad penas, cui defunum denuntiations, Perez. l. 1. vers. plura tenuer. pag. 38. tit. 1. lib. 3. Ordin. Menoch. conf. 69. n. 70. Fuln. Pac. de probat. lib. 2. c. 16. n. 69. vers. ego nescio. Guier. præl. lib. 2. q. 4. n. 13. & de Maritim. 5. num. 5. Sanch. d. dis. 1. m. 1. o. & plures alii, quos refebo ego ple de officio, & postestate Episcopi, part. 2. alleg. 12. num. 8. Vnde filios fulcceptos a parentibus Matrimonium clavis destinè contrahentibus indistinctè illegitimos esse, quia in iis, qui clam contraherent, semper scientia, & malitia fides utroque iure praesumuntur, docent Seruan. d. l. 6. num. 22. Fr. Eman. summ. tom. 1. cap. 21. num. 1. Henric. in summ. lib. 11. cap. 20. §. 1. Peregrin. d. art. 4. num. 8. Castil. d. cap. 1. num. 8. Sanch. d. lib. 3. dis. 4. num. 6.

Ante latam sententiam.] Notatur ad hoc, quod filii nati post item contestatam super Matrimonio publicè contracto, quod per sententiam postea nullum fuit declaratum, legitimati sunt, vt per Couarr. d. ap. 8. 3. 1. num. 5. cum seqq. Gabr. d. concil. 4. n. 12. Peregr. d. art. 24. num. 70. Azor. in inst. moral. part. 1. lib. 2. c. 1. 3. q. 6. Sanc. de censur. lib. 6. c. 10. n. 33. Nam litis contentio non inducit malam fidem quoad vius matrimoniales inter parentes, qui à principio bona fide contraxerunt, nec coninges pendente lite priuari possunt sue possellentis commodo, aut suspendit inter eos causale commercium, iuxta text. in cap. 2. supr. vi lit pendens, & iuxta regulam generalem concinuanda possellent ne lite pendente, que probatur in cap. 1. lib. 3. & que latissime proficitur Lancellot. de attentus. p. 1. c. 4. limit. 1. cap. 2. iuncta reg. & recepta interpretatione illius c. 2. ibi, ante probatam accusationem, ex qua defumitur quod ante prolatam diffinitiū sententiam non dicuntur facta probations, neque liquore de causa, vt per Abd. hic n. 5. & 6. Amplius & extendit idem esse lata sententia pendente appellatione, vt per Vincent. de Franch. decif. 1. 30. num. 3. nam conceptus appellatione pendente a sententia lata contra Matrimonium legitimatos fieri refoluit Bellet. disquis. cleric. p. 1. tit. de discipl. cleric. §. 3. n. 23. in fin. Fata. d. trah. num. 175.

In bona paterna hereditario iure succident.] Notatur ad hoc, quod successioni filiorum in bonis parentum origo, & necessitas ex iure Civili proueni; vt per Dyn. in reg. inductam, n. 22. cum seqq. de reg. iuriis lib. 6. sequitur Bart. in l. Titio centum, §. Titio gener. 6. ff. de condit. & demonstrat. & receptam sententiam proficitur Lara in l. si quis à liberis, §. idem rescript. n. 14. cum seqq. ff. de liber. agnose. communem dicti Ceuill. commun. contra commun. q. 110. à princip. Ceterum cor. 13. trahit, in dñi filii legitimatis portionem, seu successione in bonis parentum iure naturæ debitan esse, retenant Gomez. tom. 1. variar. cap. 1. à num. 2. Corralib. 3. Miscellan. cap. 1. 6. à num. 3. Rojas. Tauri, num. 1. 3. Molin. de primog. lib. 2. cap. 1. à num. 14. Spin. in fidei testament. gloss. 17. à num. 19. Azor. d. part. lib. 2. c. 17. hinc inferentes ad varias questiones, & precipue non posse lege, vel statuto banc legitimam asserti, de quo Couar. part. 2. de fonsal. cap. 3. §. 6. num. 5. Costa d. c. 1. pater 3. part. 2. verbo priuare non posset, n. 42. ad vitram, que partem latè Ceuil. d. quas. 112. Has tamen contrarias opiniones sub distinctionis fedre conciliandas duxit, vt scilicet prima, que hanc legitimam, & filiorum successiōnem ait iuris civilis esse, intelligatur de legitima quoad quotam, seu quantitatē; secunda vero opinio intelligatur quoad originem ipsius successionei.

successionis, intelligendo deinde de iure naturali posterioris capituli, quod solis hominibus proprium est, & ius gentium à Iureconsultis dicitur; quam distinctionem in effectu agnoscunt post multos ex supra citatis Merlin. de legitima, lib. 5. t. 1. q. 6. num. 7. & me citato in hoc loco, nouissimè Mar. Cuel. de donat. inter parrem, & filium, tract. prima, disp. 2. partie. 6. num. 108.

16 Parentum facultatibus mariantur.] Notatur ad hoc, quod mater sola non alit filium, qui fuit concepsus in Matrimonio putatio, quod exinde fuit dissolutum, vt per Surd. de aliment. iii. 7. q. 14. n. 18.

17 Dñe superfluit in hac materia resoluenda quæstiones, quarum prima est: utrum legitimè censendi sint filii suscepti ex Matrimonio, quod iusto facti, vel iuri errore parentes nulliter contraxerunt? Pars affirmativa, quia vera est, ex eo necessariò colligitur, quia vt text. probat, & supra in principali coniunctione diximus, legitimè sunt filii habiti ex Matrimonio invalido bona fide utriusque vel alterius ex parentibus contracto, sed quando parentes iusto iuris, vel facti errore contraxerunt, nec malam, nec bonam fidem habere cententur; ergo si constet de tali errore filij legitimè erunt, vide Abb. in cap. prelatum, n. 5. & in cap. per venerabilem, n. 36. in fine, infra hoc tit. Couar. d. c. 8. §. 1. n. 9. Paleoth. n. 9. ad fin. Peregr. d. art. 24. n. 69. Utrum autem iniustus error sufficiat ad hanc legitimacionem inducendam? ardua est questio, que pendet ex alia, utrum ex iniusto errore bona fides cauaria possit, sed relixis iis, quæ pro vtraque parte adducunt DD. partem affirmatiuam de nostra legitimacione agens inuenit Peregr. d. art. 24. num. 68. Scribens ad hunc effectum sufficiere Matrimonium putatiuum ex errore iniusto, quia titulus putations quamvis ex errore iniusto prouvens bonam fidem causat, & consequenter sufficit in omni praescritione, que solam bonam fidem exigit, vide Batt. in l. sensus, n. 17. ff. de ejuscap. & ibi Paul. de Castro n. 2. & Bald. n. 20. Alciat. reg. 3. presump. 5. Couar. in reg. professio, §. 7. num. 5. Mench. illustr. c. 77. num. 9. Menoch. de presump. lib. 3. presump. 130. num. 3. cum seqq. Fachin. conrouers. lib. 8. cap. 28. Gilchen. de prescript. p. 2. membr. 1. c. 3. a. num. 8. & 13. Sanch. de Matrim. lib. 5. disp. 3. n. 13. ubi resolut generaliter ignorantiam iuris non solum obscuri, sed etiam clari si de ea constet vtroque foro excusat.

18 Altera quæstio est utrum legitimè sint filii suscepti à parentibus, qui de validitate Matrimonij dubij erant; in qua pars affirmativa prior est, quia qui dubij sunt de impedimento Matrimonij, eiūsque validitate non habent impedimenti scientiam, sed potius bonam fidem, ex reg. text. in cap. si virgo 3. 4. q. 2. vbi Augustinus ait, bona fidei possessorem dici qui se possidere ignorant, male verò fidei cùm scierint alienam esse rem, quam possidet; quibus verbis probat ad malam fidem inducendam necessarium esse quod positiue sciat vitium possessionis, seu impedimentum existens, sufficere verò ad bonam fidem ignorantiam vitij, seu impedimenti per negationem scientie, quod plane in dubitante reperitur, non enim positiue leui impedimentum, & consequenter ignorat, quo argumento dubitarent esse bona fidei possessorem notauit gloss. fin. in cap. ult. de prescript. quam sequuntur DD. communiter ex Abb. ibi n. 40. & Paris. n. 48. Balb. de prescript. p. 3. q. 2. Mench. d. 6. 77. a. n. 3. Sarmient. lib. 2. select. c. 10. num. 5. Accedit quia quando coniuges de Matrimonij validitate dubitant, huiusmodi dubium speculatum est, quia non dubitant in praxi an sitcē vtrantur Matrimonio, sed an illud validum sit, quod dubium apud omnes receperunt

est non inducere malam fidem, sed potius bona conscientia dubitantes posse eo stante operari, vt docent Nauar. in cap. si quis autem, n. 61. de ponit. disp. 7. Couar. de ssion. p. 2. c. 7. §. 2. num. 10. & in reg. possessio, p. 2. §. 7. num. 4. & plures, quos refert Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 4. 1. num. 4. & 8. quibus adde Valent. tom. 2. disp. 2. q. 14. punct. 4. dub. 4. & tom. 3. disp. 7. q. 3. punct. 2. ver. tertia. Azot. in inst. moral. p. 1. lib. 2. c. 19. Sayr. de censor. lib. 1. c. 13. Ioan. Solorzan. de Indianorum iure, lib. 3. c. 3. num. 80. & 81. Faiard. vbi supr. num. 173.

In gloss. Publicè, ibi, scilicet denuntiatione premissa in Ecclesia publicè, alias dicitur clandestinum. Iam supr. in text. ostendit Matrimonium dici clandestinum quando non est contractum præmissis denuntiationibus, quod hæc glossæ etiam probat. Unde primum colliges sustineri non posse eorum sententiam, qui centent publicè contractum dici Matrimonium, quod coram Parocho & testibus fuit celebratum, quamvis omisæ sint denuntiationes, quod voluerint omnes, qui docent post Concil. Trid. solim censeri clandestinum, quod fit sine Parocho, & testibus, vt tenent Molinde inst. tract. 2. disp. 176. vers. obfina, & Dominus meus D. Barbo. in l. 3. p. 4. n. 39. ff. solut. Matrim. Sed salua pace tanti viti, non aduerterunt clandestinitatem dinner modè considerari respectu diuersorum, vel quoad validitatem, vel quoad iustitiam, & alios effectus si quoad validitatem consideretur, certum est solum censeri clandestinum quod sine testibus & Parocho contrahitur; si quoad iustitiam vt licite fiat tam iure Decretalium, quā nouissimo Concil. Trid. attento, fine dubio clandestinum censeri debet, quamvis coram Parocho & testibus fiat, si denuntiations omittantur in d. cap. cum inhibito, in princ. vbi solemnitatem denuntiationis obseruanda praescribit, incto §. 2. ibi, huicmodi clandestina, &c. & vlt. ibi, tales coniunctiones, &c. Deinde quia Concil. Trident. quoad denuntiations facientes expresse innovat decisionem Lateran. Concilij in d. cap. c. 10. inhibito, solum que addit quod nullum sit Matrimonium sine Parocho, & testibus; cum ergo à Trident. ius antiquum poenam imponens contrahentibus sine denuntiationibus non sit immutatum, sequitur quod hoc obseruandum esse, & manere ius antiquum, iuxta l. præcipuum, in fine, C. de appellat. & ita merito contra predictos hanc partem tuerunt citati in text. hoc eod. verbo.

Secundū colliges sustineri non posse sententiam, quam plerique communiter receperant profiteruntur, quæ refoluit publicum censemendum illud esse Matrimonium, quod coram magna hominum frequenti convocationis amicis, vicinis, & confanguineis nomine festos exclusa fuerit contractum, quod docuit Abb. in d. cap. c. 10. inhibito, & ex Oldrad. Ioan. Lup. Roland. & aliis, quos refert & communiter dicit Maillard. de probat. concl. 297. num. 9. Goni. 49. Tauri. n. 1. vers. ex quo, Couar. d. 6. in princ. num. 20. Sernant. l. 6. Tauri. num. 2. 5. Sed falsum docent, peccatumque pro hac sententia adducunt Nauar. in man. c. 22. num. 7. licet enim illi id admittat vbi inguluit consuetudo vt sine denuntiationibus fiat Matrimonium ad values Ecclesiæ, vel aliarum in præfentia cognitorum & vicinorum, post Trid. tamen aperte docet contrarium esse resoluendum, quo etiam calu loquuntur Paleoth. d. c. 9. num. 4. & seqq. Peregrin. d. art. 24. num. 65. Gattier. præf. lib. 2. q. 4. num. 13. Henr. lib. 11. c. 5. §. 1. & post gloss. hic verbo publicè, & alios, quos refert Sanch. lib. 3. disp. 1. n. 10. Nec obstat Abb. Panorm. fundamentum quod scilicet iura in hac specie solum exigunt, vt Matrimonium in facie Ecclesiæ contrahatur innt. no-

tissima significatione nominis Ecclesie pro fidelium collectione. cap. Ecclesia, de consecrat. diff. 1. quamvis enim haec significatio recepta sit, receptio tamen, & frequentior est alia, pro templo materiali, ut in iur. de Ecclesiis edific. & lege alibi, & in hoc sensu ponitur in d.c. cim inhibito, ibi, in Ecclesiis per presbyteros, in ecclesiis, sequentibus, vbi etiam praecipit quod in Ecclesia sunt denuntiationes, unde cum expresse requirat hanc solemnitatem, qui sine ea contrahunt, clandestine contrahere meritò dicuntur.

22 Tertio colliges tunc non esse, quod de foro conscientia scribit Soar. de censur. tom. 5. diff. 50. sect. 1. num. 10. resoluens in eo foro censendam legitimam problem suscepit ex Matrimonio nullo clandestino hoc modo sine denuntiationibus contracto, si in conscientia, & rei veritate constet parentes habuisse bonam fidem; qua sententia iunari videtur ex eorum doctrina, qui resolvunt presumptiōnē inris & de iure non habere locum in foro conscientia data veritate in contrarium, ut in terminis cap. is qui fidem, supr. de sponsalib. in quibus communiter constituant primum Matrimonium presumptum non habere locum in conscientia si sponsis consensum coniugalem non habuit in actu copulae, sed in conscientia debere remanere cum secunda in quam vere confernit, ut post antiquiores receptum testatur, & sequitur Couarr. de sponsal. part. 1. cap. 4. §. 1. num. 9. & tanquam indubitatum supponit Sanch. lib. 7. diff. 37. num. 9. ad med. Sed contrarium in nostro proposito necessariò resoluendum existimo, quod scilicet etiam in conscientia illegitimi sunt filii, qui ex Matrimonio clandestino stante impedimento diremētū suscepti sunt, quamvis parentes in rei veritate illud ignorauerint, & in conscientia de ipsorum bona fide constet; ratio est quia effectus hic legitimatis, vtroque foro tam conscientia, quam exteriori non aliunde pendet quam ex legis auctoritate, que illos tantum legitimos facit, quos ut tales approbat; at vero ex supra resolutis constat legem Canonicas expresse non approbat ut legitimos, sed potius ut illegitimos damnare filios susceptos ex Matrimonio nullo propter iuris impedimentum, quamvis parentes illud ignorarent, si sine denuntiationibus contractum est, ergo non oportet inter unum & alterum forum distinguere, quamvis impugnare contendat Faiard. d. tract. n. 181.

23 Nec obstat arg. in simili de terminis d.c. is qui fidem, nam adhuc in illis in foro conscientia procedere decisionem illius text. tenet grauissimi DD. sed si communis sententia contraria esset indubitata, longè diversa est ratio de illis ad nostros terminos, si adhuc Matrimonium non ex legis pendere auctoritate, sed ex consensu contrahentium, sine quo non potest subsistere, c. sufficiat 27. q. 1. I. imprias. ff. de reg. iuris, & ideo licet lex ex copula post sponsalia presumat consensum coniugalem, si tamen constet in conscientia, & rei veritate coniugalem non adfuisse consensum, non potest inde Matrimonium resultare, quod conscientiam obliget, quemadmodum in fortioribus terminis si quis verba exprimat consensum de praesenti importanta, & tamen interiorum consensum non habuerit, non potest in conscientia Matrimonium judicari, ut decidit text. in c. tua nos 26. Suprà de ff. vbi notant omnes, & latè disputat Sanch. lib. 1. diff. 7. cum segg. In nostro vero proposito cum totum pendeat ex legis auctoritate, qua hoc casu non vult prolem ut legitimam approbare, resolendum est illegitimam esse tam in exteriori, quam in interiori conscientia foro.

24 Quartò colliges fallam videri limitationem, quam tradunt Couarr. d. cap. 6. in initio, num. 12. in fine, & Gabriel. d. conclus. 4. num. 19. & Sarmient. lib. 1. selec. c. 6.

n. 7. resoluentes quod si Matrimonium contrahit in mortis articulo cum muliere ex qua regrotans problem suscepit, eam fieri legitimam, quantumcumque clandestine sine denuntiationibus sit celebratum. Fato enim non existente impedimento dirimētū est legitimum, & problema ante suscepitam legitimari, ut resolunt Gomez l. 9. Tauri, num. 59. Molin. de primog. lib. 5. cap. 5. num. 25. Spin. in spec. testam. gloff. 15. a priori à n. 104. At vero minimè placere potest quod ita impedimento dirimētū (qui sunt termini de quibus loquimur) legitimetur proles ante suscepitam per tale Matrimonium nullum in rei veritate, & clandestine contractum contra generalē decisionem text. in cap. cum inhibito, §. 1. de clandest. despont. qui absolute illegitimos facit filios ex tali coniunctione clandestine susceptos, non solum presumendo presumptiōne iuris & de iure parentes habuisse malam fidem, sed infuper statendo, ut illegitimi sint, quamvis de bona fide ipsorum parentum appareat: quae, presumptio bona fidei resultans ex necessitate contrahendi, in articulo nullum potest quoad hoc filii praeditum subdium.

In glof. Sententiam, ibi, argument. contra C. de liberis causa, l. vlt. Licit glof. non soluta argument. in eiusmē solutione maximē laborant DD. in presenti, quia scilicet in illa l. vlt. filii nati pendente life super statu matris sequantur conditionem, qua de matre indicabitur, itavt serui fiant si contra matris libertatem fuerit indicatum; at vero in nostro text. filii nati pendente super validitate Matrimonij legitimū indicentur, quamvis contra Matrimonium feratur sententia illud invalidū pronuntians. Quare Abb. Panora. hic num. 6. responderet respectu legitimations initia tempus conceptionis, & non sententie, at vero respectu libertatis inspici tempus post litis contestationem. Card. vero Zabar. opposit. 2. resp. fanorem esse filiorum quod expectent exitus sententie, qua potest mater ingenna pronuntiari; Bur. num. 7. quemadmodum in Praepos. num. 5. ait differente rationem in eostare, quia status libertatis non imprimet concepto libertatem, sed bene status Matrimonij concepto legitimitatem.

In glof. Nutriantur fin. ibi, index summatis cognoscit, &c. Singulariter glof. indicem introit circa modum assignandi alimenta filio lite pendente, quem pater filium esse negat, debet enim summariam premitere informationem, & si presumptio aliqua sit pro filio, debet interim per indicem pronuntiari ut aliae, lequantur omnes hic, Couarr. præl. cap. 6. n. 8. Dueg. reg. 365. Molin. de primog. lib. 2. c. 16. n. 30. Soar. de Pace in præl. tom. 3. c. 4. §. 3. num. 10. Lata in l. si quis à liberis, §. p. vel parentes, à n. 4. 2. ff. de liber. agno. D. Barbosa in l. 1. p. 1. n. 58 ff. sol. marim. Valasc. confut. 1. m. 2. plenè Snd. de alimen. tit. 1. q. 110. n. 10. qui omnes prædictæ presumptiōnē exempla proponunt, quando filius est in possessione filiationis, vel communī existimatione filius reputatur, vel primam sententiam pro se reportavit, à qua est appellatum, nam pendente appellatione alendum esse decidit text. in f. i. instituta, §. de inofficio, ff. de inofficio test. Vrbum vero à cautio de reddendis alimentis si in causa filius succumbat ab eo sit exigenda, vide Couarr. n. 7. Molin. num. 41. Valafc. n. 7. proximē citatis locis.

S V M M A R I V M.

I Verbo viri & mulieris standum est an aliqui sit eorum filius, nisi expresse ostendatur.

2 Vixit

Qui Filij sint legitimi , Tit. XVII.

575

- 2 *Vicinia fama multum valet in probanda filiatione.*
- 3 *Filiatio minime probatur ex sola alimentorum prestatione, nisi vni filio presentar.*
- 4 *Filiatio plene probatur ex confessione & nominatione parentum verè & principaliter propter se factam accedentibus alijs indicijs.*
- 5 *Nominatio patris in libro suo probat filiationem.*
- 6 *Legitima an statim in vita patris possit si reliquie ingrediatur, ostenditur.*

C A P . Transmissæ. III.

Marius & vxor quando negant aliquem esse suum filium, sed v.g. pietatis causa illum nutritiū assertunt, quāvis à vicinia spurius creatur, tamen standi est verbo viri & mulieris nisi certis indiciis & testibus constet esse eorum filium. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Holt. Batt. Anchar. Panorm. Prepos. Alex. de Nevo, Canif. Cujac. Vivian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 98. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 593. remissione Casal. in anno. & Ximen. in concord. part. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 4. tit. 18. c. 3. & est post Concil. Lateran. p. 8. c. 11.

Quavis à vicinia, que ipsum filium, &c.] Notatur ad hoc, quod in probanda filiatione multum valet fama vicinia, ut per Conar. de sponsal. p. 2. c. 8. §. 3. n. 10. Paleoth. de nobis & spurijs. c. 32. n. 2. Menoch. de arbitrio. casu 79. n. 86. & de presumpt. lib. 6. presumpt. §. 3. n. 43. Anton. Monach. Luen. decif. 56. n. 7. & 15. Mafcard. de probat. concl. 79. 1. Ful. Pacian. cod. tract. lib. 2. c. 6. n. 29. & 31. Sim. de Pratis. conf. 1. 3. n. 5. Rot. decif. 273. n. 11. p. 4. dñs. & in terminis probationis primi Matrimonij post contractum secundum Nicol. Superan. conf. 6. 5. n. 4. Petr. Albingan. conf. 67. n. 9. tom. 1. cors. Matrim. Buratt. decif. 530. n. 5. cum seqq. hinc instruentes Advoctatos ad probandam filiationem quod tres faciant articulos. Primum quod ex viro, & vxore, seu concubina domi retenta natus est, secundum quod pater eum filium nominavit, & agnouit; tertium quod communi voce vicinia filius existimatus est: confirmaturque ex his omnibus, que Doctores tradere solent de vi, & auctoritate communis famae, iuxta text. in l. 3. enīdem, ibi, consentens fama confirmat, ff. de testibus, & quae plene prosequuntur Dueu. reg. 2. 29. Gac. reg. 187. Mafcard. concl. 753. Ful. Pacian. lib. 1. c. 49. a. prime. & à n. 33. Menoch. de presumpt. lib. 1. pref. 89. n. 28. cum seqg.

Quod cum pietatis intuitu mutriuissent.] Vnde ex sola alimentorum prestatione, vel collatione in Matrimonium cum possint fieri pietatis causa filiationem minimè probari, resolutum Suid. de aliment. tit. 9. q. 7. n. 9. cum seqq. Valaf. conf. 176. n. 13. Si vero educationem, & alimenta præstet aliquis cuiquam vti filio, tunc filiationem ex hoc commode probari, arg. l. 1. had questionem, ff. de quest. & l. quidam 132. de verbis. oblig. resolutum Conar. de sponsal. p. 2. c. 8. §. 3. n. 3. Mafcard. concl. 795. & seq. Menoch. d. lib. 6. presumpt. §. 3. 2. Valaf. conf. 134. n. 4.

Standum ex verbis viri, & mulieris.] Notatur ad hoc, quod ex confessione, & nominatione parentum verè & principaliter propter se facta accedentibus alijs indiciis plene probatur filatio, vide Conar. d. c. 8. §. 3. n. 7. Dueu. reg. 34. cum seq. Paleoth. 6. 2. 3. n. 2. Menoch. casu 89. n. 37. Mafcard. concl. 790. a. prime. Suid. conf. 1. n. 97. Seraph. decif. 1282. n. 2. eoque maximè cum nominationes sunt plures, Roland. conf. 22. n. 27. lib. 3. Paris. conf. 10. n. 56. lib. 2. Menoch. d. casu 89. num. 81. Buratt. decif. 520. n. 20. vnde nominationem patris in

libro suo probare filiationem dicunt Menoch. d. presumpt. §. 3. n. 57. & conf. 714. n. 18. Anton. Monach. Flörent. decif. 61. n. 8. & 9. quia quidem nominatio filiationem probat etiam emanauerit ab uno parente, de cuius bonis, & hereditate agitur: Mafcard. concl. 790. n. 12. & non solum probat contra patrem nominationem: sed etiam contra eius heredes, & contra alium tertium, vt per Paleoth. d. c. 22. n. 4. & 5. Menoch. d. casu 89. n. 7.

In gloss. *Mota*, ibi, dicunt quidam quod erant facti 6 Monachi, &c. Vult gloss. filios vita patris si religio- nem profiteantur statim posse petere legitimam, quod communiter DD. colligunt ex text. in cap. cum simus, in fine, supr. de Regul. de cuius intellectu, & duabus contraria communibus sententiis in hac questione vide ultra ordinarios ibi, & hic, Abb. in cap. in praef. 6. n. 59. & Dec. n. 67. supr. de probat, plures de quibus Conar. c. 2. n. 7. de testimo. Dueu. reg. 2. 56. sim. 6. Mench. illuf. c. 37. n. 10. Nan. comment. 2. de regul. n. 48. Perez l. 1. gloss. 1. pag. 75. verf. dubitamus, ita 2. lib. 1. Ordin. Cu- tier. canon. lib. 2. c. 3. à n. 71. Craft. recept. §. legitima, q. 12. num. 5. Fe Eman. quaff. Regul. tom. 1. q. 80. art. 2. Ceual. commun. contra commun. q. 342.

S V M M A R I V M.

- 1 *Illegitima proles est quam viro vivente uxori ex adulterio concipit sine cum adultero, sine cum viro moretur.*
- 2 *Spuri censendi sunt omnes, qui ex illis nascuntur, qui Matrimonium contrahere non potuerunt, remissi.*
- 3 *Pater ubi non succedit, nec filius succedere potest.*

C A P . Causam, quæ. j. IV.

Proles, que nascitur ex muliere, & alio viro quem 1 habet ut maritum, dum vivit verus maritus, est illegitima. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Holt. Buti. Anchar. Panorm. Prepos. Alex. de Nevo, Canif. Cujac. Vit. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 99. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 594. remissione Ximen. in concord. part. 1. refertur ab Anton. August. collect. 2. Decret. lib. 4. tit. 18. c. 4. & reliqua partes ubi sint docet gloss. 1. hic verba muliere.

Collige ex text. spurios censendos esse omnes, qui ex illis nascuntur, qui Matrimonium contrahere non potuerunt, sed vide que dixi ad cap. ranta, verbo si au tem viri, infra hoc tit.

Notatur ad hoc, quod ubi pater non succedit, nec filius succedere potest, vt per Conar. de sponsal. p. 2. c. 8. §. 5. n. 1.

S V M M A R I V M.

- 1 *Questio natinitatis residens in causa civili hereditatis que vertitur coram indice seculari ad Ecclesiasticum est remittenda, & n. 2.*
- 3 *Natuum causa Ecclesiastica pendente coram Ecclesiastico non potest secularis index in causa principali hereditatis procedere.*
- 4 *Index Ecclesiasticus; ad quem causa natuum; vel alia spiritualis remittitur, potest opponeri exceptionem illam præfigere terminum peremptorium intra quem probare teneatur, non vero index Ecclesiasticus, n. 5.*

6 Declarata

576 Collectanea Doct. in lib. IV. Decretal.

- 6 Declaratur text. in presenti.
- 8 Filius ex illico coitu natus presumitur potius sponius quam naturalis.
- 9 Matrimonium presumitur quoad liberorum legitimacionem cohabitantibus vita functis.
- 10 Matrimonium presumitur quoad filios praecessisse inter viuos concubentibus alijs prater cohabitacionem coniugis.
- 11 Cohabitatione hodie efficere nequit Matrimonium.

C A P. Lator. V.

CAUSA natuitatis opposita petenti hereditatem coram indice seculari, spectat ad Ecclesiasticum, & si intra duos menses pars non probat quod obiicit, index laicus de hereditate indicare potest, ac si non ageretur de causa natuitatis, sed hoc debet intimari a iudice Ecclesiastico. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabat. Ioan. Andr. Host. Butr. Anchart. Panorm. Praepos. Alex. de Nevo, Canis. Cujac. Vlilian. in rationib. lib. 4. iuris Ponif. pag. 100. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 594. remissione Calal in amot. & Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 4. tit. 18. c. 5.

2 Coram seculari indice super hereditatem, &c.] Notatur ad hoc, quod quæstio natuitatis residens in causa ciuili hereditatis, que vertitur coram indice seculari, ad Ecclesiasticum est remittenda, concordat text. in cap. suam, sup. de ordine cognit. vide Mant. dialog. 4. 2. Cou. de sponsal. p. 2. c. 8. §. 3. n. 4. Gare. reg. 3. 3. D. Barbos. in l. Titia. n. 22. ff. solut. Matrim. quod procedit quando causa legitimatis, seu natalium pendet ex aliqua quæstione iuris, veluti vtrum Matrimonium sit legitimè contractum, & validum, non ita si veretur circa factum solummodo, veluti quia dubitatur an Matrimonium fuerit contra factum de facto inter personas habiles ad contrahendum. Conar. d. c. 8. §. 12. num. 3. Gare. reg. 2. 5. 3. n. 1. 2. Menoch. conf. 5. 6. n. 11. D. Barbos. d. l. Titia. n. 22. 3. 4. & 5. 3. vers. secunda principialis conclusio, Cenal. commun. contra commun. q. 403. Cabed. p. 1. decif. Lusit. aresto 102. vbi refert quæstionem facti in proposito diei quando solum dubitatur an Matrimonium contractum sit, & quæstionem iuris quando patres fatentur Matrimonium de facto contractum esse, sed negant valuisse.

3 Et tunc seculari dominio, &c.] Notatur ad hoc, quod pendente causa natalium coram Ecclesiastico non potest secularis index in causa principali hereditatis procedere, vide Marant. de ordin. iudic. p. 4. d. 1. f. 1. vlt. à princ. Corral. miscellan. lib. 2. c. 5. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. c. 2. num. 14. D. Barbos. in l. Titia. num. 7.

4 Intra duos menses.] Notatur ad hoc, quod index Ecclesiasticus, ad quem causa incidunt natalium, vel alia spiritualis remittitur, potest opponenti exceptionem illam prefigere terminum peremptorium, intra quem ea probare teneatur, & vt eo elapo amplius non audiatur, & index secularis in causa principali possit procedere, vt docent in presenti, Butr. n. 5. Abb. n. 4. Zabar. opus. 2. & Praepos. num. 4. quod confirmant ex multis, que circa præfinitionem termini ad probandum exceptionem nullitatem, vel appellationem profsequendam, notant DD. per text. ibi in cap. personas, de appellat. & Marant. de ordin. indic. p. 6. de appellat. n. 194. Dueñ. reg. 42. lippit. 2. Lancel. de aitent. p. 2. c. 12. ap. pl. 1. 3. & seq. & c. 17. à n. 1. 29. & p. 3. c. 23. n. 9. & c. 2. c. 1. 9. 1. 6. & alijs, de quibus Cened. ad Decret. collect. 1. 7. a. princ.

5 Non potest è conuerso index secularis, qui de cau-

sa principali hereditatis cognoscit, præfigere partibus terminum, intra quem causa incidunt spiritualis terminetur coram Ecclesiastico ad quem remittitur, quia iudici Ecclesiastico, qui in spiritualibus superior est, ex reg. cap. solite, de maior. & obed. legem imponere non potest, vt in simili ait text. in cap. ex infimis. re 5. de appellat. vbi notavit Dec. n. 3. post Bart. in cap. ss. de re iudic. vbi sequitur Ias. n. 12. & Rip. n. 7.

Illud tamen in præsentiarum advertendum dñe text. in presenti, loquenter de præfinitione termini duorum mensum ad expedientiam causam illegitimitatis, intelligi non ita distinet, sed quando confundit malitia, vt erat in casu huius text. in quo causa papa determinatur coram Episcopo Norvicense, qui causam expediebat: itaque Papa mandauit Episcopo, vt causam intra duos menses expediret, alias quod remitteret causam bonorum determinandam in iudicibus secularibus.

Sublatio appellationis obſtaculo.] De vi & effectibus huic clausula vide in meis remissiōibus de difficultibus, & clausulis, clausul. 7. & in tract. de clausulis, vla freq. claus. 9. & dixi ad cap. pastoralis, supr. de appell.

Probare legitimè, &c.] Notatur ad hoc, quod illegitimitatem allegans debet illam concludenter probare, vt per Caputaq. decif. 1. 50. p. 2. vbi n. 9. dicte regiae probationes luce meridiana clariores, Cavalier. decif. 1. 1. Put. lib. 1. decif. 1. 2. in antiqu.

In gloss. Probare, pen. Noratru ad hoc, quod filius ex illico coitu natus presumitur potius sponius quam naturalis, & sic incapax, vt per Menoch. de presump. lib. 6. q. 5. 4. n. 3. & conf. 3. 18. n. 14. Sunt ad ment. tit. 1. 9. 1. 0. n. 3. 5.

In ead. glossib. Eo moriso, &c. Notatur ad hoc, quod cohabitantibus vita functis, etiam int. Pontificio quodlibet liberorum legitimacionem Matrimonium presumitur, vt per Cour. de sponsal. p. 2. c. 1. n. 5. Menoch. de presump. lib. 6. q. 1. n. 7. Concurrentib. ad 19. tem alijs prater solam cohabitacionem coniectura quod filios presumitur Matrimonio precessuisse inter viros, Mafcard. concil. 1. 0. 2. n. 7. Menoch. conf. 1. 2. a. n. 4. Franc. Molin. de ritu missal. 1. comp. 1. 2. n. 1. vbi n. 26. quod hodierno iure cohabitatio efficere non potest Matrimonium, nouis enim confessus requiritur, & forma Concilij, Spin. in speculo test. gloss. princ. n. 6. 1. post princ. Matien. gloss. 1. rubr. ita. 1. 3. lib. 5. nouis recip. Sola tamen cohabitatio sufficit ad probandum Matrimonium ad effectum legitimacionis proli, Felin. in cap. illud, n. 13. de presump. Conf. conf. 5. 2. n. 3. Put. decif. 1. 0. 3. in fine lib. 2. in coroll. licet etiam ad effectum successionis, in quo sufficiunt leuiores probationes; iuxta conf. Gemin. 2. num. 8. quod perpetuus Rot. sequitur, & signanter apud Cal. de Graff. decif. 6. qui filii sint legitimi, Seraph. decif. 1. 28. num. 6. & decif. 1. 0. 9. n. 1. Rot. decif. 1. 2. num. 1. & decif. 3. 4. n. 19. p. 2. divers. & decif. 1. 0. num. 8. p. 1. recent. Cavalier. decif. 4. 4. num. 2. & in Venera legitimatis 3. 0. Iannarij 1. 6. 6. coram pena. Verum quando constat de malo initio, nempe de concubinitu precedente, cohabitatio est lenis conjectura, per decif. Caputaq. 2. 10. p. 2. Rot. decif. 1. 4. n. 2. inter impressas post vol. 2. conf. 1. Farin. videlicet in hac materia Menoch. de presump. lib. 3. presump. ex num. 6. 7. Greg. decif. 2. 4. 7. num. 4. Beltramin. num. 2. Cavalier. decif. 1. 4. 2. n. 1. quod procedit etiam vbi constat de initio infecto, nempe de concubinitu, licet tunc requirantur conjectura, & presumpcio es plus, & fortiores Seraph. decif. 9. 7. 8. n. 7. Cavalier. decif. 7. 9. n. 1.

In ead. glossib. Quia habeatur pro filio, &c. Ad probandum filiatione regulariter loquendo non requiri-

Qui Filij sint legitimi, Tit. XVII.

577

functa sequuntur postea Matrimonium cum concubina, remissae.

- 24 Legitimi per subsequens Matrimonium possunt ad sacros Ordines promoueri, & in Episcopos eligi.
- 25 Cardinalatus ad eundem ascendi, non possunt legitimati per subsequens Matrimonium.
- 26 Substitutus excludunt legitimati per subsequens Matrimonium, si testator dixerit, si sine liberis de legitimo, vel ex legitimo Matrimonio, &c.
- 27 Legitimi per subsequens Matrimonium ad retrahendum sunt admittendi.
- 28 Nobilitate parentum gaudere legitimati per subsequens Matrimonium.
- 29 Donatio iuxta terminos 1. si inquam, C. de retocando donat, reuocatur per natuitatem filiorum naturalium subsequito postea inter parentes Matrimonio.
- 30 Naturales filii solummodo per subsequens Matrimonium legitimantur.
- 31 Naturalis filius quis dicatur ad effectum legitimatis per subsequens Matrimonium ostenditur.
- 32 Tyrannus si rem habeat cum aliqua muliere per vim, filius inde natus non erit spurius quod matrem.
- 33 Clerici in minoribus beneficia obtinent filius legitimatur per subsequens Matrimonium cum ipsius matre contractum.
- 34 Filii suscepti a Monacho, vel Moniali intra annum professionis per subsequens Matrimonium legitimantur.
- 35 Filii nati ex parentibus simplici casitatis voto adstricti legitimi sunt subsequenti Matrimonio.
- 36 Votum simplex, quod post duos noviciatos amos fit in Soc. I E SV, reddit emittentes inhabiles ad Matrimonium validè contrahendum.
- 37 Filii suscepti ab eo qui mortua uxore cum alia, ex qua filios prima viuente suscepserat, Matrimonium contrahit, non legitimantur per illud.
- 38 Incestuosus filius ex dispensatione Papa legitimatur per subsequens Matrimonium.
- 39 Filii ex Matrimonio prohibito nati legitimantur, si fuit obiecta dispensatio ad validandum Matrimonium, & ad legitimandam prolem, quamvis quoad Matrimonium non potuerit habere effectum propter superuenientiam mortis alicuius ex parentibus.
- 40 Dispensare potest Summus Pontifex in radice Matrimonii quod legitimationem etiam post mortem alterius ex coniugib[us], si dispensatio per parentes in vita petita fuerat.
- 41 Filii naturae ex coniugato & soluta ignorante impedimentum, an per subsequens Matrimonium fiat legitimus ostenditur, & n. 42.

CAP. Tanta. VI.

Fili naturales, id est, ex solita & solito geniti per subsequens Matrimonium legitimi efficiuntur; spuri vero, qui ex coningato, & soluta nati sunt, non legitimantur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Host. But. Anch. Panorm. Praep. Alex. de Nevo, Canif. Cujac. Cened collect. 68. Viu. in ratione, lib. 4. iuris Pontif. pag. 100. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 594. remissione Calaf. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decretal. lib. 4. tit. 18. c. 6. & est post Concil. Lateran. sub Alex. I I L p. 333. c. 1.

Collige ex text. in prima eius parte filium naturalem natum ante Matrimonium legitimum effici, si illud postea inter parentes subsequatur, docent in presenti, Butr. n. 2. & 4. Zabar. n. 2. Anch. num. 10. & Abb. n. 4. & 10. Villadieg. de irreg. c. 16. vers. iam aduentendum. Morquech. de bono diuis. lib. 4. c. 6. n. 17. Cuch. lib. 2. ius. maior. tit. 21. n. 129. & 140. Sanctarel. var. resol. q. 22. CCC. & 44.

BOSA
Can.
F.

578 Collectanea Doct. in lib. IV. Decretal.

Et 42. Contra de spons. p. 210. S. 2. Duen. reg. 250. Ant. Gen. 1. 50. Tauri, an. 55. Gabr. lib. 6. communis. de legitimatis. conclus. 2. Cardinal. Mantic. de concub. ultim. volunt. lib. 1. tit. 12. Viuian. tom. 1. commun. opin. lib. 5. tit. 16. n. 1. vers. & hinc est. pag. 754. Vezin. tom. 2. lib. 6. tit. 47. num. 76. cum seqq. pag. 195. Peregrin. de fideicom. art. 24. Bernard. Graue. ad practicam Camera Imper. lib. 2. conclus. 2. 4. Menochius de presumpt. lib. 4. q. 8. 1. & remedio 1. adipiscend. num. 42. & conclus. 15. num. 19. & conclus. 16. & conclus. 17. num. 6. Mench. usfrequent. lib. 3. cap. 42. Azorius infinit. moral. p. 2. lib. 2. cap. 13. col. 162. cum seqq. Perez tit. 2. lib. 3. Ordin. pag. 97. Sard. de alimento. tit. 1. quaf. 3. num. 102. & tit. 2. quaf. 15. num. 32. & tit. 8. prinalig. 67. D. Barbola in rubr. ff. solut. matrim. part. 2. num. 109. Cald. Pereira de nominat. quaf. 2. 1. num. 40. cum seqq. plures ex antiquioribus refer. Cened. ad Decretal. collect. 68. Valer. Reginald. in praxi fori paenitent. lib. 3. o. num. 69. & lib. 41. n. 357. Campan. in duorum iuris Canonici. rub. 11. cap. 1. 3. num. 124. cum seqq. Aloy. Rice. An collect. deois. part. 1. collect. 107. Bellet. disputat. cleric. part. 1. tit. de discipl. cleric. 8. 3. Alexa. Trentinac. variar. resol. lib. 1. tit. de legitimat. resol. 1. Paschal. de virilis patria potest. part. 2. cap. 4. ex num. 54. ad 100. Petr. Gregor. Symagn. iuris part. 3. lib. 45. c. 6. Ioan. Bapt. Laderch. Imolen. cons. 24. Fachin. controvers. lib. 3. cap. 5. cum seqq. & lib. 4. c. 54. & 55. & lib. 10. cap. 71. Anton. Merenda lib. 4. controvers. cap. 17. Octau. Baminacar. in cap. naturales. si de feudo defunct. cont. in 2 sibis feudo. Mites de maioratu. part. 2. quaf. 1. Montealeg. de exercit. prael. action. lib. 2. cap. 1. q. 3. nonissimè Faiard. in tract. de legitimat. per subsequens Matrimonium. ferè per totum. & ex Beroi. consil. 2. num. 36. & 37. in 2. aduertit Ioan. Bapt. Costa. de facti scient. & ignorant. cent. 2. diff. 12. num. 44. quod dpositio. huius text. procedit in fauorem filiorum. qui non peccauerunt. scus quoad iplos parentes.

Amplia primo procedere conclusionem etiam data conditionis inaequalitate inter contrahentes. vt quia feminis sit vilis conditionis. aut meretrix. vir autem nobilis. & honestus. nec iure Cafareo. nec Pontificio impeditam nobilis ducere vilem. vi. per Menoch. conclus. 18. per totum. & præcipue a num. 6. & cons. 42. num. 28. Burg. conclus. 6. num. 12. Gregor. l. 1. verbo se casas. tit. 13. part. 4. Peregrinus de iure fisci. lib. 3. tit. 17. num. 2. Put. part. 3. deois. 8. Cald. Pereira de nominat. q. 21. a num. 77. Fachin. eum controvers. lib. 3. c. 53. Aloy. Rice. d. collect. 107. Octau. Cacheran. Pedem. deois. 134. Peregr. de fideicom. art. 2. 4. num. 51. Ioseph. Endonic. concl. 26. num. 11. d. t. Mench. controvers. usfrequent. lib. 3. cap. 41. vbi asserti hanc opinionem procedere quoad validitatem matrimonij. non bene tamen negat obtinere quoad alios iuris Civilis effectus Mieres de maior. part. 2. quaf. 1. n. 59. Paschal. d. cap. 4. 5. Alexand. Trentinac. de subfict. part. 4. cap. 7. num. 45. & variar. resolat. lib. 1. tit. de legitimat. resol. 1. num. 4. Fusar. de subfict. quaf. 409. a num. 94. usque ad n. 104. Emiss. Gall. de except. tit. 1. part. 1. except. 2. n. 8. ad 92. & tit. 4. p. 2. except. 27. n. 216. Faiard. d. tract. de legitimat. per subsequens matrim. membr. 3. n. 108. Sanctarel. d. q. 22. n. 7.

Secundò amplia etiam Matrimonium subsequens contrahatur dotibus instrumentis non adhibitis. cum de iure Canonico (quod in causis matrimoniali bus semper praefaleat Ciuli cap. penult. & ult. de secund. mps.) necessaria non sint. Vide Duen. d. reg. 3. 50. l. min. 1. Mantic. n. 1. Peregr. n. 54. dictis locis. Sanchez de matrim. lib. 3. diff. 44. n. 2. vers. nec textus. Thesaur. Pedem. deois. 83. sub num. 1. Vezin. tom. 1. commun. opin. lib. 6. tit. 47. num. 79. Francisc. Viu. Neapol. deois. 619.

num. 21. Fachin. lib. 3. controvers. c. 5. 1. Bernard. Graue. ad præf. Cam. imper. lib. 2. concl. 1. 4. 1. confid. 1. n. 19. cum seqq. Azor. infit. moral. p. 2. lib. 2. c. 13. quaf. 4. Mench. num. quaf. 91. Bammar. in d. cap. naturales. quaf. 1. num. 29. & quaf. 14. à num. 115. usque ad 138. Emiss. Gall. d. tit. 4. pars. 2. except. 27. n. 214. Arelan. de ratione iuris. & iur. Imper. lib. 4. cap. 5. n. 7. Faiard. d. membr. 2. n. 203. Basil. Pont. de Sacrament. matrim. lib. 11. 6. 1. 8. 1. ex n. 18.

Ter id amplia quamvis extra concubinatus suscepunt sint. ve per Peregrin. d. art. 14. n. 53. Bernard. Graue. d. concl. 1. 4. 1. confid. 1. n. 12. licet Gabr. d. concl. 1. n. 56. resoluta hanc opinionem procedere iusta in Ponitificum. secus dictens de iure civili. ac proinde legitimatos successionum incapaces videri. cùm in materia successionum illud attendatur.

Quartò amplia etiam in filiis ancillar. nam per le sequens Matrimonium cum ea scientes. contractum filii naturales legitimati sunt. cùm de iure Canonico validum contrahatur Matrimonium cum ancilla eius nota conditione. c. 1. & 2. de coning. fern. Ita docet Greg. per text. ibi in l. 1. in fine. tit. 1. p. 4. Sylvius. Al dobrandin. §. fin. n. 10. Infir. de mps. Ludou. de Sardis in tract. de naturalibus liberi. cap. de legit. n. 10. Menoch. cons. 22. s. m. - 1. Campan. d. rub. 11. c. 53. n. 133. Sanch. de Marri. lib. 7. disp. 2. n. 12.

Quintò amplia procedere huius text. decisionem. non obstantibus nuptiis intermediiis. nam si alii pertinet contrahatur Matrimonium cum alio. vel cum alia post suscepunt filios. si tamen defuncto altero coniuge inter se concubinus & concubina Matrimonium contrahant. legittimior filii ante habitu. non obstante Matrimonio intermedio. ita docent Abb. h. 2. & Prepos. n. 7. Courart. d. §. 2. n. 1. 4. Petr. Greg. Symagn. iuris. p. 2. lib. 1. 6. c. 4. n. 2. Sayr. de censuris. lib. 6. cap. 10. n. 19. Vinald. in candelabro aureo. tit. de irreg. ex alijs timentia. n. 121. Tirao. in l. bones. §. hoc sermone. l. m. n. 8. Petr. Mozz. de contracrib. tit. de Marri. §. de natu libus matrim. n. 16. vers. decim. ampliat. Cened. d. delect. 68. m. 4. in prine. Sanctarel. d. q. 22. n. 1. Basil. Pont. t. 1. §. 2. n. 1. 5. Cald. Pereira do nonum. empbyt. q. 1. 5. n. 54. Henric. d. cap. 20. num. 1. lit. 0. Campan. d. rubr. 1. cap. 1. 2. n. 1. 31. Azor. d. cap. 1. 3. quaf. 5. Bellet. disputat. cleric. p. 1. tit. de discipl. cleric. §. 3. num. 20. ver. 1. legi- manitur.

Sextò amplia etiam Matrimonium contrahant in articulo mortis. vel à sene decrepito. quia ex eo filii ante geniti legitimi redditur. & de Matrimonio inter tales illo tempore contrahi possunt. habebique vim legitimandæ eiusdem prolis. ita docent omnes in præsenti. præcipue Zabar. n. 6. Butt. n. 14. Anchau. n. 4. notab. 2. Henric. n. 5. Alex. de Nemo. n. 4. & Prepos. n. 8. Ozar. deois. 1. 54. Thefain. decif. 96. d. n. 1. Franc. Viu. commun. opin. 30. 4. mps. 10. Card. Mantic. de emul. ultimi. volunt. lib. 1. 1. tit. 13. Paul. Puse. lit. C. frag. 1. Lazar. Fecund. de momento temporis. cap. 8. num. 19. Sebastian. Medic. in tract. Mors omnia solvit. p. 1. 0. 70. Traq. in l. 1. si unquam. verbo suscepit. n. 7. Bursat. conf. 4. num. 7. lib. 1. Peregr. d. art. 24. n. 58. Guillelm. Bened. in cap. Raynatus. de refam. verbo in extremis. n. 13. Gall. lib. 2. obseruat. 1. 4. 1. n. 8. Menoch. consil. 108. num. 21. & consil. 2. 26. n. 18. & consil. 3. 50. n. 32. & de presumpt. lib. 4. pref. 8. 3. n. 78. & lib. 5. pref. 5. n. 16. Siluan. conf. 1. 25. ex Hispanicis scriptoribus. Courart. d. 4. 8. §. 1. n. 10. Soar. in tit. de los pleitos. num. 10. Greg. l. 1. verbo se casas. tit. 1. p. 3. Rojas de success. cap. 2. num. 23. Cifern. l. 1. Tauri. lib. 9. num. 1. & ibi Castil. num. 21. Molina de primog. lib. 2. cap. 5. num. 25. Mench. de success. creat. p. 1. §. 10. num. 506. & usfrequent. lib. 2. cap. 41. num. 4. Spain.

Spin. d. gloss. 1. à n. 102. Gutier. pratt. lib. 2. quæst. 105.
n. 9. Sarmient. lib. 1. selec. c. 6. Henr. d. lib. 11. cap. 20.
num. 1. versic. terriò , Burg. de Pace confil. 6. num. 11.
Gama de Sacram. prefat. ultimo supplicio damnatis , q. 4.
num. 2. Fr. Emman. quæst. regul. rom. 1. quæst. 1. art. 1. &
tom. 2. q. 7. art. 5. Cened. d. collect. 68. num. 2. Campan.
d. r. n. 1. c. 13. n. 173. Molina d. tract. 2. diff. 7. 2. num. 1. 3.
Sanch. de Marim. lib. 7. diff. 10. à num. 4. Gutier. cod.
tract. cap. 11. 8. num. 2. Franc. Molin. de ritu mpt. lib. 1.
comp. 18. n. 14. cum multis seqq. Palchal. d. cap. 3. n. 89.
& 90. Bammac. in d. c. naturales . q. 7. & 8. à num. 52.
Valençuela confil. 66. n. 3. lib. 1. Gall. de except. sit. 1. p. 1.
except. 2. num. 8. 1. & 8. 2. Faiard. d. membro 3. num. 1. 5.
Hieronym. Roderic. in compendio quæst. Regul. resol. 76.
num. 4. Sanctarel. variar. resolut. quæst. 2. 5. num. 3. vbi
eiiam respondet ad text. in l. nuper , C. de naturalibus
liber. dum haber per Matrimonium subsequens pro-
blem naturalem effici legitimam quando Matrimo-
nium celebratur spe sibolis , nam Matrimonium con-
tractum in articulo mortis , est etiam celebratum spe
sibolis , cum fuerit celebratum ad suscipiendum pro-
blem legitimam ratione Matrimonij , que ex coitu
fornicario erat suscepcta , vide Basil. Pont. d. lib. 11.
c. 1. §. 1.

9 Declarat ut per Matrimonium in mortis articulo
contractum legitimetur filii area suscepcta esti affo-
rent substituti sub conditione , si sine liberis , itavt
succedant excluso substituto , vide Gom. l. 9. Tauri.
num. 59. Couarr. d. §. 2. num. 19. Molin. d. cap. 5. num. 2. 6.
Alexand. Randen. d. analogi. cap. 3. 6. a num. 1. Spin.
d. gloss. 1. num. 105. Garc. d. gloss. 2. n. 59. Azor. d. c. 13.
quæst. 6. vers. quæst. Cancer. lib. 3. variar. c. 12. n. 2. 3. 1.
Henr. d. lib. 12. c. 7. num. 3. Sanchez. d. diff. 105. n. 8.
Gutier. d. c. 118. à num. 3. Franc. Molin. d. compar. 18.
num. 2. 6. cum seqq. Gregor. Lop. 1. gloss. magna. tit. 13.
p. 4. Anton. Gabr. tom. 3. lib. 6. de legitimat. concil. 1. m. 30.
& 54. Boët. decif. 159. num. 2. 0. Ozal. Pedem. decif. 96.
n. 3. & 5. Menos. d. presumpt. lib. 3. præf. 8. 1. n. 29. &
lib. 5. præf. 5. n. 16. Burlar. confil. 4. o. n. 70. vol. 1. Molin. de
inst. tract. 2. diff. 172. vers. posita validitate , Ruin.
confil. 7. 8. vol. 3. Costain. e. s. pater , verbo s. absque liberis,
n. 3. 5. de testament. lib. 6. Sanctarel. vbi supradict. q. 26. n. 1.
Quid autem si huiusmodi Matrimonium in fronde
substituti contrahatur in articulo mortis , vide per su-
pra citatos.

10 Sexto amplia etiam Matrimonium alias validum
clandestinè fuerit celebratum , per illud enim legitimatur
proles antea suscepcta , vt per Azor. d. c. 13. q. 9.
11 vers. quæst. Sanchez lib. 3. disp. 44. & omisso denun-
ciationem nec reddit Matrimonium nullum , nec pro-
blem illegitimam , Rota apud Farinac. decif. 7. 1. n. 11. p. 1.
recent.

12 Septimo amplia etiam Matrimonium minimè fue-
rit consummatum , nam vt illegitimus per subse-
quens parentum Matrimonium sit legitimus , satis est
Matrimonium factum , Maiol. de irregular. lib. 1. cap. 5.
num. 9. Say. de censuris . lib. 6. cap. 10. num. 28. quos re-
fer Bellet. d. §. 3. num. 2. 0. Basil. Pont. d. cap. 1. §. 2.
num. 16.

13 Legitimi habeantur .] Legitimatio hæc , que fit per
subsequens Matrimonium iuriis fictione retrotrahitur
ad tempus natuitatis , ita vt qui antea illegitimi nati
sunt , per matrimonium postea subsequuntur non so-
lùm ex tunc legiti fiant , sed ante , & tempore natu-
titatis habeantur legiti : ita docent in presenti ,
But. num. 2. & 4. Zabarel. num. 1. Abb. num. 7. Anch. num. 10. Tiraq. de iure primogen. quæst. 5. 4. n. 34. & post
Fortun. §. C. quid si tantum. num. 17. 4. Couar. de spons.
p. 2. cap. 8. §. 2. num. 2. 6. Mantica de coniœ. ultima. volunt.
lib. 1. 1. tit. 12. num. 18. Roland. confil. 100. num. 1. 4. vol. 2.
Barbof. Collect. Tom. II.

Duen. reg. 3. 50. ampliat. 3. Surdus confil. 3. 09. mon. 2. 4.
Quamvis contrarium , imò hanc legitimationem non
retrotrahi , sed filios modò legitimos censer à tempore
contraeti matrimonij tanquam nouè tradat Alciat.
paradox. cap. 1. 2. & sequuntur Philip. de fiction. parr. 4.
cap. 1. 1. Peregr. d. art. 2. 4. num. 34. & Facin. conrovers.
lib. 4. 0. 54.

Vnde filios per subsequens Matrimonium fieri ve-
re , & propriè legitimos , resoluunt Surd. d. tit. 8.
prinil. 67. n. 5. 8. & 10. Montealeg. d. lib. 2. x. 2. §. 3. n. 17.
Æmil. Gall. de exceptis. 1. except. 2. p. 1. n. 1. cum seqq.
Mieres. d. p. 2. q. 1. n. 1. 2. ad med. Basil. Pont. de Marim.
lib. 1. 1. cap. 1. 1. num. 2. & 3. nouissime Faiard. d. tract. de
legitim. per subsequens Marim. membr. 1. n. 6. Molin.
de inst. tract. 2. diff. 372. num. 6. Basil. Pont. diff. lib. 1.
cap. 1. 1. ex n. 1. Azor. d. p. 2. lib. 2. c. 1. 3. q. 6. Ludovic. de
Sardis de legitimat. vers. 4. videndum est. n. 4. Anton. de
Rofel. de legitimat. p. 1. §. vlt. videndum , n. 4. Ant. Gabr.
commun. tit. de legitimat. concl. 1. in princip. ex num. 18.
Hieron. Gabr. confil. 21. n. 3. 6. vol. 1. Roland. confil. 100.
n. 37. vol. 2. Cephal. confil. 8. 2. n. 13. & 67. Card. Mantic.
de coniœ. ultim. volunt. lib. 1. tit. 12. num. 19. Cephal. d.
confil. 54. 1. n. 34. And. Gail. lib. 2. obseruat. 141. num. 1.
Thefaur. decif. 19. 6. n. 4. in fine. Peregr. d. art. 2. 4. num. 1.
Menoch. confil. 22. 5. n. 6. & confil. 22. 7. n. 9. & ex legiti-
mo Matrimonio ut scribit Lader. confil. 2. 4. n. 1. & 10.
non enim in hoc consideratur fictio , vel impropietas ,
sed in ea tantum ut censeantur nati , vel procreati
ex legitimo Matrimonio , quia hoc dici non potest
nisi fictè & impropiè , Hieron. Gabr. d. conf. 1. 1. n. 3. 6.
vol. 1. Roland. conf. 1. 0. n. 37. vol. 2. Cephal. confil. 8. 2. n. 1. 2.
& 20. & confil. 3. 6. 4. n. 3. 6. Thesfaur. d. decif. 19. 6. n. 4. vers.
ad allegata. Vnde Azor. d. quæst. 6. vers. obiiciet , dicit
verbū , habeantur , de quo in presenti , rei veritatem
contineat , cum proferatur ab eo , qui habet potesta-
tem , non principis privilegio , sed auctoritate iuris ,
itavt filius etiam iniucus subsequito Matrimonio le-
gitimus fiat , vt tenent idem Azor. d. c. 1. 4. q. 1. 2. vers.
gueres. Couar. d. c. 8. §. 2. num. 1. 3. Mench. quæst. freq.
cap. 42. num. 3. Molin. diff. 1. 2. num. 5. Gonzal. ad reg. 8.
Cancell. gloss. 5. 8. num. 8. licet ibi contrarium tenere vi-
deatur , & ideo filius sic legitimatus non perdit legitimi-
nationem , licet patri sit ingratus , vel neget alimen-
ta , d. ris. 8. q. 6. 7. n. 4. Azor. d. c. 1. 4. quæst. 1. 1. vers. positemo.
Nec Matrimonium potest ita contrahi quod filii 16
antea suscepsti non legitimetur. Sard. d. prinil. 67.
num. vlt. Azor. d. c. 1. 4. q. 1. 2. post Couarr. Sayr. Molin.
& alios Basil. Pont. d. lib. 1. 1. cap. 1. num. 2. 1. & etiam
ipso iniucis filios fieri legitimos censent Sarmient.
& Azor. quos referit , & sequitur Basil. Pont. d. §. 3.
num. 2. 2.

Ex quibus primò infertur huiusmodi legitimatos 17
per Matrimonium subsequens ad successionem feudi
admittendos esse , quia ab agnatis ex legitimo Matri-
monio non differunt. Ita Feudista in cap. 1. §. na-
turales , si de fendo contron. inter dominum & agnat.
vbi And. & Alfarot. num. 8. Affili. notab. 5. num. 3.
& num. 2. 5. in fine. Curt. tract. fendorum. part. 3. col. 3. 2.
versic. secundum principialis regula . Clar. in §. feudum.
quæst. 8. 2. num. 4. Couar. d. o. 7. §. 2. num. 27. Titaquel. de
iure primog. quæst. 3. 5. num. 35. Boët. decif. 1. 2. 3. num. 4.
Mandol. in reg. 18. Cancel. quæst. 6. n. 5. Duen. reg. 3. 50.
ampliat. 6. Gabriel. d. concil. 1. num. 22. Mantic. d. tit. 1. 2.
num. 2. 2. Peregr. d. art. 2. 4. num. 9. Vezin. tom. 2. comit. 1.
opin. lib. 6. tit. 4. 7. num. 8. 3. pag. 19. 5. Sonsbech. de feudis.
part. 9. num. 7. 0. Surd. d. prinil. 67. num. 7. Petr. Anton.
de Petra in tract. de potestate Principis . c. 3. 2. quæst. 2. in-
cipit. Capio nunc secundum , Hentic. à Rolenth. de feud.
cap. 7. concil. 1. 1. Sylvan. confil. 3. num. 49. Sebaft. Neu-
ad lib. 1. feud. tit. 1. §. vel quia, n. 11. pag. 24. 3. Melchi.

580 Collectanea Doct. in lib. IV. Decretal.

- quasi freq. cap. 42. num. 9. Menoch. de presumpt. lib. 4. presumpt. 8. i. num. 9. & cons. 16. num. 27. & cons. 174. num. 1. 3. Spin. in spes. testam. gloss. 1. 5. princip. a n. 107. Cald. Pereira de nominat. emphyt. quasi. 1. 3. num. 56. & quasi. 21. num. 36. Campan. d. rubr. 1. 1. cap. 1. 3. num. 129. Bernard. Graue. d. lib. 2. concl. 1. 4. in consid. num. 3. plures ex antiquioribus referunt Cened. collect. 68. num. 3. Bammac. in d. c. naturales. quasi. 1. num. 8. & 9. & 9. 15. per tor. Montealeg. d. cap. 1. 5. 3. num. 7. & 24. Mart. de success. legalis. p. 1. 9. 18. art. 4. Faiard. d. tract. de legitim. per subsequens matrim. membr. 4. num. 223. Sanctarel. variar. resol. q. 4. num. 20. Basil. Pont. d. lib. 11. 1. 1. n. 7. cum tamen legitimatos per rescriptum Principis ad illius successionem non esse admittendos. per text. in cap. 1. 5. naturale. si de feudo contentio inter dominum. & agnatum. resolutum Mynsing. cent. 5. obsernat. 42. Petr. Anton. de Petra. d. cap. 2. 2. man. 16. Henr. Rofenthal. dict. cap. 1. 9. lit. F. Sonsbeck. d. part. 9. num. 7. Cald. Pereira d. q. 21. num. 45. Azor. d. c. 1. 9. 1. 4. vers. vee obstat. Menoch. cors. 2. 0. n. 168. Schrader. de feudis. part. 7. cap. 5. n. 27. me citato in hoc loco. DiMati. Cutel. de donat. inter patrem & fil. tract. prima disc. 2. part. 6. num. 157.*
- 21** Secundū infertur huiusmodi legitimatos per subsequens Matrimonium posse succedere in emphyteusi Ecclesiastica. vt bene tenent Duen. d. reg. 350. amplias. 7. Gab. d. conol. 1. num. 29. Cald. Pereira d. q. 21. n. 36. Peregr. d. art. 2. 7. n. 10. Tiraq. de iure primogen. quasi. 34. num. 5. Paleoth. de nobilit. & fuit. cap. 3. num. 3. Ioan. Garc. de nobilit. gloss. 2. 1. num. 49. Azor. d. lib. 1. cap. 13. quasi. 1. 4. Montealeg. d. s. 3. n. 25. Gratian. tom. 4. discept. forens. cap. 6. 3. num. 26. & 27. Ioan. Bapt. Lup. de illegit. & natural. commento 4. 5. 3. num. 1. Quid. de Amicis de iure emphyt. q. 9. 2. Trentacing. d. ref. 1. num. 19. Faiard. d. tract. membr. 4. num. 22. 5. cum tamen legitimatos per rescriptum Principis ad illius successionem non admittant. propterea resolutio Cald. Pereira d. quasi. 21. n. 5. & recte post Affl. decif. 386. confundit Valalc. consult. 1. 3. num. 8. quod volentes in Ecclesiastica emphyteusi succedere. debent impetrare à Papa legitimacionem cum clausula. vt bona Ecclesiastica possint obtinere.
- 22** Tertiū infertur sic legitimatos admittendos esse ad successiones maioratum. & præferendos filii secundis. qui nati sunt ex eisdem parentibus legitimo Matrimonio iam coniunctis: ita docent Tiraquel. q. 3. 4. à primo. Molin. de primog. lib. 1. c. 1. n. 23. Gregor. l. 2. verbo si no hi. tit. 1. 5. p. 2. Peregrin. d. art. 2. 4. num. 6. Auendan. l. 4. Tauri. gloss. 1. 1. a. n. 4. 1. Menoch. consil. 16. n. 1. 4. Pace. consil. 6. num. 13. Mench. quasi. ofi. freq. q. 4. 2. Cald. Pereira d. q. 1. 3. n. 5. 2. et seqq. Henr. in summ. lib. 1. 3. cap. 20. num. 2. in princ. Miceris de maioratu. part. 2. quasi. 1. num. 5. Ioan. Bapt. Lup. d. s. 3. n. 1. 2. Paschal. d. cap. 4. ex num. 59. Mart. de success. legalis. p. 1. quasi. 1. 8. art. 9. num. 4. Franc. Ferrer. ad confit. de los m̄puberis. sub rubric. de substitut. gloss. 6. num. 9. 6. Faiard. ubi supra. num. 1. 3. 0. Nisi plures fuerit repetitum quod admittantur filii legitimati de legitimo Matrimonio natī. quia tunc non admittantur legitimati per subsequens Matrimonium. vt per Card. Mantie. de coniel. ultim. volum. lib. 1. 1. tit. 12. à num. 20. Peregrin. d. art. 2. 4. num. 25. Thesaur. decif. 1. 9. 6. num. 4. Alexand. Trentacing. variar. refol. lib. 1. tit. de legitim. refol. 1. num. 2. 4. Faiard. de substitut. quasi. fin. num. 1. 7. vers. quartus casus. Laderch. de Inol. cors. 2. 4. Bursat. consil. 18. num. 5. & 17. Petr. Anton. Anguil. consil. 7. 4. num. 4. lib. 6. Vel nisi fundator excluderet legitimatos per subsequens
- Matrimonium. quia in hoc minime de eius potestate. sed solum de illius voluntate dubitari potest. secundū dūm Peregrin. d. art. 2. 4. num. 26. Laderch. Inol. d. consil. 2. 4. num. 57. Faiard. d. quasi. 4. 0. 9. num. 7. 1. Vtbi. n. 3. autem præferendus fit filius naturalis primus natus ex concubina filio secundo genito ex legitimo Matrimonio. quod est postea contractum cum alia. qua defuncta vxore fecerunt et postea Matrimonium cum concubina. v. g. post natum filium naturalem ex concubina contraxit pater nuptias cum alia ex qua filium legitimum suscepit. & postea mortua haec vxore contraxit Matrimonium cum concubina. ex qua filium naturalem longè ante generata. quatinus modò ad primogenitum debeantur filio legitimo secundū nato; an filio naturali primus natus. nam tamen legitimus ex Matrimonio postea subsecuto cum concubina eius matre; in qua questione magis committere sentiunt DD. filium secundū natum esse præferendum ei. qui primus natus est. pro eius tamen vera resolutione confinile Couar. d. cap. 8. 4. 2. num. 28. Gregor. l. 1. 2. verbo se casa. tit. 1. 3. part. 4. Ant. Gomez. l. 1. 2. Tauri. num. 6. 3. Tiraquel. d. quasi. 2. 4. num. 5. & 4. Molin. d. cap. 1. 1. num. 7. Peregrin. d. art. 2. 4. n. 35. Auendan. l. 4. Tauri. num. 4. 1. Spino. d. gloss. 1. 5. num. 1. 1. 6. Ion. Garc. de nobilit. gloss. 2. 1. num. 6. 3. Henr. d. num. 1. 6. commento lit. S. Molin. d. tract. 2. diff. 2. num. 9. Consil. commun. contra commun. q. 6. 6. n. 25. Azor. d. p. 2. 1. 9. q. 1. 5. plures alios citat Cened. d. collect. 68. num. 4. 4. medium. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. comp. 1. 8. 4. 48. Bammac. d. cap. naturales. quasi. 4. num. 10. Montealeg. d. cap. 1. 5. 3. ex num. 7. ad 1. 4. Alexand. Trentacing. d. refol. 1. ex num. 2. 3. Ioan. Bapt. Lup. d. commento 4. 1. 3. num. 2. 1. vers. declaratur secundū. Emil. Gall. de exca. tit. 1. p. 1. except. 2. ex num. 4. 8. Bap. Cost. de remun. casu 3. 2. in 8. cap. num. 6. & 7. Patchal. d. cap. 4. num. 66. Faiard. ubi supra. num. 2. 3. 4. cum seq. Eandem questionem examinant Faiard. de substitut. quasi. 4. 0. 9. num. 5. 3. & 3. 4. Cost. de tractat. cap. 8. casu 32. et num. 6. Marta de success. legali. part. 1. quasi. 1. 1. 1. 1. num. 2. 5. Basil. Pont. de Matrim. lib. 11. cap. 21. n. 8. & 9.
- Quartū infertur huiusmodi legitimatos per subseq. quens Matrimonium posse ad Iacobs Ordines promoueri. & in Episcopos eligi. Menoch. d. consil. 16. n. 5. & consil. 7. 9. 9. num. 1. 2. vol. 8. Sud. d. privileg. 6. num. 6. Azor. d. cap. 1. 3. 9. 1. 4. vers. præterea. Ludovic. de Sardis. tract. de natural. liberis. cap. de legit. effeli. n. 1. Comit. d. cap. 8. 5. 2. num. 2. 4. & 3. 0. Henr. d. lib. 11. cap. 10. num. 2. in princ. Valer. Reginald. in præz. for. punit. lib. 3. 0. n. 7. Bellet. d. quisit. cleric. in tract. primogen. quasi. 1. 4. clerical. s. 3. num. 1. 8. Tiraq. in tract. primogen. quasi. 1. 4. num. 5. 5. Sylvian. consil. 3. num. 2. 3. Ruin. consil. 11. 1. pof. num. 3. vol. 1. Cassan. in confuetud. Burgund. rub. 8. 5. 2. 1. Viuald. in candelabro ante. part. 1. rub. de irrig. speciebus. num. 1. 1. 3. Boët. decif. 1. 9. 9. num. 4. Campan. in diuersorio iuriis Canon. rub. 1. 1. cap. 1. 1. 1. 1. 1. vbi plures refert Paschal. d. cap. 4. num. 58. Trentacing. d. refol. num. 18. Emil. Gall. tit. 1. p. 1. except. 2. num. 1. 2. & 2. 1. Montealeg. d. c. 1. 5. 3. n. 6. Faiard. ubi supra. n. 1. 1. Ball. Pont. d. lib. 11. cap. 1. 1. 5. dixi de offic. & port. Episc. p. 2. alleg. 1. n. 3. 3. & me citato Sanctarel. variar. q. 4. n. 18. Ad celstitudinem tamen Cardinalium acedere non possunt. propterea statutus Xiftus V. sua confit. 1. incip. Postquam. de anno 1. 5. 9. publicata circa electionem Cardinalium. vt referunt Sayt. de censor. lib. 6. c. 1. 0. n. 2. 4. & 1. 4. Henr. d. num. 2. Bellet. d. s. 2. num. 2. 2. Campan. d. cap. 1. 2. 8. num. 1. 8. in fine. & me citato dicit. allegat. 1. num. 3. 5. in fine. tradit. Sanctarel. d. quasi. 4. 2. num. 1. 9.
- Quintū infertur huiusmodi legitimatos excludentes subseq.

Qui Filii sunt legitimi, Tit. XVII.

581

substitutum etiam restator dixerit, si grauatus decesserit sum liberis de legitimo, vel ex legitimo Matrimonio procreatis, vel legitimè natis, &c. Vide Rip. i. rub. si ceterum petatur, n. 3. & in l. si unquam, n. 96. C. de reuoc. donat. Couarr. d.c. 8. §. 2. n. 30. Roland. consil. vlt. n. 18. vol. 2. Menoch. consil. 16. num. 6. & consil. 225. n. 9. cum seqq. & consil. 799. n. 43. vers. idem est, & de presumpt. lib. 4. presump. 81. n. 4. Crass. in §. fideicommissum, q. 38. n. 5. vers. contrarium vero, Cephal. consil. 111. num. 4. & consil. 545. n. 9. Lader. consil. 24. n. 4. vers. supponamus, & n. 16. Surd. consil. 213. n. 18. Ioan. Garcia d. gl. 21. n. 21. Azor. d. 1. 2. queſt. vlt. Cenall. commun. contra commun. q. 2. num. 64. Fulu. Pacian. consil. 8. num. 43. Franc. Ferret. ad consil. de los impub. sub rub. de subſtit. gl. 6. n. 100. Laderch. Imolen. consil. 24. per tot. Bammacar. in d. naturales, q. 2. num. 10. & 25. Castili. controverſ. lib. 4. c. 1. num. 17. & num. 95. & lib. 5. c. 76. Ioseph. de Rusticis in comment. ad l. cium annis, ff. de condit. & demorſ. lib. 2. cap. 1. 6. ex num. 18. Montecal. d. 8. 3. num. 15. & 4. Anton. Merenda. lib. 4. controverſ. c. 17. Paul. Leon. consil. 100. Caslanate. consil. 34. num. 17. Emil. Gall. de except. tit. 1. part. 1. cap. 2. ex num. 24. Angel. Mateac. delegat. & fideicom. lib. 3. c. 21. Alexand. Raudens. de malo. lib. 1. c. 36. num. 130. & 131. Anton. Fab. de errorib. pragmat. part. 2. decif. 3. 5. ad fin. Faiard. vbi ſuprā num. 266.

27 Sexto infertur sic legitimos ad retractum esse admittendos, vt per Tiraq. de retract. tit. 2. §. 1. gloſſ. 8. n. 20. & seq. Duen. reg. 350. ampliā. 11. Ioan. Garc. d. gloſſ. 21. n. 50. Ioan. Bapt. Lup. d. comment. 4. §. 3. num. 6. Monteleg. d. gl. 3. n. 6. Ferret. d. gloſſ. 6. n. 98. Faiard. vbi ſuprā num. 218.

28 Septimō infertur huiusmodi legitimos gaudere parentum nobilitate, vt notant Tiraq. de nobil. c. 15. n. 21. Mantica tit. 32. n. 4. Surd. d. priuile. 7. num. 9. Ioan. Garc. d. gl. 21. n. 1. in princ. Ioan. Bapt. Lup. d. comment. 3. §. 2. n. 9. Faiard. vbi ſuprā num. 239.

29 Octādo infertur per natuitatem filiorum naturaliū subsequte postea inter parentes Matrimonio renocari donatione, iuxta terminos l. si unquam, C. de reuocand. donat. vt docent Azor. d. cap. 13. q. 1. 3. vers. præterea, Cald. Pereira de nominat. emphyt. q. 13. n. 56. Ioan. Bapt. Lup. d. commento 4. §. 4. ex num. 38. Micer. de maior. p. 2. q. 1. n. 12. Emil. Gall. de except. tit. 1. vbi ſuprā num. 220.

Nonō infertur huiusmodi legitimos habere quærelas in officiis donationis, cāmque etiam ante ipsius celebrationem effēnt illegitimi, renocare valere, vt per Tiraqnel. in d. l. si unquam, filius, ſi conceperit, num. 7. 1. & de inue primog. queſt. 34. num. 56. Ioan. Bapt. Lup. d. commento 4. §. 2. ex num. 14. Faiard. vbi ſuprā num. 227.

Decimō infertur huiusmodi legitimos suitatis iuta consequi, heredes fieri legitimos, succedere contra paternum testamentum, & illud rumpere, ita Ioan. Bapt. Lup. d. commento 4. §. 2. num. 8. & 10. Monteleg. d. §. 3. num. 6. Trentacing. d. refol. 1. num. 16. & 26. Franc. Ferret. d. gloſſ. 6. num. 88. 94. & 95. Emil. Gall. de except. part. 1. except. 2. n. 8. 9. 11. 12. & 13. Faiard. vbi ſuprā num. 227.

30 Qui antea sunt geniti. Aduertendum duxi in hac materia non omnes filios ex eisdem parentibus ante tale Matrimonium natos per subsequens Matrimonium legitimi, sed solum naturales; ille autem naturalis reputandus est, qui licet concepus ex iis parentibus sit inter quos tempore conceptionis erat impedimentum diuīmens Matrimonium, quod tempore natuitatis iam cessauerat; veluti si solita concepit ex coniugato; at verò tempore natuitatis filii mortua erat vxor illius coniugati; vel si soluta concepit

Barbos. Collect. Tom. II.

ex consanguineo, aut affine, & tempore natuitatis filii obtenta erat dispensatio, vt contrahere possent; tunc tali caſi filius natus est naturalis, & non spurius, eo quod status filii ex tempore conceptionis, aut natuitatis, prout magis tali filio erit expediens, est iudicandus, vt per Conar. d. cap. 8. §. 2. num. 2. Azor. d. 1. 3. queſt. 3. Molin. d. diff. 172. num. 4. & plures quoſ referunt Cened. d. collect. 6. num. 6. Peregr. de fideicom. 6. 1. 2. 4. n. 58. Fachin. lib. 3. controverſ. cap. 50. Sanch. de Marim. lib. 8. difſ. 7. n. 19. Basil. Pont. in ſimili tract. lib. 11. cap. 3. Octau. Bammar. in d. cap. naturales, queſt. 19. num. 172. & 173. Faiard. d. tract. de legitimas per ſubsequens Matrim. membr. 2. n. 32. Vnde colligitur parentes habiles ad contrahendum, vt eorum filii per ſubsequens Matrimonium legitimut, eſcē debere tempore conceptionis, vel partus, prout ſi utilis, & tempore quo coniugium celebrauit, nulla cura habenda de tempore intermedio, & intermedio parentum nuptiis, vt per Paichal de viribus patria potestatis, part. 2. c. 4. n. 94. Trentacing d. lib. 1. refol. 1. n. 22. Emil. Gall. de except. tit. 4. part. 2. except. 27. num. 208. Bammar. in d. cap. naturales, queſt. 1. 7. num. 148. & 149. Fular. d. queſt. 409. num. 112. Basil. Pont. d. lib. 11. cap. 1. §. 2. num. 15. referunt plures Doctores Baiard. vbi proxime 3. num. 46. vbi addendi ſunt citata ſuprā num. 7. Gregor. Lop. d. verbo ſi no el hijo, tit. 1. 5. part. 2. Spin. in ſpeculo teſtam. gloſſ. 1. 5. num. 1. 8. Sanch. de Marim. lib. 7. difſ. 7. num. 19. Ratio est, quia fautor filiorum poſtulat vt tempus illud attendatur quod ipiſ ſanctorib[us] eſt, §. 2. verbi ſufficiſ. Inſtit. de ingen. t. m[od]er. in fine, C. de natur. liber. gloſſ. verbo concepiſ. in v. 2. qui filii ſint leg. quicquid contrarium neruose ſcripſerit Sarmient. lib. 1. ſelect. c. 6. n. 10. moris precipue auctoritate text. in l. Paulus 11. ff. de ſtatu homini, qui procedit attentis regulis iuris antiqui Digestorum, cuius tamen contrarium noua decisione Iuliianini in d. l. m[od]er. fuit confitutum, vt ſcilicet quod filiorum ſtatutum, & legitimationem attendatur tempus conceptionis, vel natuitatis, ſecundum quod filii vtilius fuerit. Illud tamen notabile memorie mandandum eſt quod licet tyranus gem habeat cum aliqua muliere per vim, filius inde natus non erit ſpurcus quoad matrem, vt ex Bald. refert Hippol. consil. 25. n. 30. & consil. 99. n. 11. Nec eſt minor nota dignum naturales filios per ſubsequens legitimandos nuptias in rebus humanis exiſtere non debere eo tempore, quo Matrimonium celebrantur, vt nepotes ex illis legitimi efficiantur, vt bene reſoluant Couar. d. §. 2. n. 19. Anton. Gomez. l. 9. Tauri. num. 6. 2. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 1. n. 9. Fachin. lib. 3. controverſ. cap. 56. Philip. Pasch. d. cap. 4. n. 9. 1. ad fin. Blaf. Robles de Salzedo de repreſent. lib. 2. c. 5. n. 2. 4. Bammacar. d. cap. naturale. q. 6. per tot. Monteleg. de exercit. pract. aſt. lib. 2. cap. 1. §. 3. n. 54. & 55. Basil. de Marim. lib. 11. c. 1. §. 3. ex num. 23. Emil. Gall. de except. tit. 1. p. 1. except. 2. à n. 7. 5. & queſt. ad 80.

Vnde ex dictis primo colliges filios Clerici in h[ab]itibus beneficia obtinentis, quia poſtea cum ipius matre contraxit Matrimonium, per illud legitimi; licet enim huiusmodi Clerici in minoribus coſtantendo Matrimonium amittant beneficia, ipſum tamē Matrimonium validum eſt, cum illud non prohibeantur contrahere, cap. 1. & per totum, de Clericis coniugatis, ita docent Cardin. b[ea]t. queſt. 14. & Preposit. num. 1. 2. Couarr. difſ. cap. 8. §. 2. num. 5. Duen. d. reg. 3. 5. limitat. 7. Mozz. de contrahib[us], tract. de Matrimonio, tit. de natural. Marim. num. 16. verbo ſertiō ampliatur, Rojas de ſuccēſſ. cap. 27. num. 10. Campan. d. rubr. 11. cap. 1. 3. num. 136. Menoch. consil. 7. 4. num. 4. cum seqq. & consil. 225. num. 27. Vincent. de Franci. decif. 47. num. 4. Auendan. l. 9. Tauri. gloſſ. 10. à num. 11.

CCE 3 Spīn

582 Collectanea Doct. in lib. IV. Decretal.

Spin. in speculo testam. gloss. 1.6. princ. à num. 9. Sayr. d. lib. 6. c. 10. m. 17. Lara in l. si quis à liberis, in princ. a. 89. cum seqq. ff. de lib. agnosc. Gutier. præf. lib. 2. c. 1. o. 4. m. 2. Fachin. controv. lib. 3. c. 52. Azor. d. o. 13. q. 9. vers. quares, plures per Cened. collect. 68. n. 5. Sanctarel. variar. resol. q. 21. num. 4. Basil. Pont. d. lib. 14. c. 2. num. 5. quicquid contrarium tuncatur Ozalec. Pedem. decis. 15. 4. Sarmient. select. lib. 1. cap. 5. num. 7. & 8. Henr. in sum. lib. 11. c. 20. s. 2. Ex eadem ratione dicendum mihi videtur filios Commendatorum Militarium Ordinum illegitimos per subseguens Matrimonium, legitimari, de quo tamen vide Couart. d. cap. 8. s. 2. man. 30. Sarmient. lib. 1. select. cap. 6. Fr. Emman. questionum Regularium, tom. 1. quæst. 1. 3. art. 2. Molin. de primog. lib. 1. cap. 2. num. 6. Villalob. in summa, part. 2. tract. 35. difficult. 10. num. 7. Hieronym. Roderic. in compendio questionum Regularium, resol. 76. mm. 3. quia isti non sunt spuri, Gutier. præf. lib. 2. q. 11. n. 1. ad fin. Azeued. l. 7. n. 1. 4. tit. 9. lib. 3. noua recop. Molin. de inst. tract. 2. disp. 14. 1.

34 Secundò collige ex eadem ratione filios suscepitos à monacho, vel moniali inter annum professionis per subseguens Matrimonium legitimos effici, ut per Menoch. conf. 1. 7. n. 8. & conf. 2. 25. m. 18. Peregr. d. art. 24. n. 49. Fular. d. q. 4. 29. n. 10. 4. Fajard. d. tract. de legitimis. per subseguens Matrim. membr. 2. n. 5. Maiol. de irregul. lib. 1. c. 4. m. 15. Sayr. de censuris, lib. 6. c. 10. n. 18. Sanctarel. var. q. 22. n. 5.

35 Tertiò collige filios natos ex parentibus voto simplici castitatis legitimos fieri subseguente Matrimonio, vt nota. Lara in d. l. si quis à liberis, in princ. n. 9. Less. de iugit. lib. 2. c. 1. 9. dub. 5. num. 57. Basil. Pont. d. lib. 11. c. 2. num. 6. & post Alexand. ac Maiol. idem tenet Sanctarel. variar. quæst. 21. num. 1. vbi reprobatur Anchur. Abb. Fr. Emman. & Veg. contrariis tenentes probabile dicit, licet concursum verius existimet, Azor. d. cap. 13. q. 10. & exemplificari potest in illis mulieribus, quas Lusitan. Beatas vocant, Italicæ Bizoche, non enim profertur solemniter, sed voto simplici solent alligari, ex Sanch. de Marr. lib. 2. disp. 18. n. 4. Contrarium verò resolute in votis simplicibus, quæ post duos nonitiatus annos fuit in Societate I. & S. faciunt enim veros Religiosos, & ex Constit. Gregor. X I I. reddunt emitentes inhabiles ad Matrimonium valide contrahendum, explicant Henr. in sum. lib. 1. c. 5. n. 5. Sanch. lib. 7. disp. 2. 5. n. 15. cum seqq. Anton. Ricc. de iure personarum, & c. lib. 8. c. 8. num. 1.

36 37 Si autem vir viuente uxore, &c.] Principalis huius text. conclusio, que habet filios autem genitos per subseguens Matrimonium legitimos effici, limitatur in hac secunda text. parte non procedere quando filii suscepiti sunt ab eo, qui mortua uxore cum alia ex qua filios prima viuente suscepereat, Matrimonium contrahit, huiusmodi enim filios antea genitos legitimos non fieri, sed adhuc esse spurious, refoluunt Duen. d. reg. 350. l. 3. cum seqq. Lara in l. si quis à liberis, in princ. n. 9. 2. ff. de liber. agnosc. Gutier. præf. lib. 2. q. 1. 10. n. 9. Menoch. de presumpt. lib. 4. presumpt. 8. n. 2. 2. Peregr. d. art. 24. n. 49. Valer. Reginald. in praxi fori par. lib. 1. n. 69. vers. aduerte, & plures citati per Cened. d. collect. 68. n. 7. Rota decis. 1. 91. m. 2. apud. Farin. p. 1. recent.

38 Filii incestuosus ex dispensatione Papæ legitimatur per subseguens Matrimonium, vt censuit Rota decis. 164. num. 5. apud Farin. p. 1. recent. Illud tamen in praesentiarum aduentum duxi filios ex Matrimonio prohibito natos legitimari, vbi fuit obtenta dispensatio ad validandum huiusmodi Matrimonium, & ad legitimandam prolem, quauis quoad Matrimoniū

monium non potuerit habere effectum propter se peruenientiam moris alienius ex parentibus, nam hoc calu gratiam quoad legitimationem prolis posse curationi mandari, etiam in præiudicium venientiam ab intestato, tenet Steph. Grat. discept. forens. c. 1. 8. n. 48. Jacob. de Graffis tom. 1. conf. sub tit. de confess. & confess. conf. 1. num. viii. Pute. d. 48. s. 3. lib. 2. Gonzal. g. 8. Cancell. gloss. 5. 8. n. 57. nouissime me citato in hoc loco, D. Mari. Cutel. de donat. inter patrem & filium prime, decis. 2. partic. n. 162. & quoad hanc legitimationem posse Summum Pontificem dispensare in causa Maximonij etiam post mortem alterius ex consubjunctis, si tamen dispensatio per parentes in vita geta fuerat, censuit eadem Rota decis. 68. 7. n. 13. apud Farin. p. 2. recentiorum, vide infra ad cap. per venerabiles, et num. 4.

Quarto est difficilis, utrum filius natus ex copula, & soluta ignorantie impedimentum per subseguens Matrimonium fiat legitimus, vel ut DD. loquuntur, utrum filius putatus naturalis per verum Matrimonium postea subseguenter efficiatur legitimus? Affirmatim partem tuetur gloss. 2. in pref. quam sequitur, & secundum eam indicabit Romanam referat Caffad. decis. 1. de spons. sequentur enim Lindou de Sardis de legitimis. per verum Matrim. n. 16. & de legitimis. per Matrim. putatum, q. 1. Rof. lib. de Matrim. putat. n. 2. Rota decis. 6. o. n. 5. p. 1. dñe plures alii, quos referat, & magis sequi videntur Gabrie. d. sit. de legitim. concil. 2. a. 7. m. 1. n. 9. Sudany. 1. 9. num. 10. vol. 3. Campar. d. sub. 1. 1. 6. 1. 3. num. 1. 10. quida vltima loco citati referunt hanc partem esse communiter approbatam, & allegandam in Dabong varietate tanquam benignam, piam & fanciullen, eique adhuc esse Rotam, qui omnes monstrarunt agmina, text. in cap. ex tenore, infra hoc tit. nam si Matrimonium putatum bona fide contrahum reddit legitimos filios postea suscepitos, ita etiam concubinatus putatus debet facere naturales, atque ita per subseguens Matrimonium legitimabilis, adducetur etiam cap. quod nobis, hoc tit. vbi Matrimonium clandestinum ab Ecclesia postea approbatum facit filios legitimos, quanvis propter aliquod impedimentum nullum esse detectur; ergo si filius ex bona fide alterius parentis adulterinus non sit, & postea licitum Matrimonium legitimatur, hoc debet sufficere ut legitimus conseretur.

Vtrum contraria sententia prior est, & omnino untenenda, quam magis videtur tenuisse d. gloss. 2. lib. 1. vltima verba, sed primum verius, adiecta fin. ut eredit Domin. conf. 6. 6. Sed hanc sententiam expicie probant, Ioan. Andr. But. Abb. & Henric. quos refutat Couart. d. s. 2. m. 16. & 17. Duen. d. reg. 350. lib. mit. 3. vers. qua limitatio, Molin. de primog. lib. 1. c. 1. n. 1. alt. Molin. Theolog. de inst. tr. 2. disp. 17. 2. vers. dubius deinde, Sarmient. select. lib. 1. c. 6. a. princ. & omn. n. Peregr. d. art. 24. n. 5. 2. & esse communem reprobat gloss. prædicta testatur, Gutier. d. q. 10. 3. num. 9. & lat. diliput Fachin. controv. lib. 3. c. 55. approbat Azor. d. c. 1. 3. q. 9. & plures citat Cened. collect. 6. 3. n. 6. vers. egregia. Pro qua facit generalitas huius text. negant legitimari posse per Matrimonium subseguens filios natos ex iis, qui propter aliquod diffiramus impedimentum validè Matrimonium contrahere non possint, quod dari in conjugatis certum est; arg. verò, quod sumitur ex d. cap. ex tenore, infirmum, & fragile est, nam ibi præcessit Matrimonium, quod actus est per se licitus, vnde mater ignorans impedimentum portat licet à viro cognosci, & consequenter iuris non est si hæc bona fides filii profit ad legitimacionem, & verò in quaestione proposita quando filius nascitur ex coniugato & solita extra figuram Matrimonio, quanvis

quamvis ipsa vium coniugatum ignoret, scit nihilominus dare se operam rei illicite, quæ nunquam ab Ecclesia etiam Matrimonio secuto approbat, ac subinde non recte procedit argum. de vno casu ad alterum, cum bona fides in qua totaliter fundatur d. cap. ex tenore, hoc cauſe nequeat confiderari; ad d. cap. quod nobis, respondebis verius esse non dari ibi impedimentum dirimus, sed solum vitium clandesinitatis quod minimè sufficit ad annulandum Matrimonium, ac problem legitimam faciendam.

⁴³ Praesertim si in mortem, &c.] Ut facile percipias huius dicti rationem, aduerte quod postquam dixerat filios coniugati legitimos non fieri per Matrimonium subsequens si mortua vxore contrahat cum adultera, quod ea ratione procedit, quia stante impedimento ligamini ex primo Matrimonio precedentis, non poterant parentes validè contrahere, & consequenter deficit habilitas in extremo, ad quod trahitur legitimatio, sic & à fortiori, nec quando alteruter ex adulteris contrahere volentibus machinatur est in mortem prioris coniugis ea secura, ex quo apparet aliud impedimentum, quod dirimit Matrimonium subsequens, & consequenter ex extante deficit habilitas in extremo a quo, quod in actu habili effet necessarium, hoc est, quod Matrimonium validum sit, & legitimum. Quæ omnia ad materiam huius text. colligendo obseruabis filium ex coniugato suscepit nunquam per subsequens Matrimonium cum ipsis matre contractum legitimari; verum si mortua iam vxore ex adulteria filios suscipiat, distinguendum est utrum alteruter machinatus sit in mortem vxoris & certum est tunc per subsequens Matrimonium non legitimari, quia nascuntur ex eis, qui impedimentum habent dirimenti; si autem nec fides de contrahendo Matrimonium data est, nec alteruter in mortem coniugis fuit machinatus, filii sic suscepti post mortem vxoris per consequens legitimantur, vt bene explicat Lara in l. s. quis à liberis, in prime. n. 92.

S U M M A R I U M.

- 1 Ecclesia non cognoscit de causa Civili inter laicos, cognoscit tamen an quis sit de legitimo Matrimonio natu.
- 2 Causa natalium cognitione principaliter, sive incidenter ad solum pertinet iudicium Ecclesiasticum.
- 3 Causam temporalem dependentem à causa principaliter natalium non potest Ecclesiasticus incidenter definire.
- 4 Declaratur text. in cap. per veltras, de donat. inter virum.
- 5 Declaratur text. in c. ex literis, de pignoribus.
- 6 Declaratur text. in cap. de prudentia, de donat, inter virum.
- 7 Opponens alteri parentes ipsius defunctos legitimos non fuisse, presumuntur fouere malam causam.
- 8 Crimina morte extinguuntur.

C A P. Causam, quæ ij. VII.

Ecclesia non cognoscit de causa Civili inter laicos, bene tamen cognoscit de causa nativitatis, an sci- licet quis natus sit de legitimo Matrimonio. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zab. Ioan. Andr. Host. Henric. Butr. Anchar. Panorm. Prepos. Alex. de Neu. Canif. Cajac. Vin. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 101. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 598. remissione Catal. in amot. & Ximen. in concord. p. 1. re-

ferrit ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 4. ff. 18. c. 7. & est post Concil. Lateran. p. 33. c. 4.

Collige ex text. causa natalium cognitionem sine principaliter, sive incidenter ad solum pertinere iudicium Ecclesiasticum, vi dixi ad cap. lator. Supradicata causam verò temporalem dependentem à causa principaliter natalium non posse Ecclesiasticum incidenter diffinire, sed seculari iudicio debere referuare, teneat evidenter Vant. de nullis. sit ex defectu iuris dict. ordinaria. p. 5. Scat. de Pace in præl. son. 2. prælud. 2. m. 21. Fachim. contravers. lib. 11. c. 78. D. Barbola in l. 1. ff. solut. Matrim. p. 1. n. 40. & in confirmationem huius sententiae adducunt fundamenta aliqua, iurib[us] que contraria respondere conantur; in primis ad cap. per veltras, de donat. inter virum, & vxorem, responderet ibi Palat. notab. 2. num. 5. loqui de paupere, atque ita misericordia persona, de cuius causa Pontificem, & Ecclesiasticos indices competentes esse notant DD. communiter per text. ibi in cap. ex parte, de furo competit, ut vel iniurias fatur Cou. præl. cap. 6. n. 1. D. Barbos. d. p. 1. n. 46. ad fin. vbi num. 47. similiter responderet ad cap. ex literis, de pignor. quod mulier, de quib[us], erat oppressa per indicem seculariem a quo propter delictum mariti fuerat dote propria spoliata; deinde ad cap. de prudentia, de donat. inter virum, multipliciter responderetur, primò indicem Ecclesiasticum posse ibi cognoscere de dote, non ratione incidentem; sed principaliter, quia est mixta fori; secundò quia mulier apud indicem, qui de matrimoniali causa cognoscet, petit dotem sibi restitui, & ita index debuit pronuntiare: tertid magis communiter responderetur in illo text. actum fuisse coram Ecclesiastico de dote per viam reconiunctionis, quia maritus diuortium petebat, & mulier agnoscens impedimentum confanquinatus coram istis iudicibus dotem repetebat. Quid autem in hoc verius credendum sit, & cetera, quæ in hac materia desiderari possunt tam circa principalis dubij resolutionem, quam prædictorum textuum intellectum, vide latè in meo tract. de officio, & postestate Episcopi, part. 3. alleg. 8. 4. num. 2. 5. c. 5. seqq.

Licet incongruum videatur, &c.] Præsumitur enim fouere malam causam opponens alteri parentes ipsius defunctos legitimos non fuisse, quia vt aduerit D. Barbosa in l. Tertia, p. 20. ff. solut. Matrim. videtur mali- tiosa distillisse eam obiectiōnem vt illam eius hæredibus rei non plenè informatis obiiciat, quæ mali- tia & fraudis presumptio (cum fouere malam causa presumatur qui item mouit post mortem debitoris, quia hæredes non sunt instruti), Menoch. de presump. lib. 3. pres. 35. num. 19. & lib. 5. presump. 3. num. 103. Mascard. concil. 1. 18. num. 2. 7. Cald. Pereira de empyp. cap. 31. num. 6. 4.) efficiet, vt latius sit proce- dendum, non tamen tollit quod etiam post mortem patris de eius legitimitate, vel illegitimitate, atque ita de statu personæ agi possit, si oportuerit ad deci- dendam questionem hæreditatis, vt bene probat text. in l. quævis, ibi, propter emolumendum successionis, C. ne de statu defunctorum, Butr. n. 6. Atch. notab. 8. Præpos. notab. 6.

In gloss. Incongruum, ibi, quia crimina morte extin- guuntur. Vide Plac. de delictis, lib. 1. cap. 28. Clar. in §. fin. q. 5. 1. n. 9. & 12. Tiraq. de pœnis temp. caus. 49. n. 4. 2. Sebaft. Medicis in tract. mors omnia solvit, p. 2. concil. 27. alias n. 5. cum seqq. Bonacof. commun. crimi. verbo falsita- tem committens. p. 10. n. 76. Anton. Gomez tom. 3. var. c. 1. n. 78. Mench. quæst. seqq. c. 7. num. 15. Peregrin. de iure fisci, lib. 4. tit. 5. à princ. Cardof. in præxi iudic. & Advo- catorum, verbo, delictum, n. 3. 4. Cald. Pereira in comments ad l. unicum, C. de delict. defunct. p. 3. in princ. & p. 5. num. 14

C C C 4 num. 14

man. i. latè & eleganter illustris. D. Roderic. à Cunha post primam huius libri impressionem visus, in comment. ad c. 15. ex n. 3. dif. 23.

S V M M A R I V M.

1. *Mulier per iudicium Ecclesia separata à viro, si viuente illo contrahit cum secundo, legitima erit proles, quam ex illo suscepit.*
2. *Declaratur text. in presenti, & difficultates, quas patitur, disoluuntur.*
3. *Iudicis auctoritas, seu ius in illicitis excusat à dolo.*

C A P. Perlatum. VIII.

Mulier si per iudicium Ecclesia est separata à viro, & viuente illo de licentia Ecclesia alium dicit, proles suscepit ex secundo est legitima, & capax hereditatis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. Collect. Zabat. Joan. Andr. Host. Bntt. Anch. Panorm. Prepos. Alex. de Neu. Canit. Cujac. Vitian. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 96. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 595. remissiæ Ximen. in concord. p. 1. & 2. referunt ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 4. tit. 28. c. 8. & est post Concil. Lateran. p. 50. c. 223.

2. Hic text. adeò multiplicem habet sensum, vt quis sit versus illius intellectus, omnino ignoraret, sicut recenset hic Abb. n. 5. & 6. & dicit Menoch. confil. 69. n. 75. Difficultas enim ex eo prouenit, quia ex serie huius text. constat sententiam diuertij nullam fuisse propter ordinem iudiciorum non seruatum, processit enim iudex contra prium maritum absensem personaliter non citatum, & lite non contestata, quemadmodum oportebat expectando quod à ipsius obita verosimilis haberetur presumptio, iuxta reg. text. in c. quoniam frequenter, s. porrò, vers. si animi, vt lice non conesse. Vnde sententia nulla fuit, subindeque minime prodesse debet ad excusandam malam fidem mulieris, quia non certa de morte prioris coniugis, cum secundo contraxit, contra reg. text. in cap. in presentia, de sponsalib. Sunt qui dicunt in hoc text. maritum de uxore per longum tempus se absentesse, & diligenter perquisitum inueniri non posuisse constat ex text. ibi, Episcopus vero sicut vir prouidus & discrevus, &c. quo casu præsumitur maritum se absentesse per malitiam, & contumaciam, ne citatio ad eum prouenire, & tunc citatio ad dominum valet, etiam in iis, quæ sunt magni preindicij, vt per Tiraq. qui hunc text. citat. de retract. lig. 8. 9. gloss. 2. n. 7. & procedi potest contra absensem, vt probat text. in c. 2. qui Matrimonium accusare possunt, secundum unum intellectum, ita Abb. & Cardin. hic n. 4. norantes diuerferat esse rationem in c. per venerabilem, infra hoc tit. quia ex eo, in vers. Præterea, constat sententiam nullato fuisse. Tu die quod Pontifex hic non curavit de validitate sententia, an processus ad effectionem legitimatis filiorum, de qua interrogabatur, quia sine esse valida, sine nulla, semper sufficiens erat ad legitimandam problem suceptam ex secundo Matrimonio, quod eius auctoritate publicè in conspectu Ecclesiæ parentes contraxerant, nec iuris errore, si eum haberet mulier contrahens, consilia in iudicis sententiam bonam fidem potuit impetrare, ita multi quos refert, & sequitur Conar. de sponsal. p. 2. c. 8. s. 1. n. 10. & ita etiam auctoritate gloss. vt. in presenti, refert Menoch. conf. 1. n. 7. & conf. 17. num. 5. & facit quod etiam in illicitis iussus, seu iudicis auctoritas excusat à dolo, glossa in c. dixit Dominus, 14. q. 5. Tiraq. de punis

temper. causa 34. n. 4. cum seq. Decian. tract. crimin lib. 3. c. 17. n. 4. Inuit deinde, quia misus indicis decreto in possessionem illius tei, quam seit esse alienam, dicitur habere bonam fidem, idéoque potest praetribere, ut per Conar. in reg. possessor, p. 2. s. 8. n. 9. Mench. illig. 6. 72. n. 1. plenè Gilchen. de usucap. p. 2. mench. 2. cap. 5. d. princ. Accedit quod huiusmodi Matrimonium publice contractum fuit, & bona fides probatur ex eo quod quid publicè factum est, ex Tiraq. in proam. retab. comment. n. 13. Menoch. conf. 15. n. 8.

S V M M A R I V M.

1. *Filius natu ex Matrimonio clandestino per Ecclesia approbatu sunt legiti.*
2. *Filius suscepit ex Matrimonio valido, sed tam illi cito propter aliquod iuris impedimentum impediens tantum, non vero dirimens, sunt spuri, re feruntur fundamenta pro parte affirmante, &c. n. 3.*
3. *Declaratur text. in presenti.*
4. *Filius naturales per Matrimonium clandestinum nihil propter defectum Parochi, & testimoniis an legi mentur ostenduntur.*

C A P. Quod nobis. IX.

Filius qui nascuntur ex clandestino Matrimonio, sit deinde ab Ecclesia approbatu, sunt legiti & heredes. Colligunt ex Ord. Abb. antiq. Innocent. Collect. Zabat. Joan. Andr. Host. Bntt. Anch. Panorm. Prepos. Alex. de Neu. Canit. Cujac. Vitian. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 102. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 595. remissiæ Ximen. in concord. part. 1. & 2. referunt ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 4. tit. 28. c. 3. & est post Concil. Lateran. p. 50. c. 223.

Hic seder disputanda quæstio apud Doctores controvessa, utrum filii suscepiti ex Matrimonio valido, sed tamen illicito propter aliquod iuris impedimentum impediens tantum, non vero dirimens, sint spuri, an legiti? In qua vt certa ab incertis (eparemus) decendum videbatur in casu Matrimonio clandestini indemittationibus contracti (quod validum esse notat de offic. & potest. Episcop. p. 1. alleg. 32. n. 1.) spurius esse filios ex ea genera, et granissimi tenerunt Doctores, nam hanc sententiam Hostiensis tribuit, eamque sequitur Bero. q. 107. tandem tribuit, Glosa. & Abbatis in cap. vlt. sup. de clandest. de spons. Soc. 4. dif. 18. q. 1. art. 2. vers. aliae sunt. Adducitur pro hac parte text. in prefat. quatenus probat filios ex Matrimonio clandestino inquit illud ab Ecclesia fuerit approbatum, illegitimos esse; deinde secundum adducendum text. in c. non inhibito, s. si quis vero de clandestina dispensatione, & in c. ex renore, infra hoc tit. quibus iuribus requiri ad legitimandam problem propter bonam fidem parentum quod Matrimonium contractum sit in facie Ecclesia: tum etiam, quia in iisdem iuribus probatur illegitima esse problem suscepit ex Matrimonio clandestino, si inter parentes aliquod existebat impedimentum, quod ipsi ignorabant, quia tamen legitimæ esse debuit, non clandesnitatem, sed publicè fuisse contractum.

Verum huiusmodi filios suscepitos ex Matrimonio clandestino valido legitimos esse verius est, & recepti; constat enim legitimationem prolis ex validitate Matrimonij pendere, quia ex iustis nuptiis iusti nascuntur filii, princ. Inst. de patria postfate, iusta

autem nuptiae dicuntur , que secundam leges validae sunt , licet in contrahendo parentes culpam commis-
sint ; si ergo Matrimonium valet secundam leges , &
contra hanc legem videntur , non est enim ex tali contri-
actione suscepti filii legitimi censeri debeant ; atque
ita expressè docuit gloss. vole. in presenti , recepta per
Butt. hic n.6. & Abb. n.5. sequuntur & Paleorh. de no-
this , & ppur. c.10. num.1. Mantic. de coniect. vti. volunt.
lib.11. tit.12. n.13. Menoch. cors. 199. n.57. Fulu. Pacian.
de probat. lib. 2.6. 16. n.68. & alij plures per Sanch. de
Marim. lib.3. disp. 42. n.8.

Nec huic sententia obflat text. in presenti , facilis
est enim eius interpretatio , quamvis DD. difficilis
soleat reputari , vt constat ex statim referendis ; nam
DD. communiter existimant text. procedere in Matri-
monio clandestino nullo propter aliquid latens iuris
impedimentum , filiosque legitimos esse , quamvis
concepti & nati sint in clandestinitate ante Ecclesiæ
approbationem , si ea postea sequatur ; quamvis deinde
iam Matrimonio approbato impedimentum dete-
gatur , ita resoluti communem dicens modernorum
Anton. de Rofel in tract. de legitimat. lib.2. cap. penult.
de Marim. p.1. n.3. & post Ioan. Andr. Butt. Abb.
Præpos. Alex. de Neno , & alios quos refert , & late-
tetur argum. in contrarium satisfaciens Sanch. d.
disp. 43. num. 4. cum seqq. eodem modo respondetur ad
text. in d. 6. si quis verò agere de Matrimonio nullo
propter aliquid iuris impedimentum , quod parentes
ignorabant , fuisseque dubitandi rationem ex d. text. in
cap. ex renore , videbatur enim propter bonam fidem
parentum problem legitimandam , quod tamen text.
negat , ea ratione , quia ultra impedimentum fuit Ma-
trimonium clandestinè contractum , quo casu text. in-
quit , non experte scientia , vel saltem affectatores
ignorantia videtur sic contrahentes , &c.

De Matrimonio verò clandestino nullo propter de-
fectum Parochi , & testium iuxta nouam dispositio-
nem Concil. Trident. sess. 24. de reform. Marim. c. 1. dè
duobus potest dubitari . Primo an per illud naturales
antea suscepti siant legitimi ? & certum esse debet
non legitimari ; patet quia , vt Matrimonio sequens
antea susceptos reddat legitimos , validum esse oportet ;
constat autem nullum esse Matrimonium contra-
rium sine Parocho , vel testibus , ex Concil. Trid. d.
c.1. Ergo , &c. quia casu loquitur Menoch. d. præf. 1.
n.100. Aut rursus possumus dubitare an filii suscepti
ex hoc Matrimonio clandestinè contracto spuri sint
itave per aliud sublegens validum cùm Parocho &
testibus nequeant legitimari ; & certum est illegiti-
mos esse , & consequenter per subsequens Matrimoniū
posse legitimari , vt tenent Peregrin. de fidei-
com. art. 2.4. n.74. & evidenti ratione ostenditur , quia
licet Matrimonium sine Parocho contractum nullum
sit , contrahentes tamen , si nullo alio impedimento sint
impediti , habiles manent ad contrahendum de novo ;
quia Concil. Trid. in d.c. 1. non simpliciter eos reddit
inhabiles , sed solim ad contrahendum sic , id est , si-
ne Parocho , & testibus , quia his adhibitis minimè
prohibet , imò permittit de novo contrahere , vt te-
nent multi , quos refero ego ipse de offic. & potest.
Episc. p. 2. alleg. 3.2. num. 151. Vnde licet isti illegitimi
sint , quia nati ex Matrimonio invalido , cùm tamen
nascantur ex parentibus , qui matrimonium validè pos-
sunt contrahere , nullumque habeant iuris impedi-
mentum , quod eos ad contrahendum de novo faciat
inhabiles , apertissimum sequitur per Matrimonium
validum postea sequutum legitimos fieri.

S V M M A R I V M.

- 1 Illegitimi sunt filii nati ex Matrimonio contracto
contra publica honestatis iustitiam , & n.2.

C A P. Referente. X.

M Atrimonium contractum contra publicæ hone-
statis iustitiam , non tenet , & filii ex eo nati il-
legitimi sunt , & ab hereditate parentum excludendi.
Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar.
Ioan. Andr. Host. But. Anch. Panorm. Præpos. Alex.
de Neno , Canis. Cujac. Vitu. in ration. lib.4. iuris Pontif.
pag. 102. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 593. re-
missione Casal. in annos . & Ximen. in concord. p. 1. &
referuntur ab Anton. Augst. collect. 3. Decret. lib. 4. tit. 11.
cap. 1.

Hanc eandem conclus. ex hoc text. desumunt Nau.
in manu. c.22. a. n.57. Couar. de spons. p. 2. c.6. §. 2. à princ.
Henriq. in senten. lib. 12. c. 16. §. 2. Sanch. de Marim.
lib.7. disp. 68. Gutier. eod. tract. c. 103. Bonac. eod. tract.
9. 3. punct. 11. à princ.

S V M M A R I V M.

- 2 Matrimonium se fuit in facie Ecclesiæ celebratum ;
non sufficit probare illius impedimentum ad pro-
bandam problem illegitimam .
2 Contendens alicuius parentes Matrimonium contra-
here non tenuisse , debet probare Matrimonium
illud non potuisse , eiisque parentes illud contra-
xisse mala fide .
3 Intellectus diuinatorius reiiciendus est.

C A P. Peruenit. XI.

M Atrimonium quando fuit legitimè celebratum
ad docendum problem esse illegitiman , non suf-
ficit probare impedimentum Matrimonij , præserit
quia quandiu vixerint quicquid simili permanerunt si-
ne reclamatione. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc.
Collect. Zabar. Ioan. Andr. Host. But. Anch. Panorm.
Præpos. Alex. de Neno , Canis. Cujac. Vitu. in ration.
lib.4. iuris Pontif. pag. 102. Alagona in compend. iuris
Canon. pag. 593. remissione Casal. in annos . & Ximen. in
concord. p. 1. & 2. referuntur ab Ant. Augst. collect. 2. Decret.
lib.4. tit. 11. c.2.

Notatur ad hoc , quod filius natus ex parentibus ,
qui in facie Ecclesiæ Matrimonium contraxerunt ,
postea verò declaratur Matrimonium fuisse nullum ,
cùm tamen ignoraret an bona , vel mala fide parentes
contraxerint Matrimonium , est reputandus legitimus ,
& habilis ad recipiendos Ordines , & ad officia Ec-
clesiastica , & sacra mentia , vt per Sōar. tom. 5. de censur.
disp. 1. & c. 4. n. 1. Sanctarel. var. resol. q. 10. n. 6.

Matrimonium fuisse illegitimum celebratum , &c.]
Notatur ad hoc , quod contendens alicuius parentes
Matrimonium contrahere non potuisse , debet dicere ,
& probare Matrimonium illud non tenuisse , atque
eius parentes illud contraxisse mala fide , ita Couar. de
spons. p. 2. c. 8. §. 2. M. 1. in fine .

In gloss. Si est ita , unica ibi , sed hoc est diuinare .
Notatur ad hoc , quod intellectus diuinatorius est rei-
ciendus , vt per D. Barbol. in rubr. ff. solut. Marim.
p. 1. num. 12.

S V M M A R I V M.

S V M M A R I V M .

1. Testium dicto statut. qui probant aliquam legitimam; licet fama vicinia, & tractatus parentum habeat contrarium.
2. Sententia que nititur duabus causis, quarum una vera est, & altera falsa, tener.

C A P . Per tuas. XII.

1. Estes quando probant illam, quam vicinia parabat concubinam, fuisse desponsatam de praesenti, filius habebitur legitimus. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. And. Hoft. Burr. Anch. Panorm. Praepos. Alex. de Neuo. Canis. Cujac. Viu. in varior. lib. 4. iuris Pontif. pag. 103. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 595. remissione Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. Aug. collect. 3. Decret. lib. 4. tit. 12 c. 1.
2. Non tamen Decretrali, &c.] Notatue ad hoc, quod sententia, qua nititur duabus causis, quarum una vera est, & altera falsa, valet, & tener, ut per Sylvan. conf. 2. n. 75. Gail. lib. obseruat. 6. art. 9. Hippol. sing. 617. & conf. 113. n. 12. Tiraq. in tract. cessante causa, limit. 22. n. 6. 13. & 20. Vant. de null. tit. ex defectu confessus, n. 123.

S V M M A R I V M .

1. Papa in terris Ecclesia potest liberè illegitimos legitimare, in terris vero alienis, minimè, nisi ex causa malum ardui, vel nisi in spiritualibus, & tunc indirecè, & per quandam consequentiam intelligitur legitimare etiam quod temporalia.
2. Archiepiscopus pro laico procuratoris officium apud Rom. Pontificem suscipere potest.
3. Papa non solum ad spiritualia, sed etiam ad actus seculares laicos potest legitimare in terris Imperij.
4. Papa, qui potest tollere impedimentum à iure positivo procedens, potest etiam illo sublato dispensare in illius radice.
5. Papa censetur in radice dispensare quando ipse declarat legitimos filios natos ante dispensationem, & postea nascituros.
6. Dispensatio in radice Matrimonij est tanta potentia ut non solum viventibus contrahendis, sed etiam post corum mortem operetur ad filiorum legitimacionem in praeciducione terrarum.
7. Dispensatio in radice Matrimonij comprehendit tantum problem suscepit in figura Matrimonij, non autem naturam, & conceptum.
8. Legitimandi potestas inter ea, que Principi reservamus, numeranda est.
9. Legitimaciones in Regno Portugallie prout, & alibi non sunt vere legitimaciones, sed potius dispensationes.
10. Legitimus à Principe non potest obtainere terras, que non sunt subdite Principi legitimanti.
11. Causa requiritur in Principe legitimante.
12. Argumentum à maiori ad minus validum est.
13. Argumentum de maiori ad minus non valet in materia dispensationis, quod declara ut ibi.
14. Episcopalis dignitas eximii filium à patria potestate.
15. Electio sola in Episcopum satis est ut quis patriam potestate egrediatur.
16. Religionis profissio à filio facta cum liberat à patria potestate.
17. Sernus liber fit, quando ad Ordines promovetur scienter per Episcopum absente, & ignorante domino.
18. Legitimus ut quispiam sit pro parte, & pro parte illegitimus moris rito sit.
19. Dispensatus ad unum, dispensatus quoque videtur ad consequitur.
20. Constantinus Imperator in pluribus terris, & provinciis omnem temporalem potestatem, dominium, & uniuersa Imperij iura in Ecclesiam translati.
21. Matrimonium proper adulterium coniugii pacis dissoluti quod thorum, & murum cohabitationem, non tamen quod vinculum.
22. Francia Rex Imperatori non subest.
23. Portugallie regnus est exemptum à Romano Imperio.
24. Hispania Reges non substant Imperatori, neque sibi regorem recognoscunt in temporalibus.
25. Aragonie Rex non recognoscit superiorem.
26. Anglia Rex Romani Imperij iurisdictione est liber.
27. Venerorum serenissima Resp. ab imperio excepta.
28. Mediolanum Dux habet iura regalia, & statua, & omnia potestis in suo statu, qua potest Imperio.
29. Regna Neapolis, Sicilia, Sardinia, Polone, & Veneraria Imperatori subiecta non sunt.
30. Sabaudia Dux serenissimus in suo ducatu Imperij, omnimoda potestatis ius habet.
31. Flandria Comes, Archidux Austriae, & dux Primitus in Germania superiore non recognoscunt.
32. Delphini habet iura Principis supremi.
33. Ferraria Dux non recognoscit superiorem.
34. Monitis Ferrati Dux habet iura Imperij.
35. Duces, Marchiones, Comites perpetuo insipiunt, sentent Imperatores in suo Ducatu, Marchionatu, ac Comitatu.
36. Princeps supremus an possit filios proprios legitimare, ostenditur.
37. Papa in terris Regum directe non habet iurisdictionem quod temporalia.
38. Causa dubia difficile, & ambigua ad indicium Sedis Apostol. cui Roman. Pontifex praefit, deferenda sunt.
39. Apostol. Sedes, & universalis Ecclesia primaria. Divina est in Roman. Ecclesia.
40. Apostol. Sedes an possit auctoritate Pontificis sua transferri, ostenditur.
41. Petrum Rome fuisse contra hereticos qui defenduntur.
42. Apparitus Christi facta Petro interrogans, Domine quod vadis, verissima.
43. Cardinalium dignitas tempore Innocentij I. cognita non erat.
44. Cardinalis post tempora Innocentij IV. seu Benedictij VII. gerere cuperunt officium, quod ante cerebant Episcopi in summi Pontificis consilio.
45. Papa potest sine Cardinalibus omnia expedire etiam ardua, ex cunctitate tamen in arduis debet communicare cum Cardinalibus.
46. Cardinals sunt instituti de iure diuino.
47. Cardinalium origo, potestas & hodierna excellencia inter omnes Ecclesia Prelatos, que sit, remissum.
48. Excommunicatio equiparatur morti.
49. Papa an possit mortis panem corporalem infusum remissum.
50. Presbyterorum filii ordinari non possunt.
51. Alimenta filii spiris de aquitate Canonica oblique seruanda debentur.
52. Naturalis filius propriè, & strictè dicitur, qui ex concubina natus est in schemate exorsu.
53. Adulterini dicuntur filii Presbyterorum.

Cap.

CAP. Per venerabilem. VIII.

Sedes Apost. potest illegitimos totius Orbis legitimare ad actus spirituales, ut ad Episcopatum, nec non illegitimos terrarum Ecclesiae etiam ad actus seculares, & putatur probable illegitimos totius Orbis esse legitimatos ad actus seculares, maximè si in terris non cognoscant superiorē, qui possit legitimare præter Papam, vel saltem eum in spiritualibus dispensat, con sequenter intelliguntur dispensationes esse in temporalibus, sicut quando creat quem Episcopum, eximunt eum à patria potestate, & Episcopum scienter ordinans seruum, ordinatus est liber, licet ordinans teneatur satisfacere domino. Item Papa non solum in sua ditione, sed etiam in aliis Regionibus, certis causis inspectis, exercet causaliter temporalem iurisdictionem, non tamen vult praediudicare alieno iuri sed quia in dubiis recursum est ad Sacerdotem, Deuteron. 17. cuius loens est Sedes Apostolica Roma ad quam reuocatur Petrus à Christo dum interrogatus; Domine quo vadis respondit, Romanam iterum crucifigis, & D. ad Corinth. 6. Nesciis quoniam Angelos indicabimus, quanto magis secularia. Et sic qui non obedit, est excommunicandus. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zab. Iwan. Andr. Host. Rutt. Anch. Panorm. Præf. Alex. de Nevo, Canis. Cujac. Viulan. in ration. lib. 4. iuris Pontificis, pag. 104. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 595. remissione Calaf. in amor. & Xivien. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. Angult. collect. 3. Decret. lib. 4. tit. 12. c. 2.

2 Arelaten. Archiepiscopum. Ergo Archiepiscopus pro laico procuratoris officium apud Romanum Pont. inscipere potest, contra reg. text. in c. 2. ne Clerici vel Monachi, sed multi intelligent ea ratione procedere, quia prohibito illa solum obtinet locum in procuratore generali, qui huiusmodi officium frequenter exercet, non ita si vnum suscipiat, vel semel hoc faciat, per ea que diximus ad c. 1. de postul. num. 8. vbi multos citamus DD. vel potest dici Episcopos, Sacerdotes & à fortiori alios inferiores Clericos non prohiberi officium procuratoris etiam pro laicis in Romana Curia suscipere, quod alij ampliant ad quamcumque curiam Ecclesiasticam, etiam in partibus, vt tenent citati per me in d.c.i.num.vii.

3 Quod antem super hoc, &c.] Ex his verbis & aliis, qua sequuntur, probari videtur conclusio illa in qua præcipue huius text. veritur difficultas, quod scilicet Summus Pontifex non solum ad spiritualia, sed etiam ad actus seculares laicos potest legitimate in terris Imperij, quod etiam deducitur ex vers. præterea, & versationibus, ex quibus plene hanc conclusionem affirmativam firmant hic Host. & Goffred. de Trano in summa huius tit. Rot. decis. 200. alias 1. in suis sub hoc tit. & securi tradit Anafal. Germon. in paratela ad hoc tit. & in effectu post longas distinctiones ambages sequitur Præpol. an. 71. & vltro huius text. anterioritatem pluribus rationibus confirmat quidquid in contrario sit, communis DD. resolutione, de quibus Sanch. lib. 8. de Marim. diff. 7. à princ. Basil. Pont. etiam de Marim. lib. 11. c. 5. s. 1. à n. 1. Franc. Ferrat. ad confit. de los impubres, gloss. 6. n. 10. 3. & seqq. Mich. Gom. de Arellan. in tract. deviation. iur. & iur. Imper. lib. 4. c. 5. n. 6. 3. Faiard. in tract. de legitim. per subsequens Marim. membr. 2. n. 8. cum seqq. & alij quos reprobat Rota Rom. decis. 291. num. 1. apud Farin. p. 2. recent.

4 Vnde Summus Pontifex, qui potest tollere impedimentum à iure positivo procedens, potest etiam il-

lo sublatu dispensare in radice illius, & relinquere Matrimonium in terminis priorum consensuum, & sic verum, & validum, prout ex tunc, ac si dispensatio illud præcessisset, vt censuit Rota in una Hispanen. legitimatis 11. Maij 1615. coram Patriarcha Manzano, qui est decis. 687. n. 8. apud Farin. p. 2. recent. & ita absque dubio posse Summum Pontificem laicos etiam in terris Imperij ad temporalia legitimare in radice Matrimonij profiteretur hic Abb. m. 1. Zabar. q. 9. & Prepol. n. 74. Couar. de Pons. p. 2. c. 8. s. 3. n. 12. Molin. de primog. lib. 3. n. 2. n. 12. Peregr. de fideicom. art. 2. 4. n. 77. & seqq. Cald. Pereira de nominat. empbyr. q. 21. n. 51. Henr. in summa lib. 11. c. 20. s. 2. Sart. de cens. lib. 6. c. 11. n. 6. Carpan. ad stat. Mediolan. p. 1. c. 456. tit. de legitim. num. 126. Lancel. Gall. conf. 12. 2. per rot. Gutier. de Marim. c. 74. n. 3. Laderch. conf. 24. Intrigl. decis. 35. n. 52. Thesaur. decis. 34. & 196. Calisti. de lege Regia, § 29. n. 1. o. lit. B. nonissime me citato in hoc loco, Mat. Cutel. de donat. inter patrem & fil. tract. prima discurs. 2. p. 6. n. 16. & plene relati à Sanch. d. lib. 3. diff. 7. n. 4.

Ratio est, quia cum impedimenta Matrimonii dirimenti à solo iure, seu lege Canonicae proueniunt, & Pontifex radix sit, & origo legis Canonicae, quæ consanguinitate intra certos gradus designatos, in cap. non debet, de consang. & affin. contrahere prohibetur & ab eo tanquam à vno fonte, seu legi animata autoritas super istis proueniat, c. 1. de constitut. cap. 1. Romanorum 19. diff. cap. sp. sunt o. q. . & ibi gloss. nulli dubium esse potest quin impedimentis per eum sublatis rem ad terminos iuris naturæ primarios reducere possit. Vnde sic ut Pontifex dispensans; seu declarans in radice filios legitimos denno tales non faciat, quin solam relationem habitus naturalis; ut a Bald. in l. encyclop. num. 2. ff. de adopt. removat. Detergit ergo filios iure naturæ legitimos; vt ait idem Bald. in l. manuistiones, num. 8. ff. de iusit. & iure. Ex quo supervenit (vt ait idem Bald. in cap. 1. §. 1. n. 1. p. 1. de prob. feudi alien. per Federic. n. 8.) nona virtus in praecincti materia, & potentia materie ei intingitur, & ab illa denominatur. Et venit quippe isto in causa idem ipsum quod in expulsione nubium, quæ non facit serenum, sed retentus, & in excusione spicarum, quæ non facit frumentum, sed illud demontrat, ut argum. Ladeo. ff. de acquir. rerum domin. notat Batt. in d. l. manuistiones, num. 2. Vnde errant valde, qui putant exemplum postliminijs, aut legis Corneliae, de quo in l. retro. ff. de capte. & postlim. reuers. & in l. lege Corneliae, ff. de restam in dispensatione in radice fictio non ciuilium retroactionis interuenient. Lex namque in his, que fibi subsonit, verè quidem disponit, ut egregie docuit Batt. in l. si maritus, & legis Iulia, n. 1. ff. ad legem ful. de adult. & latu in l. si is qui pro eo protore, num. 29. ff. de usucap. & prosequitur latissime lat. ibid. num. 11. vbi dicit pulchram & vitalem esse doctrinam Barthol. Crot. qui illam ipsam ait notandum & menti tendendum ibi n. 91. Anton. de Butr. conf. 20. num. 1. optimo Tiraq. de iure consit. p. 3. limit. 1. bie. num. 4. lat. Peregr. conf. 7. ex n. 26. vol. 2. Castill. quotid. tom. 5. c. 1. c. 5. n. 28. Ergo ex predictis omnibus clare consequimur dispensationis in radice proprium & postlimium effectum consistere in legitimacione prolis ex tunc, hoc est, à conceptionis initio, idque verè, non fictè, quia destructo ex tunc per dispensationem in radice consanguinitatis ex iure Canonico prouenientis impedimento, potest Pontifex Matrimonium à principio concubitus effectu maritali patrati validum declarare, & con sequenter prole legitimam quod omnes iuris effectus; & in unitate so mundo, ut expresse tenent citati supra, qui-

bis addendi sunt Nicol. Garc. de benef. p. 7. c. 2. n. 4. Castil. d. c. 10. s. num. 21. August. Bero. conf. 23. num. 13. vol. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. & 9. n. 57. Seraph. decif. 11. 21. num. 1. & 5. Alex. Trentacing. var. resol. lib. 1. tit. de legitimat. resol. 4. m. 1. 5. Ioseph. Sess. decif. 23. ex num. 55. Marta de success. legal. p. 1. 9. 18. art. 1. Beltramin. ad Ludou. decif. 19. num. 4. Basili. Pont. de Matrim. lib. 1. c. 5. s. 1. num. 8. & 9. Quicquid dicant Ant. de Butrin. praesenti. num. 10. quem sequuntur Molina. Theologus. Cervantes addit. ad Natur. citati à Sanch. d. disp. 8. num. 3. in fin. Soar. de censur. torn. 5. disp. 50. Sess. 5. n. 9. Hurtado de Matrim. disp. 26. diffic. 1. num. 5. Franc. Ferret. de impub. sub rubro de subdit. gloss. 6. ex n. 109. ad 135. minus bene existimantes Papam dispensando in radice nullum possit tertio praedictum inferre in terris Imperij. Ex quibus autem verbis censetur Romanum Pontificem dispensare in radice in Matrimonio inter consanguineos nulliter contracto. ostendit Sanch. d. disp. 3. a. num. 14. & n. 22. Sed melius Rota d. decif. 687. num. 13. p. 2. recent. dicit à Papa dispensatum censiari in radice quando ipse declarat legitimatos filios natos ante dispensationem, & postea nascitos.

6 Que dispensatio in radice est tanta potenzia, ut non solum viuentibus contrahendis, sed etiam post eorum mortem operetur ad filiorum legitimacionem in praedictum tertij, alias vocari ad successionem, quia haec legitimatio fundatum non habet in consensu, quem parentes mortui iam praestare non possunt, sed potius in Matrimonio, quod nulliter contraxerunt, renocando impedimentum à principio, ac si non existeret tempore illius: cui rei nihil obstat quod vterque, vel alter ex parentibus mortuus sit, si quod dem hoc non inducit defectum potestatis in Pontifici, e ad reuocandum impedimentum sue legis Canonice, & effectus ab ea productus, ut probant in propriis terminis DD. per me citati ad cap. tanta, propter finem vers. filius incestuosis, supr. n. 58. hoc tit. Seraph. decif. 11. 21. num. 2. Put. decif. 483. num. 2. lib. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. & 9. num. 57. Castill. d. 10. s. num. 26. Beltramin. ad Gregor. decif. 19. num. 5. & comp. probat Rota d. decif. 687. num. 13. vbi id procedere aferit vbi dispensatio per parentes in vita petita fuerit: eadem Rota decif. 174. post lib. 2. consil. Farin. tenuit dispensationem irradice Matrimonij comprehendere tantum problem suscepit in figura Matrimonij, non autem natum & conceptum ante Matrimonium, idem iterum censuit in una Leodian. canonicius 23. Februario 1601. coram illustrissimo Ludouilio, pontifici S. D. Gregorio X V. & est opinio Ioan. Andri. presenti. num. 30. Anton. de Butr. col. 6. vers. videamus, num. 10. ad fin. Card. Zabar. col. 2. num. 9. q. 1. Abb. sub num. 2. & 22. Card. Alex. num. 61. 68. & 74. Petr. Anch. conf. 429. num. 4. & 5. & in cap. unio. num. 5. de sponsal. in 6. Peregr. conf. 1. a. num. 6. lib. 3. & de fideicommiss. art. 24. num. 36. & 76. Cels. can. 31. num. 8. Anton. Gabr. tom. 3. commun. lib. 6. tit. de legit. concil. 3. num. 1. & 2. Garc. d. p. 7. c. 2. num. 42. Sess. tom. 3. decif. 231. num. 54. & aliorum, quos refer & sequitur Sanch. d. disp. 7. num. 4. & 7. Sed altera sententia, quae admodum probabilis est, defendit effectum matricalem sufficientem esse ad dispensandum in radice, etiam si Matrimonium in figura, seu de facto inter coniuges non praecesserit, cum consensus ad Matrimonium necessarius hoc in casu subsit, & solummodo necessarius in terminis iuris naturalis reputatur, ita Castill. in d. c. 10. s. 28. Basili. Pont. d. lib. 1. c. 5. §. 1. num. 12. & alij per eos citati; & si haec opinio magis placuerit, necessarium non erit de affectu maritali plene Summo iustifici constare, sed potius du-

bis & presumptus sufficiens erit ad dispensandum in radice, ut per Sess. decif. 23. 1. n. 22. Cacheran. Pedem. decif. 154. n. 4. qui ex muptis postea subsequitis plen. reprehenditur, ut expresse firmas Abb. in cap. tamq. n. 1. & 7. Suprà hoc tit. Alciat. lib. 1. de verbor. sign. n. 12. vers. quod si per subsequens, Menoch. conf. 23. ex n. 11. & conf. 227. a. n. 12. Cetera que in hac materia occurtere possunt, vide in tratt. de offic. & part. Episcopi, p. 1. tit. 2. c. 2. num. 101. cum multis seqq. vbi plura circa intellectum huius text. plene Sancte. var. quaq. 43.

Illud tamen aduertendum duxi in materia dispensationum legitimam potestatem inter ea, que Principi referuntur, anumeranda esse, ut dicit Callan. consuetud. Burgundie, rubr. 8. §. 3. num. 40. pag. 29. Menoch. conf. 170. Malcard. de probat. concil. 24. num. 2. Surd. conf. 1. 2. 1. Cald. Pereira quaq. forens. conf. 4. num. 33. Azor. infit. moral. p. 2. lib. 2. c. 1. 4. 9. 5. & iam hodie, propterea in nostro Lusitania Regno legitimations non sunt verba legitimations, sed potius dispensationes, de quo vide Menoch. conf. 181. num. 17. & conf. 306. num. 24. cum seq. & conf. 390. num. 53. Flores ad Gen. decif. 1. Joan. Garc. de nobilit. gloss. 1. n. 77. Stephan. Graian. difcept. forens. c. 1. 8. num. 41. cum seqq. & ex nostris Lusitanis Cald. Pereira in l. si curatus, verbo sine curatore, n. 51. vers. adiutorio tanen, & n. 11. & de nominat. emphyt. q. 21. num. 6. 4. & in responso Sébastiano Limpo, n. 46. & 47. & quaq. forens. lib. 1. q. 28. num. 23. Valaf. consult. 163. n. 7. & de pat. c. 1. 2. num. 42. Cabed. p. 2. decif. 69. num. 1. vbi n. 10. resolut quod legitimatus à Principe non poterit obtinere terras, que non sunt subdicta Principi legitimanti.

Diversis causis inspectis.] Ergo in Principe legitimante requiritur causa, de quo vide Dec. in cap. aff. Clerici, s. de adulterio, n. 10. vers. sed adiutorio tanen, & de iude. Menoch. conf. 19. n. 3. & 20. & conf. 2. num. 19. & 21. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 17. a. n. 13.

Quod in maiori conceditur, &c.] Vulgariter allegatur ad hoc, quod validum est argumentum de maiori ad minus, de quo Enerard. loco 66. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 9. & 2. num. 24. Sanch. d. lib. 3. disp. 1. n. 4. 1. Card. Tuich. tom. 1. lit. A. concil. 50. Thom. de Thomasi. in floribus legum reg. 1. 3. & ali plures citati in libello de princ. corrinque iuris, lit. A. num. 18. Sed ibi binum facit, qua text. in presenti, huiusmodi arg. de maiori ad minus validum pronuntia in materia dispensationis, in qua illud non procedere refutavit Molina de primog. lib. 2. c. 4. num. 48. & 49. Couar. d. c. 8. §. 8. num. 11. Menoch. conf. 72. num. 11. Guiter. canon. lib. 2. c. 1. 5. num. 124. & 126. Brunot. à sole in locis communibus, lit. D. verbo dispensationes sunt edisse. Molin. de iust. tract. 2. tom. 3. p. 19. 1. 2. 3. Sanch. d. disp. 1. n. 31. Vnde quidam distinguunt inter dispensationes odiosas, & favorabiles, ut in his posterioribus procedat regula huius text. qui de legitimacione agit; quam inquit ea ratione favorabiles, qui per eam fit ingrediens ad ius naturale, secundum quod omnes homines legitimati nascantur, audi. quidam modis naturales effic. sui, §. illud: at vero in prioribus, scilicet odiosis procedat communis sententia negativa. Alij vero distinguunt inter legitimacionem, quam fatentur odiosam, & restrainingam, hec dispensationem, & inter potestatis legitimandi, seu dispensandi, de qua intelligunt text. in presenti, quam inquit esse favorabilem, & extendendam, Couar. d. §. 8. num. 6. vers. 8. & num. 11. Fr. Emman. in summ. tom. 1. c. 16. num. 2. Perez 1. 6. gloss. pag. 697. vers. hinc est, tit. 12. lib. 3. Ordin. Menoch. conf. 18. n. 16. Guiter.

Qui Filii sint legitimi , Tit. XVII. 589

Gutier.d.c.15.n.125.Henriq.in summ.lib.7.c.3. in fine, Molin.d.tract.1.disput.173.versic.observandum, Sayr.de censur.lib.6.c.11.n.8. & alij, de quibus Sanch.d.lib.8. disf.2.m.1. Sed his, & aliis reiectis intellectibus facili, & verior sensus est argumentum hoc de spirituilibus ad temporalia, & ita de maiori ad minus non esse Pontificis, sed partis parentis ad temporalia legitimatum.

¹⁴ Eximunt à patria potestate.] Notatur ad hoc, quod per Episcopalem dignitatem filius familiæ eximitur à patria potestate, confonat. Auth. sed Episcopalis dignitas, C. de Episc. & Cler. Bernard. Diaz reg.235. Alphon. collect.446. Gregor.l.14.gloss. fin. tit. 18.p.4. Ioan. Garc. reg.198. Vin. rom. 2. commun. opin. lib.8. tit. 29. n.4. pag. 403. Pinel. in l.1.p.1.n.42. C. de bonis mater. Matieni. l.9.gloss.3.n.3.tit. 11.lib.5. noua recop. Vald. ad Xuar.ad 19.sit. de los pietos, §. considera ultra, pag.62. Cott. in memorab. verbo Episcopalis dignitas, & verbo Sacerdotium. pag.742. Surd. de alim. tit. 9. q. 20.n.34. Menoch. remed. 15. recuper. n.32. Marta de iurisdict. p.4. consu. 27. n.4. Illustris. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ac e. si seruus scientie, n.9. & 10. disf. 53. vbi intelligit quod ad iuriis effectus, qui Episcopo sunt nociui, non verò quod eos, qui illi sunt viiles. Molin. de iuris. tract. 2. 15. disf. 229. vers. sextus, n.8. vbi etiam resoluti fatis esse foliam electionem in Episcopum, vt quis patriam protestantem egreditur, esto nondum Episcopatum admisit.

¹⁶ Religionis professio à filio facta enim liberat à patria potestate, vt per Vnu d.n.4.vers. & hoc idem, Cald. Pereira in l.1 curatorem, verbo sine curatore, n.24. & 25. & verbo laesis, n.143. Nauar. commento §. de regul. n.47. Surd. de alim. tit. 8. primil. 98.n.6. Fr. Emman. quest. regul. tom.2.9.77. art.6. Valalac. conf.1.08.n.3. & 2.3. D. Roder. à Cunha vbi supr. n.12.

¹⁷ Scienter seruum alterius, &c.] Notatur ad hoc, quod seruu liber sit quando ad Ordines promouetur scienter per Episcopum absente, & ignorantie domino, tenetur tamen Episcopus illius estimationem in duplum recompensare, per text. in cap. si seruus absente, § 4. disf. resolutu materialm late prosequentur. Trot. de vero, & perfecio Clerico, lib. 2.c.4. Maiol. de irregul. lib.1. cap.35. Vgol. eod. tract. c. 57. Henriq. in summ. lib. 14.c.8.num.7. Aull. de censur. p.3. disf. 2. dub. vlt. Nauar. in man. cap. 27. n.204. plures per Cened. ad Decret. collect. 61. Bellert. disf. 2. clerical. p.1. tit. de disciplina clericali, §. 14. n.2. Bernard. in pract. cap. 19. num. 3. in nouiss. edit. Illustris. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad dict. cap. si seruus.

¹⁸ Videretur siquidem monstruosum, &c.] Notatur ad hoc, quod monstro simile est quod quispiam sit legitimus pro parte, & pro parte illegitimus, confonat. cap. extenore, suprà hoc tit. vbi gloss. verbo ambo parentes, & facit reg. cap. 3. sup de clandestina desponsat. Tiraq. in l.1 si vnguan. verbo donatione largitus, n.284. Garc. de nobilit. 19. gloss. 21. a. n.78. Dispensatus enim ad vnum, dispensatus quoque videtur ad omnia consequi, gloss. verbo solemnibus, in cap. si quis in clero & quaest. 1. gloss. verbo plures, in c. quia in tantum de prebendis, quas receptas testantur Felin. in cap. postulasti, num. 10. de scriptis, Gom. in cap. vlt. num. 3. de indic. in 6. multi, de quibus Sayr. de censur. lib. 7.c.14. n.21. Sanch. d.lib.8. disf. 1. num. 19.

²⁰ In patrimonio D. Petri, &c.] Quod scilicet habuit Apostolica Sedes in persona Sylvestri Pontificis ex donatione Constantini Imperatoris, qui in pluribus terris, & provinciis omnem tempora potestatem, dominium, & vincleras Imperij iura in Ecclesiam Romanam transtulit, de qua in c. Constantinus 96. disf. latus, & approbat Pontifex in c. fundamenta, vers. ne au-

tem, de elect. lib. 6. & in Clem. 1. de iure iur. facit text. in

cap. ego Ludovicus 6.3. disf. quorum argumento verani eihi hanc de Constantini donatione historiam Doctores communiter profitentur dictis locis, & Turrecer. de potestate Ecclesiæ, lib. 2. c.42. Castald. de Imperat. 9.51. Pelag. de planctu Ecclesiæ, lib. 1.c.43. & lib. 2.c.29. Con. lib. 4. variar. c. 16.n.8. vers. secundo loco, Alphonius de Mendoza. in quolib. q.4. scholast. §.4. vers. 5. Card. Baron. tom. 4. annualium Ecclesiæ anno Christi 324. Constantini 19. Molin. de iuris disput. 25. plures refert Cenall. communium contra commun. q.345. alios citat Cened. ad Decretal. collect. 1. o.9. n.4. quibus adde Francisc. Ioannet in lib. Roman. Pontificum, c. 33. pag. 41. & alios citatos per me de officio, & potestate Episcopi, part. 1. art. 2. cap. 2.

Non tamen ipsius violatio coniug. &c.] Aperte probat text. Catholicam veritatem & pius facris Canonibus definitum ab hereticis nostris tempestatis male vexata, quod scilicet propter adulterium coniugis potest dissolvi Matrimonium quoad thorum & mutuam cohabitationem, non tamen quoad vinculum, nec innocens potest vincente adultera aliud inire Matrimonium, ita etiam de Fide definitum est per Concil. Trid. sess. 24. Canon. 7. multiplice ratione, & diuinarum literarum, & sanctiorumque Patrum traditione confirmans contraria latè satisfacit Bellarm. in suis controver. tom. 2. de Maritim. lib. 1.c.15. cum seqq. Conar. de bonaf. p. 2.c.7. §.6.n.13. Gutier. canon. lib. 1.c.25. & n.4. Henric. in summ. lib. 31.c.2.m.3. iuncto commento lit. R. D. Barbol. in rub. ff. soluto maritim. p. 2. n.15. Sanch. de Maritim. lib. 10. disf. 1. n.2. Rebell. in oblig. iuris. p. 2.lib. 2. q. 9. 15. sect. 2.

Cun Rex superiore in temporalibus, &c.] Notatur ad hoc, quod Rex Francia Imperatori non est subiectus, prout latè defendunt Igneus per integrum tract. An Rex Francia recognoscit superiorem, Mant. dialog. 49. Carol. de Grall. de regibus Francia, lib. 1. tit. 6. Calfan. in catalogo gloria mundi, p. 5. confid. 28. Petr. Greg. symag. iur. lib. 47. cap. 14.n. 15. Cosm. in pragm. in proem. pag. 1. verbo Dei, Scac. d. loco.

Portugallia Regnum quod sit exemptum à Romano Imperio, assertur Ferter. de iusto & iniusto bello, n.24. Nauar. in c. nouis, notab. 3. n.16.5. de iudic. Parlad. lib. 2. rerum quotid. c. 21. n.3. Cenall. communium contra communes, tom. 4. q.897. n.391. Soar. de regibus, lib. 1. cap. 8. n.3. in fin. Cabed. p.1. Lusitanie decisi. 211. sub num. 3. & p. 2. decisi. 7.n.4. Garc. de nobilit. gloss. 21. num. 45. Cald. Pereira de empt. c. 1.n.5. Mart. de iurisdict. part. 1. c. 21. num. 13.

Hispàniam Reges quod non subsint Imperatori, nec recognoscant in temporalibus superiorem, tenent gloss. in cap. Hadrianus, disf. 6.3. & in c. necessitate, de donat. inter virum, Conar. in reg. peccatum, p. 2. §.9.n.9. Nauar. d. cap. nouis, notab. 3. n.16.1. Olan. in prefat. aninom. num. 2. & 12. Renat. Chopin. de dom. Francie, lib. 2. tit. 1.n.13. Gregor. l.17. verbo en las cofas, tit. 23. part. 3. Burgos de Pace in proemio legum Tauri à n.34. & n.144. Perez in proemio Ordin. q.1. pag. 6. Auend. de exequendis mand. p. 1. c. 1. n. 7. Francisc. Nunez de Valazco en los dialogos de contencion de la milicia y ciecia dialogo 1. fol. 28. & 29. Scac. de appellat. q. 16. limit. 5. num. 4. Azeved. l.1. n.5. tit. 17. lib. 9. & l.3. n.4. tit. 5. lib. 3. noua recop. Parlad. d.c. 21. n. 3. Mench. contro. illustr. in proem. Modern. de iurisdict. p. 1. c. 26. n.70. Cenall. d. q.897. n.390. & seq. Cabed. part. 2. Lusitanie decisi. 8. num. 3. Petr. Marizius in suis dialogis varia historia dialog. 2. cap. 6. Soar. d.c. 8. n.3. plen. Valdes. de Regum Hispàniae dignitate cap. 18. per torum, plures citat Cened. ad Decret. collect. 64. num. 4. Azor. iuris. moral. p. 2. lib. 1. cap. 5. quaest. 4. vers. Regem.

D D d Arago

590 Collectanea Doct. in lib. IV. Decretal.

- 25 Aragonum Rex non recognoscit superiorem, Sesse decisi. 18.7.m.106.
- 26 Angliae Rex Romani Imperij iurisdictione est liber, sive iure belli, sive alio iure, quod per e. consam, quas il. 2. supr. hoc tii. tenent Lata in l. si quis à liberis, in primum. 6.7. Azor. d. q. 4. vers. Regem Anglia, Mart. de suris. p. 1.6.2.1.m.13.
- 27 Venetorum Sereniss. Respubl. ab Imperio exempta, tam de facto, quia Imperatorem in dominum non recognoscit, quam de iure, vel quia alma Venetiarum ciuitas in insula maris fundata est, atque ideo veluti altera Roma libera est, vel quia primitum libertatis ab Imperatore haberent, Peregr. de iure fisc. lib. 1. tit. de his, qui iura fiscalia habent, n.6. Menoch. conf. 2. n.6.3. Matt. d. p. 1.6.3. à n. - Anton. Oliban. in comm. ad iur. alium namque de iure fisc., c. 3. n.79. vbi idem de ciuitate Genuensium, de qua etiam Menoch. d. conf. 2. à n.48. Matt. d. p. 2.6.3. à n.8.5.
- 28 Mediolani Dux habet iura Regalia, & fiscalia, & omnia potest in suo statu, quae potest Imperator in toto Imperio, & gaudet prioritate, l. bene à Zenone, C. de quadrienni. præscript. vt per Muscul. tom. 1. commun. opinion. lib. 1. tit. 1.7. n.25. pag. 216. Viuan. lib. 3. tit. 11. n.7. pag. 393. vers. Mediolanum, Malcard. de probat. concl. 139. n.11. Menoch. conf. 307. n.1. Anton. Oliban. d. c. 3. n.79. Curt. iun. conf. 1. n.29. & conf. 6.1. n.10. & conf. 100. n.3. Roland. conf. 88. m.27. vol. 1. Ozafc. conf. 9. n.3. Dec. conf. 41. num. 1. & 2. vol. 2. Bec. conf. 56. n.6.1. vol. 1. Lader. conf. 7.1. num. 1. Surd. conf. 210. num. 22. Peregr. conf. 2. n.36. Et ideo à Senatu Mediolanensi non datu appellatio, Scaccia d. q. 16. limit. 4. num. 6. vers. 1. & limit. 1.
- 29 Neapolis, & Siciliæ, ac Sardinia Regna Imperatori subiecta non sunt, vt per Azor. d. quest. 4. vers. Regem Neapolis, cum seqq. vbi idem de regnis Poloniae & Virgariae. Et quod Siciliæ Rex nihil proflus habeat facere cum Imperio, Iacob. de Franchis in usibus fidei, lib. 1. de origine Baroniis, n.35. Petr. de Greg. de concess. fidei, p. 1.9.2. n.4. Peregr. conf. 4. n.6. vol. 1. Et de Rege Apulie Ioan. Anton. Bellon. conf. 5. n.13.
- 30 Sabaudia Dux Serenissimus in suo Ducatu Imperij, & omnimodo potestatis iura habet, vt per Caſtan. in catalogo gloria mundi, p. 2. confid. 58. Muscul. vbi proxime, Ozafc. Pedem. decif. 1.55. n.1. & conf. 9. num. 2. Sola in comment. ad antiqu. Decret. Sabaud. in proem. gloss. 1. n.17. Bec. d. conf. 56. n.6.1. vol. 1. Patil. conf. 2. n.39. vol. 1. Lader. conf. 7.1. n.1. Surd. conf. 210. n.22. Oder. inter conf. Morot. conf. 4. n.7. Menoch. conf. 1. n.1. 58. & conf. 2. n.10.3. cum seqq. & conf. 9.2. num. 32. & conf. 1.56. n.1. Ioan. Francile. Leon. in thesauro fori Eccles. p. 1. c. 20. n.29. & ab eo non potest appellari, Scac. d. q. 16. limit. 16.
- 31 Comes Flandrie, Archidux Austriae, & alij Potentatus in Germania superiorem non recognoscunt, vt per Anton. Oliban. d. c. 3. n.79.
- 32 Delphinum habet iura Principis supremi, vt per Malcard. de probat. concl. 1.39. n.11.
- 33 Ferraria Dux non recognoscit superiorem, vt per Ruin. conf. 2.1. col. 2. vol. 1. quem refert Malcard. d. concl. 139. n.10. Ioan. Anton. Bellon. conf. 5. n.13.
- 34 Montisferrati Dux Serenissimus habet iura Imperij, & in eo Ducatu potest ea, quae Imperator in toto Imperio, vt per Surd. decif. 1. n.1. Menoch. conf. 1. n.159. Dux Parma quoad iurisdictionem in subditos, & vassallos non recognoscit superiorem, sed habet supremam potestatem, exemplo aliorum Principum, qui vel ab Ecclesia, vel ab Imperatore fuerint investiti, Paris. conf. 2. n.18. & 19. vol. 1. Cæpol. conf. crimin. 17. n.45. Dec. conf. 19. n.20.5. vol. 3. Ioan. Anton. Bellon. conf. 5. n.12. Scac. conf. 8. n.2.
- Duces, Marchiones, & Comites ab Ecclesia, vel in suo Ducatu, Marchionatu, ac Comitatu, & omnis possunt in subditos suos, quae potest Imperator in toto Imperio, vt per Soar. in thesauro commun. verba Dux, n.376. Farin. conf. crimin. 9.4. num. 5. Bonacol. commun. num. 21. & conf. 11.5. num. 14. Peregr. conf. 2. num. 16. vol. 1. & generaliter de pluribus Italiae Principibus. Paris. conf. 1.7. num. 4. & conf. 25. n.5. & conf. 69. num. 5. vol. 1. Socin. iun. conf. 76. n.1. vol. 3. Decian. conf. 4. n.2. vol. 2. & conf. 5.6. num. 3. vol. 5. Natt. conf. 48.7. num. 9.8. conf. 6.61. n.18. Ozafc. d. conf. 9. n.2. Bee. d. conf. 1.6. n.1. vol. 1. Surd. conf. 39.0. num. 25. & conf. 4.19. n.16. Lader. d. conf. 7.1. n.1. & ideo ab eis ad Papam, vel Imperatorem appellari non potest. Cæpol. crimin. conf. 17. n.45. Nat. conf. 6.8. n.7. Dec. conf. 56. n.4. & 5. vol. 5. Peter. conf. 6.61. & lib. 1. n.2. num. 63. Ozafc. conf. 9. num. 41. & 43.
- Videretur aliquibus, &c.] Notatur ad hoc quod post test supremus Princeps ut talis, non ut pater, filius proprios legitimare, vt per Abb. hic n.13. Con. de fisc. fal. p. 2. c. 8.8.8.a. 10. Rojas. success. cap. 2.3. num. 8.1. Molina de iustit. tract. 2. disput. 17.3. ver. Princeps. Verum contrarium ex nostro text. obseruat gloss. hic videlicet Regi gratiam, considerans quod Pontifices soli continent opinionem quorundam, quorum sententiam non approbat, & sequitur Cabed, p.2. acc. Laſtaria. 6. num. 20.
- In aliis regionibus temporalem iurisdictionem, &c.] Notatur ad hoc, quod in terris Regum non habet Summus Pontifex iurisdictionem directe quod temporalia, ex vi tamen Pontificalis officii habet sufficientem potestatem super omnia negotia mundi, quando id expedierit ad quietem, & conservationem ac Ecclesia defensionem, & ad bonum spiritualium, ac ad suum Ecclesiastice potestatis supernaturalis asequendum. Vide Victor. de potestate Ecclesiarum. quest. pen. & de relect. de Indis insulani, part. 1. à n.5. & ad c. ultim. Matthæi. num. 29. Sot. in 4. distill. 21. quest. 2. art. 1. & de iustitia, lib. 4. quest. art. 1. colum. 4. post princ. Turrecrem. in summ. lib. 2. cap. 113. & 114. Viuan. tom. 1. commun. opinion. lib. 1. tit. 2. num. 4. pag. 157. Albert. Pigh. de Ecclesiastica hierarchia, lib. 5. Cætan. 2.2. quest. 4.3. artic. 8. Ioan. Driedon. de liberate Christiana, lib. 1. cap. 15. & 16. Card. Bellarm. de Romano Pontifice contrarium, generalis lib. 5. cap. 6. Naur. in cap. nosc. notab. 3. de iude. Mench. iur. cap. 2.1. Cenall. communium contra commun. quod 1.19. Mortlam in emporio iur. p. 1. tit. de iustit. 4.3. Molina de iustit. tract. 2. disput. 2.9. versic. tertia conclusio. Rebella de obligat. iustit. part. 2. lib. 1.4.9.2. scti. 1. num. 5. & scit. 5. num. 29. Soar. de legibus, lib. 3. cap. 7. num. 5. & de defensione Fidei Catholica contra Anglicana scita errores, lib. 3. cap. 2. illustrif. D. meus. Roder. à Cimba post primam huius libri impreffionem à me dictum, in comment. ad cap. cùm ad verum 6. dist. 9.6. Tanner. p. 21. disput. 4. quest. 4. dub. 1. num. 3. Gobt. Pericula de maria Regia, prel. 1. num. 4. & seqq. Salgado de proel. Regia. tom. 1. part. 2. cap. 1. præf. 1. n. 55. me citato in hoc loco Dian. resolut. moral. part. 1. tract. 1. resolut. 12. me quoque citato in hoc loco. non illius D. Mar. Crut. de don. inter patrem, & fil. tract. 1. disce. 1. p. 6. num. 6. Ex quorum resolutione vera & recepta illa est sententia, quod scilicet directe Summus Pontifex potestatem non habet in temporalibus, & procedit ex eius in cap. cùm ad verum 9.6. distill. & cap. mult. de iudic. cum similibus. Eam tamen habet calceatam & indirecte in ordine ad spiritualia, quod scilicet ad spirituale bonum fuerit necessarium, & licet ad spirituale bonum fuerit necessarium, &

Qui Filii sint legitimi, Tit. XVII. 591

procedit text. in presenti, & Extraug. onam sanctam, de maior. & obed. Quamvis directe habere sumnam potestatem defendat Marta de iuris dict. p. 1. cap. 18. cum seqq. contra eum enim est verior opinio, ex traditis per Azor. inst. moral. p. 2. lib. 2. cap. 5. q. 6. vers. questio itaque.

38 Si difficile, &c.] Ex hac Deuteronomij auctoritate cap. 17. quam eleganter, & eruditè explicat Pontifex in presenti, colligit infra in vers. Medium, causa difficultates, ambiguias, seu dubias ad iudicium. Sedis Apostol. cui Romanus Pontifex praef., esse deferendas, veluti quando agitur de vero sensu, & interpretationeclararum Scripturarum, ut definit Concil. Trident. sess. 4. in Decreto de editione & usu sacrorum librorum, vers. præterea, & latè prosequuntur Cano de locis Theolog. lib. 12. cap. 7. cum seqq. Pygh. de Ecclesiastica Hierarchia, lib. 4. c. 2. Bellarm. tom. 1. controversial. s. lib. 3. cap. 4. Peña in direct. inquisit. lib. 2. schol. 2. reg. 2. & 3. Bañes in 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 6. concl. 5. optimè Cened. ad Decretal. collect. 8. n. 5. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 8. c. 3. q. 2. vers. respondero. Sic etiam quando agitur de interpretatione Concil. Trident. ad Sedem Apóst. esse recurrentem afferit Bulla Pij I V. Summi Pontif. quæ incipit: Benedic, ibi, si quis verò in eis aliquid obscurius dicitum & statuum fuisse, eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere vixum fuerit, ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apostolicam.

39 Locus enim, quem elegit Dominus, &c.] Notatur hic text. ad hoc quod Sedes Apostolica, & vniuersalis Ecclesiæ primatus ex Christi Divina dispositione, atque ita Domino iure est in Romana Ecclesia. Similique Pontificatus, seu Papatus inter Diuino Romana Ecclesiæ est annexus, consonant text. in cap. omnes 22. diff. cap. dudum 3. q. 6. c. 2. ad finem, de simma Trinit. & tenet Turrecram de pof. Ecclesiæ, lib. 2. cap. 40. cum seqq. Pygh. de Ecclesiastica hierarchia, lib. 3. cap. 12. & 13. Cordub. lib. 4. quaf. 9. vers. sed virum sedes ista, Melch. Cano de locis Theolog. lib. 6. c. 8. vers. deinde illud, Rebuff. in concord. tit. de mandatis Apóstol. §. 1. in principiis gloss. Romanus Pontifex, Aluar. Pelag. de planctu Ecclesiæ, lib. 1. plures alios refert Cened. ad Decretum collect. 1. n. 4. quibus addit latissime Card. Bellarm. tom. 1. de Romano Pontifice, lib. 2. & princ. & in addit. ad Martyrolog. Romanum 18. Ianuar. pag. 30. Card. Tuschi. tom. 3. concl. 5. n. 19. & n. 7. lit. R. concl. 3. 62. optimè Azor. inst. moral. part. 2. lib. 4. cap. 1. quest. 2. verbo, hic testimonii, inde assertentes non posse auctoritate Pontificia aliud transferri huiusmodi Principatum, quod ex professo eruditè disputat Alphonsus de Mendoza in quodlib. q. 4. scholastica, post Iacobat. de Concil. lib. 8. art. 6. Bellarm. d. tom. 1. de Romano Pontif. lib. 4. cap. 4. Videmus tamen, & passim nobis referunt historiae, quod per septuaginta annos parum plus fecit dicta sancta Sedes Auenionis apud Francigenas, ut tradunt Illeicas in chronica Pontificali, part. 2. lib. 6. cap. 1. & 7. Petr. Mexia in sylva varia lect. lib. 2. cap. 6. S. Antonin. p. 3. bift. tit. 21. c. 1. vbi refert rationes ob quas à Pontif. Clement. V. fuit translate Sancte Seles Auenioni, sed iuxta supradicta Roma fuit restituta per Gregor. XI.

40 Petrus Urbe fugiens, &c.] Licet hæretici huius tempestatis impudenter negent B. Petrum Rome unquam cathedram constituisse, & quod magis est, nec Romanum vnuam vidisse, eos tamen ex omnibus antiquis Patribus, atque Latinis eleganter conuincit Card. Baron. annal. Eccl. tom. 1. anno Christi 44. cum seqq. ex professo latissime comprobant, omnibus contrariis sacrificiis Card. Bellarm. d. tom. 1. de Rom. Pontif. lib. 2. & princ.

Barbos. Collect. Tom. II.

Hanc historiam de apparitione Christi facta Petro authenticam & verissimam esse non est dubium, de ea enim meminere antiquissimi Ecclesia Patres, scilicet Abidas Apostolorum contemporaneus, & discipulus, Babyloniaque Episcop. lib. 1. bift. Apost. in vita B. Petri. proprie fin. quem librum Iuliu Africanus (cuius mentio habetur apud D. Hieronymum in catalogo scriptorum Ecclesiasticorum) ex Graeco Latinum fecit, tandem etiam apparitionem refert Hegesip. de excidio Hierosolymitan. lib. 4. c. 2. S. Ambro. in oratione contra Auxentium, & plures alios antiquissimos Patres refert Mendoza d. q. 4. & ex nouioribus affuerant pro indubitate Cordub. d. lib. 4. q. 1. dub. 1. Iacob. d. lib. 8. in fin. Sebas. Medices in summa omnium heresum, p. 2. verbo Petrus, pag. 614. latè Georg. Scherer. in libro, an si verum, quod Roma feminina Pontifex fuerit, argum. 3. Card. Baron. tom. 1. annual. Ecclesia anno Christi 69. cap. 6. & 7. Bellarm. d. lib. 2. c. 3. ad fin. vers. Addit. vitimo, Azor. d. q. 2. vers. deinde, cum seqq. vbi in contrarium adductis respondet.

In executione sacerdotalis officij coadiutores, &c.]

De Episcopis, & non Cardinalibus esse intelligendum plures ex nostris existimant ea ratione, quia tempore Innocent. I. Auctoribus huius text. Cardinalium dignitas cognita non erat, vt longo discursu nititur comprobare Virg. Polyd. de invent. rerum, lib. 4. cap. 9. Et officium, quod antea geregant Episcopi in Summi Pontificis consilio, deinde post tempora Innoc. I V. sen Bonifacij V III gerere cœperunt Cardinales, iuxta text. in cap. fundamenta, & decet, de elect. in 6. & sequitur Card. Tuschi. tom. 1. lit. C. concl. 9. 5. concludens iuxta text. in presenti, Summum Pontificem semper Sacerdotes, & Episcopos habuisse, qui sibi assisterent coadiutores, licet non Cardinales, sed alio nomine appellarentur, vt latè explicant Iacobat. de Concil. lib. 1. art. 1. 2. pag. 26. & vers. similiter pag. 41. optimè Garc. de nobilit. gloss. 48. §. 3. n. 35. cum seqq. Verum licet Papa filos Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos conuerteret fratrum nomine, alios verò filios appellare, vt dicit gloss. verbo filii in proem. harum Decretal. tamen hic illud verbum, fratres, statim qualificat ex termino differenti, videlicet, qui nobis iure Leuitico in executione sacerdotalis officij coadiutores existunt, atque ita præsignat assidentiam, seu assidentiam illam in iudicando ex iure Leuitico introductam, cuius munus nullatenus ad Episcopos simplices, sed ad Episcopos Cardinales, & ceteros eiusdem Collegij spectat; atque ita hunc text. expendit hic Host. sub n. 27. Ioan. Andr. & Abb. vertere n. 19. & alij paſſim, quos citat Iacobat. de Concil. lib. 1. art. 1. 2. charia 43. Et quamvis cum Papa scribit Cardinali non Episcopo, eum vocet filium, cum eo tamen sensu vt sit filius primogenitus, nihilominus quando refert verba ad ordinem, certumque ipsum, semper eos vocat fratres, vt bene declarat Host. in cap. ad liberandum n. 3. de Iudeis, & est text. in e. fundamen- ta, §. decet, de elect. lib. 6.

Notatur hic text. ad hoc quod Papa non debet ardua explicare sine consilio fratrum, id est, Cardina- lium, vt per Rebuff. in concordatis tit. de approbar. concil. gloss. de eorum consilio, pag. 519. in fine. Sed Doctores magis communiter resolvunt polle. Summum Pontificem sine Cardinalibus omnia expedire, etiam ardua, vt per Card. Alban. in tract. de Cardinal. cap. 3. o. Mench. illustr. cap. 2. 3. per totum, Card. Paleot. de consultat. Sacri Palati, part. 1. q. 3. Cetall. q. 645. Garc. d. §. 3. num. 53. Azor. inst. moral. p. 2. lib. 4. cap. 1. col. 1. 40. & cap. 3. col. 4. 20. Flamin. de refignat. lib. 3. quest. 18. num. 1. 24. & lib. 7. quest. 5. num. 1. 4. dicit quod ex ciuitate in arduis debet communicare cum Cardinalibus.

D D d 2 Notatur

592 Collectanea Doct. in lib. IV. Decretal.

- 46 Notatur etiam ad hoc, quod Cardinales sunt instituti de iure diuino, ut per Duen. reg. 72. l. m. 3. Franc. Marc. decif. 1. 296. latè Garc. de nobil. gloss. 48. §. 3. n. 26. cum seqq.
- 47 De Cardinalium origine, potestate, & hodierna excellentia, & praeminentia inter omnes Eccles. sive Prelatos laicissime tractant Casan. in catalogo gloria mundi. p. 4. considerat. 10. cum seqq. Barbat. de prefantia Cardinalium. p. 1. q. 1. Turrecrem. in summ. lib. 1. cap. 80. cum seqq. Petr. Math. in scholiis ad Motus Summorum Pontif. pag. 93. cum seqq. Cotta in memorab. verbo Cardinales. Aluar. Pelag. de planctu Ecclesie. lib. 2. cap. 17. Hieron. Roman de Republica Christiana. p. 1. lib. 3. c. 1. & 2. Maiol. de irregul. lib. 2. c. 3. Fr. Ioseph. de Segneca in vita S. Hieronymi. lib. 3. cap. 6. Anastaf. Germon. in suo tract. de induitis Cardinalium in descriptione. §. Episcopus a. n. 7. & in tract. de sacrorum immunit. lib. 3. c. 6. Flam. de resignat. lib. 2. q. 1. n. 34. cum seqq. & lib. 3. q. 1. n. 69. cum seqq. & lib. 7. q. 12. Ioan. Garc. d. §. 3. n. 6. cum multis seqq. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Cardinales. Granat. ad Orléanam. de stylo Curia. lib. 1. c. 1. à n. 7. Lali. Zech. de Republica Ecclesiastica. it. de statu Illustrissimum Cardinalium. Card. Bellarm. in suis controver. tom. 1. de Clericis. lib. 1. c. 16. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 7. col. 69. Hentiq. in summ. lib. 1. cap. 27. de Cardinalium dignitate. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 2. à princip. Card. Tusch. tom. 1. lit. C. concl. 3. 5. cum seqq. plures refert Cened. ad Decretal. collect. 11. 5. qui post alios scribunt quod Cardinales vocantur filii primi gradus Papae, Consilarij eius columna Ecclesiae, post Papam maiores, Patres spirituales, Orbis terrarum Cardinales, preferuntur Patriarchis, sunt pars corporis Papae, vntunt equo, & capello, ac indumento rubeo, & Patriarchæ habent capellum morellum, collegium illeum est sacram, & Senatus diuinus, & sacer coetus, ac Ecclesia gremium.
- 48 Mori precipitur.] Id est per excommunicationem, ut interpretantur Perez l. 1. gloss. pag. 172. col. 1. ad med. t. 5. lib. 8. Ordin. Farinac. in praxi crimin. p. 1. lib. 1. q. 19. n. 12. Excommunicatio equiparatur morti, quia quemadmodum mortuus vita corporibus fructibus priuatur, ita excommunicatus vita spiritualis fructibus caret, medicinalis autem dicitur, quia intentio Ecclesiae, & iudicis eam proferentis est afferre peccatorum medicinan, & remedium ut à peccato resipiscat, cap. 1. in princ. de except. lib. 6. prolequuntur Couar. in cap. alma mater. part. 1. in initio. n. 9. Vgolin. de censuris tab. 1. cap. 1. in princ. & §. 1. Salzed. ad Bernard. in tract. cap. 11. 6. num. 3. Henr. in summ. lib. 1. cap. 1. num. 3. Soar. de censuris. tom. 5. disp. 4. sect. 5. à n. 30. Sayr. cod. tract. lib. 1. cap. 3. à num. 8. Aul. cod. tract. p. 1. dub. 2. ad 2.
- 49 Ergo Papa non potest mortis peccatum corporalem infligere, de quo vide Couar. lib. 2. var. cap. 2. n. 10. vers. tertio.
- 50 Canone vetante tales ad sacros Ordines, &c.] Ut in c. & per totam 56. diff. cap. 1. & per totum de filiis Presbyt. vide plures Doctores, quos refert Cened. ad Decretum collect. 6. 2. quibus addit. Salzed. ad Bernard. in tract. c. 14. Vgolin. de irregularit. cap. 44. Sayr. de censuris. lib. 6. cap. 10.
- 51 Negantibus, &c.] Ergo videtur Pontificem in praesenti approbare legem ciuilem, que spuriis denegat alimenta, in Aut. quibus modis naturales efficiantur fui, ad finem, vnde desumitur text. in Aut. ex complexu. C. de incestis nupt. Sed de iure nostro Pontificio in c. cum haberet, suprad. de eo, qui duxit in matrem. vbi multos citani Doctores, abrogatus est rigor iuris Civilis, & aequitas Canonica seruanda est utroque foro, non solum Ecclesiastico, sed etiam seculari, vt per Cou. de sponsal. p. 2. c. 8. §. 6. n. 6. Lara in l. si quis a liberis sibi refigeris, num. 27. Duen. reg. 367. ampl. 1. D. Barb. in l. 1. p. 4. num. 65. ff. soluto Matrim. Gav. decif. 1. n. 9. Nec contra huismodi Canonicanam aequitatem tenet in praesenti aliquid statuere videtur, sensus enim & intentio Pontificis est ostendere detestabiles esse & odiosos spuriis legibus Diuinis, atque humanis, & in eius rei confirmationem adducere leges Ciuiiles, que eos adeò odio habuerunt, vt etiam alimenta eius denegent, minimè vero voluit earum legum rigorem approbare, ideoque cum de sacris Ordinibus agem, dixisset Canonies vetare illos ad sacros Ordines promoveri, de aliis agens secularibus legibus id inhibuit, non igitur Canonici, vt bene adhuc Cuius d. c. iam haberet, in fine, & ante eum Paleot. de notis spuriis. c. 46.
- In gloss. Non naturalibus. Notatur ad hoc quod naturalis filius proprius, & strictè dicitur, qui ex concubina natus est in schemate uxoris, vt per Ant. Gon. 1. 9. Tauri. n. 1. Cou. de sponsal. p. 2. c. 8. §. 4. n. 2. Sund. alim. it. 1. q. 9. n. 9.
- In gloss. Adulterinus. Notatur ad hoc quod filii presbyterorum dicuntur adulterini, vt per Azor. instit. moral. p. 2. cap. 7. q. 13. in fin. Card. verbo Fornicatio. num. 18.
- In gloss. Certis causis. Quānam sint causæ ex quibusc Romanus Pontifex temporalia proxime per se administrat, etiam extra loca Romana Ecclesie diligenter subiecta, vide apud Azor. d. part. 2. lib. 4. c. 19. quæst. 2.
- Notatur hæc glossa ad hoc quod quando de iure Ciuiili datur dubium, & ius Canonicum tollit dubitationem, & super ea disponit, tunc leges Canonice attendenda sunt, & secundum eas indicandum, vt per Abb. in cap. licet ex suscep. n. 10. defiro causa. Decian. in tract. crimin. lib. 2. c. 18. num. 16. quos refer Illustris. Dominus meus Roder. à Cunha in comment. ad cap. non oportet 10. n. 3. disp. 44.
-
- S V M M A R I V M.
- 1 Coniugatus si vivente prima in facie Ecclesie contrahit cum secunda hoc ignorante, legitima erit eorum proles.
- 2 Filius genitus ex Matrimonio in facie Ecclesie cum bona fide saltem alterius coniugis celebrato sicut legitimi.
- 3 Impedimenti scientia presumitur ex Matrimonio clam & occulta contracto.
- 4 Filius natus ex Matrimonio bona fide parentum iusto, est vere legitimus non solum quod parentes habentem bonam fidem, sed etiam quod aliam malam fidem habentem.
- 5 Parentes qui sciunt impedimentum, non habent invaliditatem parentis.

C A P. Ex tenore. XIV.

C oniungatus quando ducit aliam in faciem Ecclesie, que ignorat illam esse coniungam, eius proles indicatur legitima. Colligunt ex Ordin. Alb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Holl. Post. Anch. Panorm. Præf. Alex. de Neu. Canif. Cojac. Vinian in ratiōn. lib. 4. iuris Penit. pag. 16. Alegori in compend. iuris Canon. pag. 196. rem. sive Casal in annal. & Ximen. in concord. lib. 1. & 2. refutator ab Anton. Ang. collect. 3. Decret. lib. 2. tit. 12. c. 3.

Probat hic text. filios genitos ex Matrimonio in facie

facie Ecclesiae cum bona fide saltem alterius coniugis celebrato esse legitimos, esto Matrimonium propter occultum impedimentum fuerit nullum, ut per Henr. in summi lib. 11. c. 20. §. 1. vers. secundo, Menoch. cons. 5. num. 18. & cons. 15. n. 5. Bonacof. tom. 1. commun. opin. lib. 6. tit. 2. num. 37. pag. 705. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 13. art. 1. Namav. cons. 3. sub tit. de spousafatib. n. 1. in antiquo Cald. Pereira de nominat. empbyt. q. 21. num. 38.

3. In facie Ecclesiae.] Ergo videbatur requiri ad legitimandam problem propter bonam fidem parentum quod Matrimonium contractum sit in facie Ecclesiae; sed alio tendit text. nam cum Matrimonium, de quo agit, est nullum, utpote ab uxorato viuente prima vxore contractum, ut ex illo filii nati dicantur legitimi, fundat se text. in eo quod non fuerit clandestinum, sed in facie Ecclesiae contractum, ad ostendendum altius ignorantium, nam si præter impedimentum ligaminis fuisset quoque Matrimonium clandestinum, intraret dispositio text. in cap. cum inhibitus, §. si quis vero, supr. de clandestina dispens. probantis filios genitos ex Matrimonio inter prohibitos contracto cum viito etiam clandestinitatis esse spurious, nam ex Matrimonio clam & occulte contracto presumitur scientia impedimenti, & dolose Matrimonium contractum, ut probat Loli. ff. de ritu nupt. & l. 1. C. de interdicit. Matrim. Mafcard. de probat. concl. 531. n. 43. & concl. 297. Menoch. de presump. lib. 5. p. 3. n. 107. Vide resolutio illa, qua habet non legitimari filios ex Matrimonio putatio nisi publice fuerit contractum in facie Ecclesiae, intelligenda est quando ex aliquo impedimento dirimenti Matrimonium est nullum, etiamsi illud coniugibus minimè fuisset notum: vide Conat. de ff. 10. lib. p. 2. cap. 6. in initio, num. 12. Mafcard. concl. 798. num. 5. Pereg. de fiduci. comm. art. 24. num. 74. Duen. reg. 320. limit. 12. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 83. n. 23. Cenall. comm. contra commun. q. 697. a. n. 7. de Matrim. Gutier. c. 71. n. 8.

4. Ignaram.] Notatur ad hoc, quod filius natus ex Matrimonio bona fide parentum inito, est vere legitimus, non solum quoad parentem habentem bonam fidem, sed etiam quoad alium malam fidem habentem, ut per Duen. reg. 150. vers. circa quam, Bonacof. commun. crimin. p. 1. verbo Matrimonium, fol. 111. verso, Vincent. de Franc. Neapol. decisi. 130. n. 1. Mafcard. de probat. concl. 798. n. 5. Costa in cap. si pater, de ristam. in 6. p. 1. verbo uxorem, n. 2. Matens. in rubr. tit. 1. gloss. 1. n. 16. lib. 5. noue recop. D. Barbo. in 1. si cum dom. §. fin. n. 12. ff. solut. Matrim. plures per Sanch. de Marim. lib. 3. disp. 39. n. 46. Girond. de primil. seu exemption. explic. 195. Castil. quod. lib. 2. c. 1. n. 3. Valer. Regin. in praxi fori panit. lib. 31. n. 355. & dixi ad c. 2. super verbo cum parentes eorum, hoc tit. vbi adierti parentem, qui scimus impedimentum non habere iura legitimati parentis in praedito filio, cum Cost. d. verbo uxorem, n. 2. & Barbo. d. §. fin. n. 12. & Sanch. loco proxime citato, nunc tamen addendum duxi valde probabile esse vtrumque parentem celeri legitimatum, ac proinde posse succedere sua proli, ut latè tueruntur. Auend. ad l. 6. Tauri, gloss. 1. Gutier. pract. lib. 3. q. 74. Ceual. q. 697. n. 16. cum seqq.

S V M M A R I V M .

1. Filii nati ex Matrimonio infidelium in gradu prohibito à lege Canonica sunt legitimi si tales coniuges ad legem Christi conuertantur, & n. 2.
3. Filius natus ex patre Christiano & matre pagana, Barbo. Collect. Tom. II.

sine Iudea, an fiat legitimus Matrimonio inter parentes subsequoro, offenditur.

4. Matrimonium à fideli contrarium cum Iudea, vel alia infideli punitur pena adultery.

C A P . Gaudemus. X V . & fin.

Filiij infidelium qui contraxerunt in gradu in Ecclesia prohibito, post fidem receperant reputantur legitimati. Colligunt ex Ordinar. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andri. Hoff. Buttr. Anch. Panorm. Praepos. Alex. de Neuo, Canis. Cujac. Vinian. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 106. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 596. remissiuè Ximen. in concord. p. 1. & 2. referunt ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 4. tit. 12. cap. 4.

Hanc eandem conclus ex hoc text. desumunt Sot. in 4. sentent. distinct. 39. quæst. vnic. art. 3. ad 4. Lap. alleg. 89. num. 10. Mafcard. de probat. concl. 648. num. 21. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 30. num. 77. Anton. Ricc. in tract. de iure personarum extra ordinem Ecclesia exist. lib. 1. c. 3. n. 10. vbi num. 5. obfernat gradus per Canonicas constitutiones vetitos non vendicare sibi locum in Matrimonio inter Iudeos. Textus iste tripliciter intelligitur à scrivenibus. Primum quod loquuntur de filiis suscepitis ab infidelibus, qui nunquam ad Fidem conuersi sunt, quo casu indubiatum est legitimis esse, quanvis contraxerint in gradibus Canonicas prohibito, quia nascuntur ex iustis nuptiis secundum patris morem. Sed hunc intellectum merito improbat Card. hic, licet enim in se verum sit, litera non conuenit, ex ea enim constat agere Pontificem de his, qui in infidelitate contraxerunt, & deinde conuersi sunt ad Fidem, patet hic, post Fidem receptam, &c. & ibi, ad Christianam Fidem venerunt.

Secundum alij communiter agnoscunt agere de contrahentibus in infidelitate, & postea conuersis, & sunt qui calum fingant in parentibus, qui contraxerunt cum vxore repudiata prima, quorum filios iniqui iudicante legitimos post conuersationem parentum dispensant, & ex gratia, secundum Hostiens. sed hic intellectus litera non conuenit, minime enim Pontifex meminit de prima vxore dimissa, & secunda superinducta, & deinde quia etiam fateantur secundum Matrimonium, viuente prima vxore repudiata, nullum esse etiam inter infideles, cum tamen bona fide fuit contractum secundum patris morem, causa videtur sufficiens, ut ex generalibus regulis cap. secundi, & cap. ex tenore, hoc tit. filij legitimi reputentur.

Tertius melius intellectum omnino retinendum præstant cæteri, quod scilicet parentes antequam conuerterentur ad Fidem in gradibus sola lege Canonica prohibitos contraxerunt, filios inde suscepunt, & postea ad Fidem conuersi sunt, & his terminis filios legitimos reputari decidit textus, consonant omnia ipsius verba, arque ita intelligunt gloss. ultim. Cardin. Ioan. Andri. Abb. Praeposit. Cujac. & alij communiter hic, telle Lapo allegat. 89. num. 10. & aliis, de quibus Mafcard. de probat. conclus. 640. num. 21. Et ratione confirmatur, quia secundum rigorem ut filii legitimis sint, sufficit quod filii nati sint, vel concepti ex iustis nuptiis secundum patris morem, sed ponimus vtroque tempore conceptionis, & nativitatis inter parentes sitorum secundum patriæ morem fuisse Matrimonium; ergo ex generalibus principiis, recte Pontifex eos legitimos reputat, Confirmatur etiam, quia post conuersationem

D D d 3 ratum

ratum permanet, indissolvibile, perfectamque Sacra-
menti rationem fortitur Matrimonium, quod ab infi-
delibus contractum est, in gradibus sola legi Canonica
prohibitis, cap. infidelibus, de consangu. cap. gaudemus,
de diuiri, late comprobatur post antiquiores Couar. de
spons. p. 2.c. 6. §. 10. n. 3. Card. Bellarm. tom. 2. de Sacram.
Matrim. lib. 1.c. 5. ad fin. late Sanch. d. lib. 7. disp. 7. &
consequenter cum Matrimonium a principio validum
fuit, & post conversionem validum maneat, nihil
obstat ex quo de filiorum legitimitate possit, vel de-
beat dubitari; & consonat ratio quam hic text. reddit
ibi, *Vilitate publica suadetur*, que scilicet consistit in
fatore Christiana Religionis, vt in d. cap. gaudemus,
de diuiri. exprestis text. post principiū ver. in favorem
qua ratio Matrimonij perpetuitatem, & validitatem
respicit, & supponit, & consequenter concludit fe-
cundum generalia principia filios ex tali Matrimonio
susceptos legitimos esse reputandos.

Non obstat si dicas text. agere de infidelibus con-
trahentibus in secundo, vel tertio, aut vterioribus
gradibus consanguinitatis, vt constat inter ascenden-
tes, & descendentes secundum & tertium gradum, vel
secundum magis receptam sententiam in infinitum
esse prohibitum Matrimonium, ex infinitis Auctoribus,
quos plenissimè refert Sanch. d. lib. 7. disp. 1. à
n. 12. quia respondetur pendere rationem & resolutio-
nem ex variis opinionibus, quos latissimè prosequitur
Sanch. *proxime citato loco*, arque etiam tenet Henr. q.
in summ. lib. 12. c. 9. §. 3. quod excepto primo gradu, in-
ter patrem scilicet & matrem, & inter reliquos ascen-
dentes, & descendentes lege naturali Matrimonium
prohibitum non esse, nec ad Fidem conuersi sunt se-
parandi.

3 An autem filius natus ex patre Christiano, &
matre pagana, sive Iudea fiat legitimus Matrimonio in-
ter parentes subsidente, quatio est: in qua negariam
partem, videlicet huiusmodi filium non reddi legit-
imum, tenent Panorm. in cap. tanca, n. 14. *Supr. hoc tit.*
Couar. de sponsal. p. 2.c. 8. §. 2.n. 7. Ricc. vbi supr. n. 12.
Azor. infist. moral. p. 2. lib. 2.c. 13. q. 8. Ratio est, quia
Matrimonium fidelis cum Iudeo, seu alio infidele, est
veritatem non solum de iure Diuino, sed etiam de iure
Canonic, & Civili. Couar. p. 2.c. 6. §. 11. n. 1. Marq. de
Iud. p. 2.c. 3. sub n. 13. ver. quid autem Sanch. de marim.
lib. 7. disp. 7. sub n. 7. Ricc. d. c. 3. num. 8. ver. terria, &
4. n. 19. dicit Matrimonium a fidei contractum cum Iudeo,
vel alio infideli puniri poena adulterij, & cirat
Dec. tract. crimin. lib. 5. c. 12. n. 2. in fin. & n. 23. Menoch.
de arbitr. casu 290. in princ. Farin. in praxi crimin. q. 136.
n. 1. & 19. Tripliciter intelligitur hic text. ab scriben-
tibus. Primo quod loquitur de filiis susceptis ab infi-
delibus, qui nunquam ad Fidem conuersi sunt, quo ca-
sa indubitate est legitimos esse, quamvis contraxe-
rint in gradu legibus Canonici prohibito, quia na-
cuntur ex iustis nuptiis secundum patris morem, in-
tellectum merito improbat Card. hic, licet enim in se
verum sit, literæ non conuenit, ex ea enim constat
agere Pontificem de his, qui in infidelitate contraxe-
runt, & deinde conuersi sunt ad Fidem, patet ibi, post
Fidem receptam, & ex parte decisa vbi post hoc ver-
bum gaudemus, & infra clarissimè loquitur de conuer-
sis ad Fidem, ibi, ad Christianam Fidem venerant, re-
fert integrum Ant. Ang. sub tit. de diuiri. collect. 3. De-
cret. c. 2. Vnde secundo communiter agnoscent agere
de contrahentibus in infidelitate, & postea conuersis,
& sunt qui casum fingant in parentibus, qui contra-
ixerunt cum vxore repudiata prima, quorum filios in-
quiunt indicare legitimos post conversionem parentum
dispensatiæ, & ex gratia secundum Host. Sed
etiam hic intellectus literæ non conuenit, minimè

enim Pontifex meminit prima vxore dimissa, & se-
cunda superinducta; deinde quia etiam facient se-
cundum Matrimonium vivente prima vxore repudiata
nullum esse etiam inter fideles, cum tamen bona
fide fuerit contractum secundum partie mores, causa
videtur sufficiens, ut ex generalibus regulis, c. 1. &
& cap. ex tenore, hoc tit. filii legitimi reputantur.

Quare tertius intellectus est omnino retinendum,
quod scilicet parentes antequam conuerterentur ad
Fidem in gradibus sola legi Canonica prohibitis con-
trixerunt, filios inde suscepserunt, & postea ad Fidem
conuersi sunt, & his terminis filios legitimos reputantur
decidit text. consonant omnia ipsius verba, atque in
intelligunt gloss. vlt. Card. Ioan. And. Abb. Perpol.
Cujac. & alij communiter hic, teste Lapo allegat. 3.
n. 10. & alij de quibus Mascard. de probat. concil. 6.
n. 21. Et ratione confirmatur, quia secundum rigorem
ut filii legitimis sunt, vel concepi ex iustis nuptiis se-
cundum patriæ morem, sed ponimus viro quo tempore
natiuitatis, & conceptionis inter parentes sicut in
secundum patriæ morem iustum fuisse Matrimonium,
ergo ex generalibus principiis rectè Pontifex co-
legitimos reputat. Confirmatur etiam, quia post con-
versionem ratum permanet, & indissolvibile. peti-
tamque Sacramentum rationem fortitur Matrimonium,
quod ab infidelibus contractum est in gradibus sola
lege Canonica prohibitis, cap. infidelibus, de consan-
gu. cap. gaudemus, de diuiri. late comprobatur post antiquiores
Conat. de sponsal. p. 2.c. 6. §. 10. n. 3. Card. Bellar.
tom. 2. de Sacram. Matrim. lib. 1.c. 5. ad fin. & plesius
Sanch. de marim. lib. 7. disp. 7. Et consequenter
Matrimonium a principio validum fuit, & post
conversionem validum maneat, nihil obstat ex quo de filiorum
legitimitate possit, vel debet dubitari. Et
consonat ratio quam noster text. redditib. unitate
publica suadetur, que scilicet consistit in favore Chi-
ristiana Religionis, à cuius præceptione facile possit
vxores renocari timentes deseriri à viris suis, ut in d.
cap. gaudemus, expressis text. post prime ver. in favo-
rem, que ratio Matrimonij perpetuitatem, & vali-
ditatem respicit, & supponit, & consequenter con-
cludit secundum generalia principia filios licet tali
Matrimonio susceptos legitimos esse reputandos, &
confirmatur ex ratione bonæ fidei, quam proxime
tetigimus ex materia text. in cap. ex tenore, &
titul.

Nec obstat si dicas textum agere de infidelibus
contrahentibus in secundo, vel tertio, aut vterioribus
gradibus consanguinitatis, & constat inter
ascendentes & descendentes secundum, & tertium
gradum, vel secundum magis receptam sententiam
in infinitum esse prohibitum Matrimonium ex infi-
delitis Auctoribus, quos plenissimè refert Sanch. d.
lib. 7. disp. 1. 51. à num. 12. Quia respondetur pen-
dere rationem, & resolutionem ex variis opinioni-
bus, quas latissimè prosequitur Sanch. *proxime citato
loco*, inter quas valde probabilis est quam ipse sequi-
tur, num. 19. cum seqq. arque etiam Henr. vi. Jan. 1.
d. lib. 12. cap. 9. §. 3. quod excepto primo gradu in-
ter patrem, scilicet, & matrem, int̄ se reliquos ascen-
dentes, & descendentes lege naturali Matrimonium
prohibitum non esse, nec ad fidem conuersi sunt se-
parandi.